

رام

نہشتہ کار: گویندما لھی
رجانک: عبداللہ شوہاز

بلوچی اکیڈمی

عدالت روڈ کوئٹہ

www.balochiacademy.org

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ۽ انت۔
بیدئے بلوچی اکیڈمی ۽ رضاء کسّ ایشی ۽ مواداں چھاپ گت نہ کنت۔

رام
(رجانک)

عبداللہ شوہاز
۲۰۲۱ء

ISBN # 978-969-680-142-9

نہاد: =/100 کلدار

بلوچی اکیڈمی ۽ اے کتاب میراث پر نٹنگ پر لیس کراچی ۽ چھاپ کنائٹنگ ۽ شنگ کتگ۔

نامدات

گل خان نصیرء نامء

گوبند مالھی

(5 اگست 1921ء تا 10 فروری 2001ء)

سندھی زبان ء اے مزین نامیں نبشتہ کار سندھ ء ہندو شاہ ء ودی بوتگ۔
 1940ء ء زمانگ ء گوں سیاسی چست ء ایراں دزگلائیش بوتگ۔ سو بھو گیان چندانی
 ء گوں نژیک بوتگ ء چہ آئی ء باز اثر مند ہم بوتگ۔ 1942ء ء اولی رند ء ”ہندوستان
 چھوڑ دو“ جنز ء سبب ء جیل ء شت۔ 1943ء ء ” کمیونسٹ پارٹی آف انڈیا “ ء
 باسک جوڑ بوت ء 1944ء اولی رند ء کراچی ء پارٹی سیکرٹری جوڑ بوت۔ سندھ ء
 دیروی پسندی لبز انکی جنز ء ہم آئی ء کرد ستاہ کرزیت۔ ” سندھی ادبی سنگت “ ء
 بن حشت ایر کنگ ء ہم گوبند مالھی ء جوانیں کردے بوتگ۔

ہندوستان ء بہر ء بانگ ء چہ ساری آروتاک ” مخزن “ ء شو نکار بوتگ۔
 یک دیے آئی ء سندھی ادبی سنگت ء پلیٹ فارم ء ء دومی نیمگ ء وتی روتاک ء
 وسیلگ ء دیروی پسندی لبز انک ء جوانیں وڑے ء پد رانی کتگ۔ بندات ء آئی ء
 آزمانک نبشتہ کت ء پدا گدار ء کسمانک ہم نبشتہ کنگ بندات کت ء۔ اشی ء ابید

جوانیں رجانکارے بوتگ۔ گوبند مالھی ءِ آزمانکانی دو دپتر چھاپ ءِ شنگ بوتگ
 ءِ اشاں ابید آئی ءِ کساس چل گدار نبشتہ کتگ، کہ چریشاں یاچہ اشاں، آنسو، زندگی
 کی راہ پر، جیون ساتھی، محبت کی پیاس، من کامیت، پرند اپنی ڈار سے نکھڑے، شرم
 بوٹی، چنچیل، نگاہیں، لکار، عشق نہیں کھیل، لوگ توہیں پاگل، شناسائی ہم وطنوں سے
 ہی کرنی چاہئے، اپنے ہوئے پر ائے ءِ اسمگلر، باز جوانیں گدار انت۔ اشاں ابید آئی ءِ
 میکسم گورکی، تاراشکر بینر جی، لن یوتانگ ءِ دوستو فسکی ءِ بازیں گدار ءِ آزمانک
 سندھی زبان ءِ رجانک کتگ انت۔ سندھی ءِ کمیونسٹ مینی فسٹو ءِ اولی رجانک ہم ہمائی
 ءِ کتگ۔ سندھی ادب ءِ کامریڈ گوبند مالھی ءِ کتگیں کار، حبر ڈالچار کنگ نہ بنت۔

گدار ”رام“

اے گدار ءنبشہ کار کامریڈ گوبند مالھی سندھی زبان ءیک مزن نامیں نبشہ کارے۔ آئی ء گدار ء ابید گہ بازیں بنگپانی بابت ءوتی قلم ء بور تاچینتگ۔ گوبند مالھی چہ اردو زبان ء رجانک بوتگیں کتاباں من ء ”شرم بوٹی“ باز دوست بوت۔ اے گدار تنگر چن ء چہ سندھی ء اردو ء رجانک کتگ ات۔ منی واہگ ہمیش ات کہ اے پیہیں یک جوانیں گدارے بلوچی ء ہم رجانک بہ بیت۔ گڑاہتل نہ بوتان ء اے گدار چہ اردو ء بلوچی ء رجانک کت دانکہ بلوچی ء یک جوانیں گیشی ءے بہ بیت۔

اے گدار (رام) منی نر ء اے واستاپہ بلوچی ء جوانیں گیشی ءے بوت کنت، کہ اے سرجم ء گوں بلوچستان گونگیں سرزمینے ء ہم گرنچ انت ء اے سرجمی ء بزرگ رانی جہد ء چپ ء چاگرد ء تربیت۔ گدار ء بنجاہی کارست رام یک سوشلسٹ ء دومی پد رانیں کارست پریبی انت کہ آیک پنڈو کے۔ ہے گدار ء قصہ کارستانی چاگرد ء انچورد ء بند دیگ بوتگ، کہ ہوریں کشت ء کشاری ء سوشلزم ء پلہ مرزی ء جوانیں وڑے ء پیش کنگ ء گدار نویس سوہین بوتگ۔

رام (گدار ء بنجاہی کارست) یک جوانیں ءواندگیں ورنائے۔ یک جوانیں کالجے ء چہ وتی وانگ ء سرجم کنت۔ آئی ء گوہار ء لوگوا جہ ہے ہاتر ء

وانینیت، کہ ایک جوانیں سیاستدانے جوڑ بہ بیت ءپہ آئی ء نامے در بیاریت۔ رام ء برات ء واہگ ہمیش انت کہ آوانگ ء پد جوانیں روزگارے کنت ء آہاں وانینیت بلئے رام وتی راہ ء چہ درستاں جتا ء گچین کنت۔ نہ نو کرمی کنت نہ کہ سیاست ء گر میں پڑ ء دور کنت بلکیں وتی ہلک ء پنڈوکاں وانینیت۔ ہمد ء پریگی نامیں زالے آئی ء دوست بیت ء دوئیں مدامی ہمسفر جوڑ بنت۔ یکے دومی ء ہم کو پگی کنان ء آؤ کیں درائیں جنجالانی دیمپان بنت۔

رام ء راہ ء دیم ء ہر پیمیں اڑاند کئیت پدا ہم آنہ اوشنتیت ء وتی کار ء بر جاہ داریت۔ دانکہ گڈ سر ء آہے پنڈوکاں ڈگاراں کار بندیت ء وت گوں ہمیشاں کار کنت۔ اے سر جمی ء یک نوکیں میلے ء ودی کنگ انت۔ پشٹکا سر کار ء اثنانی اے کار دوست نہ بیت ء رام ء ہمبر اہی ء ایندگہ انقلابی ہم گرگ ء بند کنگ بنت بلئے تنا وہدی آپہ پنڈوک ء بزگراں عزت مندیں زندے ء راہاں پچ کنت۔

گدار ء بنجاہی حیاں ہمیش انت کہ زوراکی ء ہلاس کنگ ء پہ جذباتی ء ہچ نہ بیت، بلکیں اشی ء حاتر ء عملی پڑ ء کار کنگ ء تو جیل سازی در کار انت۔ چو کہ اے گدار سوشلزم ء پلہ مرزی ء کنت گڑا سوشلزم ہم ہما و ہد ء وتی اصل رنگ ء رواج گپت کنت کہ سوشلزم ء نام ء گوشانک دیوک ساری ء وتی جند ء ندر بہ کن انت۔ وتی واہشتاں ندر بہ کن انت۔ نہ کہ چو بلوچستان ء سوشلسٹانی وڑ ء حشک ء نعرہ بہ جن انت ء پدا بادشاہی زندے بہ گوازین انت۔ بلکیں بدلی آرگ ء حاتر ء چورام ء پیم ء وتی واہشتاں ندر کنگ ء گوں بزگیں مہلونک ء پنڈوکاں ہور نندگ المی انت۔

اے گدار ء رجانک کنگ ء مستریں مول ء مراد ہم ہمیش انت، ہما بلوچ کہ سوشلزم ء نعرہ ء جن انت ء قوم پرستی ء لیکہ ء ہر جاہ بد ء رد کن انت۔ اے پہ ہماہاں

یک سو گاتے۔ اے زانگ الم انت کہ بدلی آروک بہہ وتی بادشاہی زندء سمبہینگء
 پدء نہ کپ انت بلکیں گوں لس مردماں زندگ بنت۔
 گو بند مالھیء اے لیکہ جو انیں رنگےء دیما آؤرتگء آ اے پڑء سوب مند
 ہم بوتگ۔

عبداللہ شوہاز

وہدے دو سال ء پد رام وتی بن پیر کی میتگ ء ریلوے پلیٹ فارم ء کہ وتی
گام ایر کت انت، گڑاچہ گل ء پہ اجہتی گوشت ءے ”واجہ۔۔! واجہ تو۔۔! تو توت
سٹیشن ء۔۔۔“

آئی ء اناگت ء رام وتی امبازاں زرت ء رام وتی گپ کپی کت۔
آئی ء رام امبازاں کت ء چہ گاڑی ء کموگستابرت ء جست ءے کت کہ ”تو
کجام گناہ ء سزاء من ء واجہ گوشت؟“

رام ء گوشت ”منی برات ء نمدی ء نبشتگ ات، کہ واجہ نون تو
ساداتانی۔۔۔“

”پدا واجہ؟ زاناں چہ ساداتانی سرداری ء من ء بوگے پر بوتگ؟“

”عمر ء بلے ہمائے، بلے تئی چا گردی کد ء واک۔۔۔۔“

چد ء پیسر کہ شاہ دگہ جبرے بہ کنت، گڑاشاہ ء حاصیں نو کر نزیک ء اتک
ء دوئیں سنگتان ء گوشت ءے ”واجہ! سامان دراہ ہلا سیننگ انت۔۔۔۔“

رام چہ شاہ ء گستاوت ء گوشت ءے ”اڑے عثمان! تو! من و تئی ہیچ خیال ء

نہ اتاں۔۔۔۔“

شاہؔ کنڈاتؔ ء گوشت ءے ” مردمؔ مرنیؔ ء نشانی ہمیش انت۔۔۔“

رامؔ گوشت، ” مرنیؔ گپؔ نہ انت، بلئے واجہ ترا کہ سٹیشنؔ سرؔ دیستگ
ہما انت من و تیکی نیاں۔“

شاہؔ گوشت ” نہ لوٹیت نوں گیشیں جبرے۔ وتی ساماناں چنؔ نزار کہ
گو مے گپؔ ء گاڑیؔ سیٹیؔ ء توار کت۔“

رام دیم پہ سامانانی نیمگ ء شت۔ گزنچان ء حساب کنان ء گوشت ءے ”
یک، دو، سئے، چار، پنچ۔۔۔ ہمیش انت درہا۔ عثمان آپ ء ٹینکی ہم بے خیال نہ کتگ
ات۔ درائیں چیزے یک ء یک ء ایر گیتگ ات انت۔

شاہؔ بچکندان ء گوشت ” تو ہم انصاف کتگ کہ دو سال ساری اے
کسب کہ من پہ زور تراد اتگ انگت ء تراگون انت ء ہماوڑ ء سلامت انت۔!“
عثمان گوشت ” واجہ ساماناں علو ء ٹانگہ ء بہ لڈاں اگاں نیو ء؟ منی خیال ء
دوینیاں سواری نہ رستگ۔۔۔“

شاہؔ گوشت ” علو ء ٹانگہ ء لڈاش ء آئی ء بہ گوش کہ اسپ ء پادینک پادے
دے۔۔۔“

گاڑی ء گڈی سیٹی جت ء راہ کپت۔ میزاں میزان ء پلیٹ فارم ہو رک
بوت۔ یکبرے گوش ءے دوئیں سنگت ہے گاڑی ء ہم گامی ء دیم پہ گیٹ ء نیمگ ء
روان ات انت، بلئے دمانے ء پد گاڑی چہ پلیٹ فارم ء آدمیم بوت ء دوئیں سنگت
انگت گیٹ ء دپ ء ات انت۔

رام ء گوشت ” ایو کا مرچی چو گرم انت، اگاں ہر روج موسم انچوش
انت؟“

شاہؔ کنڈان ء پسو دات ” تو پہ دل نوں سک مرن ءے۔“

رام بڑگ بڑگ ۽ گوشت ” من تنی گپ ۽ سر پد نہ بوتال۔“

” دو سال ۽ تو وتی ملک ۽ موسم ہم بے خیال کتگ انت! اٿوں و جون ۽ ماہ

انت۔ اے ماہ و مدام گرم ۽ پھوگ بیت۔“

شاہ ۽ چونناہارام ۽ پھ شگان نہ گوشت، رام ہم اے جبر ۽ سر پد ات، بلتے پدا
ہم اے جبر ۽ آئی ۽ راسک تورات۔

” دو سال ۽۔۔۔“

شاہ ۽ آئی ۽ راکیشیں جیرگ ۽ موہ نہ دات۔ آکہ ریلوے وینڈر ۽ سٹال ۽
کر ۽ رست انت شاہ ۽ جست کت ” تھادلے ور ۽ اگاں اور نچے؟“

” ہیچ نہ وراں۔“

” چیا بزاں؟“

” من ۽ بھنگ ورگی انت۔“ رام ۽ لنٹانی سر ۽ پچندے تالان بوت۔

شاہ ۽ چہ دور ۽ گوانک جنان ۽ گوشت ” کر موم! دوگلاس تھادل۔“

پدا دیے گوں رام ۽ کت ۽ گوشت ۽ ” بھنگ و لوگ ۽ رواں وراں بلتے
یکبرے کر موم ۽ تھادل ۽ تام ۽ ہم بہ چش! کر موم ۽ تھادل ہم چو کر موم ۽ نام ۽
انت۔ انچونہ انت کر موم؟“

کر موم برف دُز شان ۽ گوشت ” واجہ اے تی وتی لائق انت۔۔۔“

رام جست کت ” کر موم من ۽ پچا کار ۽؟“

کر موم برف گلاس ۽ کت انت ۽ پسو دات ۽ ” نون گوشے دار واجہ
چے گو شیت، مادوئیں ماسٹر رسول بخش ۽ وانگجاہ ۽ یکیں ڈیسک ۽ سر ۽ نشنگیں۔۔۔ واجہ
من ۽ انچوانگت ۽ یات انت کہ من ہر و ہد ۽ وتی سکول ۽ کار کہ سر جم نہ کتگ ات

انت گڑا تو چہ گھنٹی ء تو اء ساری منی کار کتگ انت ، دانکہ من ماسٹر ء لٹاں چہ بہ
رگاں۔۔۔“

رام ء بچنڈان ء گوشت ”رسول بخش ء جنگ ہم جنگے ات۔۔۔!“
شاہ ء تھادل ء گلاس چہ کرموں ء زرت ء رام ء نیمگ ء شہار دیان ء گوشت
ء ”بلئے من چہ ماسٹر رسول بخش ء لٹاں بچ در نہ بُرت۔“

رام ء گوشت ”ماسٹر رسول بخش ء چشیں تو کل کج انت کہ ساداتے ء چک
ء نیمگ ء زرانکے بہ جنت۔“ پد ا تھادل ء دویناں شتریں تنگے گران ء گوشت
ء ”واہ! چشیں و شیں تھادل!“

شاہ ء بچنڈان ء گوشت ”یکے رسول بخش ء لٹ ء دومی کرموں ء تھادل ،
چرے دویناں یکے ء تام من چہ تو گیشتر چشتنگ۔“

رام چہ پلیٹ فارم ء سیمتاں سر کش ات ء ڈن ء چاران ء گوشت ”ادء و
دراہیں ندر گ مٹینگ انت!“

شاہ ء گوشت ”آدیم پہ دیم ء دکانانی لین ء گندگ ء ء ، اے دڑہا من
پاری بستگ انت۔ فیضوء من ء کڈن کت پہ ایشانی بندگ ء۔۔۔“

”کجام فیضو؟“

کرموں گلاسے آپ بڈکی ء ء رادات ء گوشت ”واجہ ترانوں چہ بہ
گوشاں ، فیض محمد نہ انت ، ہما مئے ہم مکتبی۔ ہے سال ء وکالت ء چکا سے ہم پاس
کتگ۔“

کرموں ء شگان ء گوش ء رام ء آس دات۔ پورا پوڈے بوت کہ آپ ء
کپت ، گوشت ء ”ماکسانی ء چہ یکے دو میگ ء سستگیں ، تو و سکول ء پد حیدر آباد ء
وتی مات ء میتگ ء شت ء۔ فیضو کنڈ یارو ء وانگ ء شت ء من ٹھاروشاہ ء شتاں۔ منی

۽ فیضوء کالج ہم دگہ دگرات انت۔ من کراچی ۽ کالج ۽ ونت آشکار پور ۽ شت۔
دوسال بیت نوں من سندھ ۽ چند چٹیلہ داتگ۔“

شاہ ۽ گوشت ۽ ” چوناہا ہر وہد ۽ انچو بیت۔“ گوں ہے جبر ۽ آئی ۽ گلاس
کرموں ۽ دست ۽ دات ۽ دیم پہ گیٹ ۽ نیمگ ۽ رها دگ بوت۔

رام ہور کیں گلاس کرموں ۽ دست ۽ دات ۽ گوشت ۽ ” زر۔۔۔؟“
کرموں دست دپ ۽ برت ۽ گوشت ۽ ” چومہ گوش، شاہ ۽ گوشاں بہ
کپیت زہر گپت۔ انچو حق من ۽ ہم است کہ من وتی یک کو نہیں ہم مکتبی ۽
گور بہ کناں۔“

شاہ ۽ چہ دور ۽ گوانک جت ۽ گوشت ” نوں بیاناں! تنیگت ۽ زندگی مزن
انت پدا بہ نندرات ۽ رپٹ ات۔“

رام ۽ گوشت ” شر گرا پدا ہوا ریں۔“ پدا دیم پہ شاہ ۽ نیمگ ۽ رها دگ
بوت۔

شاہ ۽ رام انچو کہ چہ سٹیشن ۽ دراتک انت یک کما شیں مردے شاہ ۽ پاداں
کپت۔

شاہ ۽ جست کت ” ہاں پیرو! ترا چے قضا ۽ گپتگ؟“
پیرو دو گام ۽ پد کنزرات ۽ گوشت ۽ ” واجہ من تی لوگ ۽ شتاں بلئے ہود
۽ گوشت اش کہ واجہ سٹیشن۔۔۔۔“

شاہ ۽ جست کت ” جبر چے انت زاناں؟“ شاہ ۽ رام دست ۽ گپت ۽ اپس
گاڑی سٹینڈ ۽ نیمگ ۽ رها دگ بوت۔ پیرو ہم راہ گپت ۽ گوشت ۽ ” واجہ! حیری کج
انت؟ جمعہ ار جان محمد ۽ شیر و ۽ مفت ۽ ناحق ۽ گپتگ ۽ بند کتگ۔“

شاہء علویء اسپء واگ وتی دستء کتء گوشت ءے ” حشکء وء حجر نہ
بارتے! زی پرانا گوٹھ ء دزی کہ بوتگ الم ایشی ء شیر وء دست مان بوتگ
گوں۔۔۔“

پیر و بڑگ بڑگ ء گوشت ” واجہ! شیر و دوشی محراب پورء بوتگ، کمال
الدین ء نماسگ ء آروس ء بوتگ۔۔۔“

شاہء کندان ء گوشت، گڑ لوگ ء ونہ بوتگ بزاں، نون پو لیس ء دگہ یک
نشانی ءے رسیت۔“

شاہء رام ء اشارہ کت کہ اپس گاڑی ء دیمی نیمگ ء بہ نندیت۔
پیر وء ” واجہ! ماتئی مرد میں۔۔۔۔“

رام کہ اپس گاڑی ء سوار بوت شاہء ہم اسپء واگ چک ات انت ء وت
اپس گاڑی ء دیمی نیمگ ء سوار بوت۔ آئی ء چہ علویء دست ء چابک پتچ گپت ء گوشت
ءے ” تئی دل چے گوشت شاہرچی ردی کن ات من شماراہ رگیناں؟“

پیر مرد ء ارس گلگل بوت انت۔ گوں ارسکیں چماں گوشت ءے ” واجہ!
شیر و بے گناہے!“

شاہء گوشت ” اگاں بچ ردی ءے نہ کتگ گڑ اویلہ دنتے، تنیگت ء مہلونک
چو ہم بے سد نہ انت۔“

پیر و وتی بد ء چادر زرت ء ارساں پہک کنان ء گوشت ءے ” واجہ! تو و
زان ءے جمعدار جان محمد چونیں مرد مے، آپیر وء یکبرے شریں دارتابے کشتیت۔
پدا شیر وچہ لٹ ء ترس ء دگرے ء ردی ء وتی سر ء کنت۔“

شاہء گوشت ” بلتے عدالت ء و مہ مٹیت، پو لیس ء دا تگیں بیان ء چوناہا
عدالت ء کس بے نہ کنت۔“

پیر و پدا بڑگ بڑگ ء گوشت ” بلئے واجہ! نہال ء دکان ء جنگ ء پیر و گون
 نہ بوتگ۔ اے جبر ء من پہ دلجمی گوشت کناں۔“

شاہ ء بچکندان ء گوشت ” بلئے دز ء مات داں کدین ء پیگ پچیت۔“ پدا
 گون عثمان ء گوشت ءے کہ تو ہم سر کپ گوں۔“

عثمان اپس گاڑی ء پشتی نیمگ ء سوار بوت۔ یک رندے پدا پیر و ہٹروسکان
 ء گوشت، ” واجہ! اگاں تو راہ ء جمعدار جان محمد ء۔۔۔۔ آئی ء لپت پُرشنت ء دیمتر ء
 بچ گوشت ءے نہ کت۔“

شاہ ء گوشت من عثمان ء راہ ء ایریگجاں، جمعدار جان محمد ء وتی لوگ ء
 لوٹائیناں بلئے اگاں پولیس ء کر ء چشیں پکائیں نشانی ءے بوت کہ شیر و دزی ء گون
 بوتگ گڑا من بچ کت نہ کناں۔“

پیر واپس گاڑی ء کر ء اتک ء شاہ ء پادے گپت انت ء گوشت ءے ” واجہ!
 تو سبز ء آباد بات ءے!“ پدا دستے وتی دل بند ء داشت ء پدا کنزرات۔

رام ء سبک سبک ء گوشت ” اے بڑگ ء ہم بہ زور گوں۔“
 شاہ ء گوشت ” اگاں چوبہ کناں و ساداتی ء جند ہلاس بیت۔“ پدا پیر و ء
 نیمگ ء چارات ء گوشت ءے ” بیاسوار بو گوں۔“

علووت ء رانز کرینت ء پیر و ء جاگہ دیاں گوں ء گوشت ءے: ” اے ہم
 مئے سید انت اگاں ہالانی والا سید بوتیں ترانزیک ء گور ء گردگ ء نہ اشتگ ات
 ءے۔“

شاہ ء واگ چک ات انت ء اسپ دیم پہ میتگ ء ر ہادگ بوت۔ اپس گاڑی
 ء پڑگانی توار، اسپ ء گام ء پاداں بستگئیں پادیرکانی ہوری ء وش تبیں زیرے ودی

بوہگ ء ات۔ پُشت ء پُشت پکتگیں در چک ء پُر زیمیریں گوات ء موسم چد ء ءوش تر
کتگ ات۔ رام ء گوش ء دل سارت بوت۔ ہمد ء الہانے کت:

پہ من مسک ء عنبر منی سر ڈگار

تئی رگزار ار جل ء گوہر انت

شاہ ء گوشت ”کسانی ء اے شعر انگت ء ترایات انت؟“

رام ء پسودات ”تئی گیاب گلزار انت۔۔۔ تئی ویر انگ چو با کچہ انت۔۔۔

اے شعر کجا بے خیال کنگ بنت۔“ دمانے ء حاموشی ء پد گوشت ء ”نوں پہ دل

اے گیابان باگیچہ ء جوڑ بوتگ، اے دزہا تئی ہر متانی برورد انت۔۔۔۔“

شاہ ء دات ہٹکے ء گوشت ء: ”منی جہد ء گوشت۔۔۔؟ ترا کئے

گوشتگ!“

”للا ء ہر وہد ء میتگ ء بابت ء نمدی نبشتہ کتگ۔ یک رندے نبشتگ ات

ء، کہ علی اکبر شاہ ء جہدانی برکت ء سبب ء مئے میتگ روج پہ روج ڈولد ار ء ءوش

حال تر بوہان انت۔۔۔“ رام ء شاہ ء سر جمیں نام گوں گرانیں گالوارے ء گوشت۔

شاہ ء گوشت ”واجہ علی اکبر شاہ، ہاں۔۔ منی واجہی ء یک نشانی ء بہ

گوش باریں؟“

رام ء کندان ء گوشت ”پُشتی نیمگ ء نشتگیں کماش وت یک نشانی ء۔

بلئے میتگ ء انگت ء دژی ء ڈنگی بیت، کُشت ء کُوش بیت، من گوشتگ زاناں تئی

سرداری ء اے ہوپ دزہا ہلاس بوتگ انت۔“

”دانکہ گژن ء نازانتی ء بادشاہی انت دژی ء ڈنگی ہلاس نہ بنت۔“

رام شاہ ء نیمگ ء چارات ء گوشت ء ”تو ہم انچو گوش ء؟“

شاہء اسپء واگ چک ات انت ء اسپے داشت، عثمان ء گوشت ءے ” بہ
 روبریں تھانہ ء بچار جان محمد ہمود ء انت؟ اگاں ہمد ء انت من ء جلدی حال دے۔
 چمد ء راہ ء رواجی یکپارگی ء شیر وء جنجال ء ہم گیشیناں۔“

پدا دیے گوں رام ء کت ء گوشت ءے ” تئی لوگ ء مردم اگاں دمانے
 انگت ودار بہ کن انت پرواہ نیست نہ!“

رام ء گوشت ” مات ء زئی چونناہاسئی نہ انت، کہ مرچی من انگگاں۔“
 ” من آہگ ء وهد ء بھیمین ء حال دات، کہ من روگاہاں رام ء رند ء۔
 آزانٹ کہ من جاگہ ءے داشتگ۔“

”گڑ ابر ات ء گاڑی ء ہم نام کپتگ۔۔ تو ت ء راہشک ء اینچو جنجال
 کتگ۔ من دگہ وت تئی لوگ ء اتلگ اتاں تئی چارگ ء۔“

شاہ ء رنگ سہر ترات۔ گوں نر میں گالوارے ء گوشت ءے ” کسانی ء
 سنگت ء راجہ سٹیشن ء لوگ ء رسینگ شئے کالج یالھیٹانی واست ء بگندے تکلیف ء
 گپے بلئے پہ مانہ انت۔۔۔۔“

” منی ء تئی چاگردی بستار ء فرق انت واجہ!“
 ” واجہ! شاہ سائیں! چاگردی بستار۔۔۔۔ ہے چیزانی دربرگ ء تراڈن ء پہ
 وانگ ء دیم اش داتگ۔“ پداشاہ ء تھانہ ء نیمگ ء چارات ء گوشت ءے ” جمعدار
 وت پیداک انت۔“

شاہ چہ اپس گاڑی ء ایر کپت، بلئے علو ء پیروچہ آئی ء ساری ایر کپتگ ات
 انت۔ شاہ ء علو ء گوشت ” رام ء لوگ ء رسین بلئے اگاں زرے دات نہ زورے
 اش۔“ پدارام ء نیمگ ء دیے تڑینت چارت ءے ء دیم پہ تھانہ ء رہادگ بوت۔

پیرو ء جست کت ” واجہ من ہمد بہ جلاں؟“

شاہء پہ مزین مری گوشت ” تو برو لوگ ء دلجم ہونند۔“

پیر و چودڑیں پیشی ء نرم نرم ء گام جنان ء شاہ ء پشت ء گون ات۔

علو افس گاڑی ء پشتی نیمگ ء نشت ء اسپ ء راہگل کت کت۔ رام ء

گوشت ” کموبہ جل دانکہ شاہ و اتر بہ بیت۔“

علو ء واگ یلہ دات انت۔

رام نوں شری ء زانت کہ آئی ء کسانى ء سنگت علی اکبر تب ء مردم گری ء

درگت ء ہما مردم انت کہ بوتگ، چنچو شر چنچو حراب آدگہ گپے۔ بلئے واجہ ء شاہ

ء حاکم بوگ ء آئی ء تب نہ مٹینگ۔

انگت ء علو گوشت ” واجہ کلکتہ ء وانگ ء بوتگ ء؟“

رام ء گوشت ” انا! شانتی نکتین ء۔“

دمانے ء حاموشی ء پد علو ء پدا گوشت ” واجہ ترامنی حیاں ء مزین نوں نوں کرے

ء رسیت۔۔۔!“

رام ء جت ہمکے ء گوشت ء ” من یا و ماسٹرے بوت کناں یا کلر کے۔“

علو رام ء گپ ء سر پد نہ بوت۔ آئی ء گوشت ” قاضی غلام محمد ء بچ فیض

محمد شکار پور ء شت وانگ ء انوں و اتر اتلگ کنڈیارو ء نامی میں و کیل شاہ محمد ء کر ء

وکالتے بندات کتگ، تو اچھو و و ننگ۔۔۔“

رام ء گوں سنگینی ء پسودات ” من اے واست ء شانتی نکتین ء پہ وانگ ء

نہ شنگاں کہ زر ء مچ کنگ ء زبر بہ ہاں۔“

علو گوں وتی گپ ء وت مان گیش ات۔ وتی دل ء گوشت ء، اے مزین

مردمانی گپاں سر پر نہ بیت۔ پدا تھانہ ء نیمگ ء چھے شانک دات انت ء گوشت ء

شاہ انگت ء گوں جمعدار ء گپ ء انت۔“

رام جست کت ” اگاں من مزن عمرء کلا نہیں مردمانی واستء وانگباہے
تچ بہ کنناں توکائے وانگء؟“

علو پہ بے اوستی ء پستو دات ” واجہ اگاں ماوتی و ہدء گوں وانگ ء بہ
گوازینیں گڑالاپ ء چے بہ وریں؟“

رام چم سک دات انت ء گوشت ء۔ ” پرواہ نیست، روج ء کار کن ات
ء شپ ء بیات منی کر ء وانگ ء۔“

” اے ہم جبرے!“ علو گوں پر جو شیں گالوارے ء گوشت۔ ” اگاں
اے پیم بہ بیت، گڑانیا گوٹھ ء پرانا گوٹھ ء ابید ایند گہ چپ ء چا گرد ء میتگانی مردم
ہم کانت وانگ ء۔“

چد ء پیسر کہ رام دگہ جبرے بہ کنت ساری ء علو گوں بے اوستیں
گالوارے ء گوشت: ” سہب ء داں بیگاہ ہید شنجی ء پد شپ ء واب وت یلہ نہ
کنت۔“

رام ء جوزگ ایر ماد بوت انت۔

علو ء گوشت ” اگاں شپ پاسی کنگ بہ بیت گڑاروج ء چم تچ نہ بنت۔ پدا
تو سکول ء یک حاصیں و ہدے ء تچ کن ء ء بند کن ء، باریں اے و ہدء مادڑبا
دزگٹ باں، چوں باں زانگ نہ بیت۔۔۔ بلئے بکال تی کر ء بگندے بہ وان انت۔“

و ہدے رام ء ہچ پسونہ دات، گڑا گوشت ء ” واجہ! تو ہم نو کری ء ء
گے۔ بھیمین و ہر و ہدء گوشت۔۔۔“

رام ء اشاپ اشاپی ء جست کت ” چے گوشتگ بھیمین؟“

رام ء اے جبر انچو جست کت کہ علو اجلہ بوت۔ چشیں پکائیں جبر ء من
وت سئی نیاں بلئے دیر انت من ہر روج پہ وتی اسپ ء چہ بھیمین ء دکان ء کدیم

زوراں۔ چہ شاہ ء نزیکی ء کسانى ء پچا روکى ء سبب ء مايکے دو ميگ ء گوں وتى گپے جت کنيس۔ گوں من برے برے گو شيت، که منى برات چہ کلکتہ ء وانيت کنيت يک مز نيس نو کرى ء آئى ء ر سیت۔

رام ء گوش ء چہ تهاکسے ء ژامبلينت۔ يکبرے نون آئى ء گوں برات ء سر ء لينڈ بو نگى ات۔ آئى ء وتى واہگ ء را محکم کنگ ء حاتر ء گوشت ” بلئے منى ارواہ ماسٹرى نيگ انت، دگہ وڑيس ماسٹرى ء۔۔۔“ گڈى گال آئى ء گوں پر جو شيس گالوارے ء گوشت انت۔

چہ آديم ء شاہ ء آئى ء را گوانک جت ” تو انگت ء نہ شتگ ء؟“
 رام ء گوشت ” واجہ۔۔۔ نہ يار، تئى واست ء او شتا نگيس۔“
 شاہ اپس گاڑى ء نزيک ء اتک ء پچنڈان ء گوشت ء ” نون تو من ء ءوت ء راشترى ء پچا ہاؤرت ہاں!“

شاہ اپس گاڑى ء ديمى نيمگ ء سوار بوت ء چہ علو ء واگے تچ گپت انت۔
 عثمان پشتى نيمگ ء سوار بوت۔ پير وانگت ء تھانہ ء نشنگ ات۔
 شاہ ء اسپ ء را ہگل ات۔ علو نرم نرم ء عثمان ء جست کت ” باريس بڑگيس شير وچون بوت؟“

شاہ ء پسودات ” شير ء جمعہ اريلہ کنت، بلئے نون مامان گيشيننگيس۔“
 رام شاہ ء نيمگ ء چارات ء گوشت ء ” چونى ء؟“
 ہے دمان ء ہمد ء مردے درابوت ء گوشت ء ” شاہ! من انوں چہ تئى مہمان جاہ ء پيد اکاں۔“

اپس گاڑى پرانا گوٹھ ء گد شودانى تلاوگ ء لمب ء چہ گوزگ ء ات کہ شاہ ء ہمد ء داشت۔

رام ء چمپہ یک برو توئیں مردے ء کپت انت کہ ٹٹاپش ات ء دیم پہ اسپ
 ء نیمگ ء پیدا ک ات۔ رام ء چودروشم کت کہ اشئی ء راگوش ء من دیستگ۔
 بلئے ہے مرد کہ اپس گاڑی ء نزیک ء رست گوشت ء ” اے رام انت
 ناں؟“

رام اجلہ بوت، شاہ ء گوشت ” زندگی ء اولی گشت ء تی تیر نشانگ ء
 کپتگ۔“ پد ارام ء نیمگ ء دیے ترینت ء جست ء کت ” تو اشئی ء پچاہ کارے؟“
 رام ء ہر وڑ ء دروشم کت گڑا پچ پہ ہچ۔

شاہ ء گوشت ” مکھیڈھول ء دومی پچ انت، شیوک۔“ پد ایے گوں
 شیوک کت ء جست ء کت ” اے گور بام ء کجار وگ ء ء؟“

شیوک ء کندان ء گوشت ” من و اتکاں تی مہمان جاہ ء کہ گوں تو شطرنج
 ء بانزی ء لیب کناں۔ تو ہود ء نہ ات ء، گڑا دمانے جان محمد ء کر ء جل اتاں پہ
 پوٹاری ء ء۔ گھنٹہ ء ء پد و اترباں تی مہمان جاہ ء۔“

شاہ ء اپس ء واگ چک ات ء گوشت ء ” الم بیا! بلئے چوزانگ نہ بیت
 کہ شطرنج ء وڑ بیت یا نہ بیت۔“

اپس گاڑی کہ کمودیم تر ء شت، گڑا شاہ ء گوشت ” وندامل ترا پا لھامل توار
 ء انت۔“

”نوں وگ ر ء گڑ انت گردیت۔ گونڈوئی ء گجے چہ زچک ء لونجان
 ات انت ء دُ مبلے جات۔ کارچے کنت مرچاں؟“

شاہ ء گوشت ” واجہ کارانی چک گنوک بنت یا وچلنڈی جن انت۔۔۔
 ایف۔ اے ء ہم پاس نہ کت۔ نوں گردیت ہمد ء کچگی پاد پر و شیت۔“

ٹانگہ میتنگ ء ایر کپت۔ ہندو ء مسلماناں سرجمی دپ یک کت ء گوشت
شاہ سلامت بات! مرشد سلامت بات!

شاہ ء ہے جوڑی تیاری ء نیام ء چہ رام ء پرس ات ء ” اد ء چنچو روج ء
نند ء؟“

رام ء گوشت ” سرجمیں زند ء۔“
شاہ ء پہ اجلی پسودات ” من نہ پھم ات ” پدا گوشت ء ” بھیمین
گوشتگ ء ات کہ تو کلکٹر ء چکاس ء تیاری ء رو ء۔“

” پہ دلی واہشتاں نہ بنت جوانیں جن ء جوانیں اولاک۔ منی زند ء مول
ء مراد گرے۔“

” جی ء ارادہ کتگ؟“
علو ء گوں عثمان گوشت ” واجہ گوشت کہ من شپ ء شمارا درستیں
پیریناں وانیناں۔“

شاہ ء کندان ء گوشت ” کارو بے مٹ انت بلئے۔۔۔“
رام ء گوشت ” تراہرو ء منی کمک کنگلی انت۔“
” من و ہر و ہد ء گوں تو گوناں بلئے پہ شپ ء روچانی تیلانک دیگ ء۔۔۔“
گوں ہے جبراں شاہ مز نہیں چرتے ء کپت۔

رام ء گوں سنگینی ء گوشت ” اینچو کناں کہ دست دپ ء بہ رو ء۔“
” بلئے بھیمین ہچ وڑ ء وش نہ بیت۔“

” آالم ٹہیت۔ تووت دمانے ء ساری گوشت، کہ دانکہ گژن ء نازانتی ء
بادشاہی انت دڑی ء ڈنگی، بجر ہلاس بہ بنت۔ نوں پہ ہمیشی ہلاس کنگ ء چیزے و کنگی
انت۔“

اپس گاڑی چہ پرانا گوٹھ ۽ گوٹنگ ات ۽ نون نیا گوٹھ ۽ کشکے گپنگ ات۔
 شاہ ۽ گوشت ” فیضوسک گل بیت۔ آوچوناہاچہ وکالت ۽ گیش گون
 بزگرانی گل ساچی ۽ مشکول انت۔“

رام ۽ جست کت ” تو گل نئے زاناں؟“

” من ہچ گوشت نہ کناں۔ منی واہگ مدام ہمیش انت کہ منی کسانا ۽
 دوئیں سنگت شادمان بات انت، بلئے من ۽ ترسیت کہ دوئیناں انچیں رُنکرہے ۽ سفر
 بناکتگ کہ ہمک تاب ۽ نوکیں جنجالے سرکشیت۔۔۔“

رام ۽ جست کت ” فیض محمد مرچاں کئیت تئی کر ۽؟“

” مرچی کئیت یاماہے ۽ پد زانگ نہ بیت، نون ہر وہدے کہ موہے بہ
 رسیت بنیت۔ ہر وہدے کہ کئیت گوشان انت بوہ ۽ بوہ ۽ آدمی۔ تئی آہگ ۽
 حال ۽ مرچی بھاگو دیرہ ۽ لوگ ۽ ریناں۔“

دوئیں سنگت حاموش بوت انت۔ اپس گاڑی ات۔ آ نیا گوٹھ ۽ دمکاں
 ایرکپان بوت انت۔ شاہ ۽ چپیس دست ۽ تلاوگ ۽ نیمگ ۽ چم شانک دات انت
 ۽ گوشت ۽ ” اے تلاوگ۔۔!“

رام ۽ پہ نہمہنتلی گوشت ” اے تلاوگ کجا بے خیال بیت۔ ہزاراں
 میلانی پسند ۽ ابید ہم اے تلاوگ ۽ اشی ۽ گون، ہمگر نچیں یات ۽ تزانگ مدام منی
 چاگرد ۽ گشتگ انت۔ اد ۽ انگت ۽ مردم کبگی کن انت؟“

” مردم کہ مزن بوہان بنت، اے تلاوگ ۽ یلہ دینت۔ آہانی جاگہ ۽
 کستریں کانت۔ اے تلاوگ میتگ ۽ مردمانی لیب ۽ گوازی ۽ سیل ۽ سواد ۽ بنجل
 انت۔“

انگت ء یک صوتے ء توار رام ء گوشاں کپت کہ جوابی گوشگ ء ات

انت:

سید ء تاک انت۔۔۔۔ ڈبھرے ء بگال!

رام ء اے دیم ء دیم ء چارات کہ ہے آواز چہ کجا پیدا ک انت۔

چار پنچ باجی گریں زالبول یک لوگے ء دپ ء پنڈگ لوٹگ ء ات انت ء ہے

صوت ء جنگ ء ات انت۔

چک ماں دستاں۔۔۔۔۔ بونڈ ماں بڈ ء

رام ء کند ات ء گوشت ء ” اے کو نہیں صوت انگت ء است انت؟

تئی شاہی ء زمانگ ء ہم ہلا س نہ بوتگ۔۔۔۔!“

شاہ ء واگان ء چک ات ء اپس گاڑی ء راداشت ء گوشت ء ” اگاں تو

وانینو کے ء درساں ساری اے باجگراں وانین۔“

رام ہٹکے جت ء گوشت ء ” دانکہ ہے صوت ء بے حیاں بہ کن انت

ہاں!“ رام چہ اپس گاڑی ء ایر کپت۔

شاہ ہم چہ ٹانگہ ء ایر کپت ء گوشت ء ” منی وتی حد امرزی نیں پیرک ء

ردی ء سر ء سک پشوماناں، بلئے من اشانی وانینگ ء گپ ء اے واست ء جنگ ء

نیاں۔“

علواسپ ء واگ دست گپت انت ء گوشت ء ” روج ء بہ پنڈ، شپ ء برو

دڑی کن۔ باجگراںی کار دگہ چے انت؟“

رام ء برات چہ دکان ء در اتلگ ات ء اپس گاڑی ء نزیک ء اتلگ ات۔

رام برات ء دیم ء در اتک۔ بھیمن دل ء گوشت بگندے برات آئی ء پاداں گیپت

بلئے رام ء دست ٹال کت انت ، براتے اجلہ بوت۔ بلئے پدا برات ء ٹالیں دستے
گپت انت۔

مات ء وتی دیم چه کپ ء ڈب اتگ ات ء لوگ ء چوکاٹ ء سر ء پہ چک ء
ودار ء اوشاتگ ات۔

شاہ چه لوگ ء کموگستا اوشات ء گوشت ءے ” ماتى! منى سبب ء تو داں
دیراں پہ رام ء ودار یک بوتگ ءے!“

رام ء مات ء گشان ء راشتر ترمانپوشت ء گوشت ءے ” تئى برات انت گوں
، ترا ہم حق است۔“

رام کہ مات ء کر ء رست ، دستے بست انت ء اوشات۔ مات ء انچو دستان ء
گپت ء توک ء پترینت ء امبازے کت۔

مات ء تہت ء گور باسک ء سر ء آپ ایر کت انت ء وت تہت ء کر ء ایریں
 ڈیکی ء سر ء نشت۔ مات ء چک ء راروک روک ء چارات ء گوشت ء ” منی چک “
 جست ء بہ کنناں؟“

بھیمن ء پھ ا جھلی مات ء نیمگ ء چارات۔ پداوتی دپ ء لنکہ ء ایر برت
 ء گوشت ء ” بہ گوش اتاں! تو مرچی من ء اے وڑ چیا جست ء ء؟“ پداوتی
 دست ء لنکہ ء دپ ء برت ء مات ء نیمگ ء پھ دلمانگی چاران بوت۔

مات ء سر جہل کت ء گوشت ” گپ کہ انچینے۔۔۔ من ء کلام ء جت کہ
 من پر سو ء مات ء لوگ ء سوری ہالو ہانی گوشدارگ ء شتاں۔۔۔ تو یکبرے ورگ ور!
 دست چیا داشتگ انت؟“ مات چہ ڈیکی ء سر ء پاد اتک ء چک ء نریک ء اتک ء نشت۔

بھیمن ء وتی لنکہ دپ ء برت ء جست ء کت ” ماتنی چے بوتگ زاناں؟“
 مات ء گوشت ” باجگریں جنک۔۔۔۔ من سوتلگ اشی ء را۔ اگاں
 آوازے وش انت وپہ وت ء شتر انت۔۔۔۔ من چون کنناں اے قحجگ ء رنگ ء
 گراد انت ء ورا انت؟“

بھیمین زہر گپت ء گوشت ءے ” بلئے گپ ء جند چے انت؟ تو و گپ ء نہ
گوش ءے گوں!“

بھیمین ء جن دومی نیمگ ء تہت ء سر ء نشتگ ات ء وتی چک ء لولی دیگ
ء واپینگ ء ات، گوشت ءے ” مات ء پہ ہالو ء جنگ ء چہ باجی گرانی میتگ ء پریمی ء
لوٹائینگ ات۔ مات ء کہ پریمی ء توار اشکت گوشت ءے، گٹے سک ء وش انت۔ شامی
گوشت، بانک! پریمی وتی نشار انت۔ پداہر روچ اے وشیں گٹ ء توار۔۔۔۔۔“

بھیمین ء مات ء زہر ء زہر گوشت ” منی بلائے پرا انت۔ شامی چیا وتی بچ ء
رانہ دنتے۔ ہری ء چد ء شر تریں جنک نہ رسیت۔۔۔۔۔“

بھیمین ء جن تناو ہدی چہ تہت ء سر ء اتک ء ڈکی ء سر ء نشت۔ ” من دگہ
نزاناں بلئے رام ہر روچ باجگرانی وانینگ ء رؤت۔“ ء پدا مات ء نیمگ ء بچکندان ء
گوشت ءے ” ماتی! پریمی ترا دستانی دل ء داریت۔ کاری نیں جنکے، وت کار کنت ترا
دست ء آپ ء کنگ ء نیلیت۔ چو اے نشار ء وڑ ء ہر روچ نہ گشیت، کہ منی سر درد
کنت، برے گوشت کہ منی جان درد کنت۔“

مات ء چٹانی ارس گلگل بوت انت۔ گشان ء لمب ء ار سے پہک کت انت ء
گوشت ءے ” تو ہم چشیں جبر کنئے۔۔۔ من نون زانگا ہاں کہ رام ترا چو پیشی ڈول ء
دوست نہ انت۔“

بھیمین چو د ء وتی دپ ء آپ ریتک انت ء گوشت ءے ” من ء انگت ء چو
ساہ ء دوست انت، بلئے گپ ء اش انت کہ اشی ء کردار من ء دوست نہ بوگ ء
انت۔“

” مات ء دل انت ناں۔“ مات ء گوں جذباتی گالوارے ء گوشت ” اشی ء
چونیں بلائیں گناہ ءے کتگ زانا کہ ترا اشی کردار دوست نہ بنت؟ اے عمر ء اے

وڑیں ردی و ہر کس کنت۔ تو ہم اے قدّے بوتگے دکان ء نہ شنگے، داں تئی پت است ء سلامت ات تو لوگ ء ڈبہ بہہ وتی سر ء نہ کت انت۔۔۔“

بھیمین ء گوں باکس ء ڈیل ء دننانان ء چونڈان ء گوشت ” اہاں! من اگاں چورام ء وڑے بہ و نتیں من مرچی دکان ء نہ نشنگ اتاں۔ اگاں آئی ء رامیتگ ء لانگہ ء باجگر و اینگی ات انت گڑاپہ اشی ء اینچوراہ ء درپہ دری ء ضرورت نہ ات۔“

پداہے ڈیلے وتی راستیں گوش ء سی دات ء گوشت ء ” اگاں پہ کاگد ء سندے ء گرگ ء کانچے ء بند کنگ ء دلے وش بوت، گڑاپریشی ء اینچوسال ء زڑے زوال کنگ ء معنائے نیست۔ توبہ گوش۔۔۔ چریشی چے رسیت؟“ برات ء دیم ء و ہچ گوشت ء نہ کت نوں مات ء کر ء دل ء زنگاں شر شودگ ء ات۔

مات ء گوں دز شکلیں گالوارے ء گوشت ” آئی ء وانگ ء زڑے ہیمی ء مرد ء داتگ انت۔۔۔“

” اہاں! تو گپ ء سر پد چیانہ بے، زڑتری جیون داس ء بہ بنت یا منی، زڑو شت انت ناں؟“

کار ء روزگارے چیانہ کنت؟ دانکہ ملانہ رؤت پہ کوہ ء سید نئیت پہ جوہ ء۔ نوکری وت سر ء وت نہ رسیت۔ اگاں بہ لوٹیت تحصیلداری ء نوکری ء رسیت، اگاں تحصیلدارمہ بیت، ہیڈ منشی ء نوکری ء ودمان ء رسیت۔“

” تو گوں شاہ ء چیاگپ نہ کن ء؟ رام آئی ء جبر ء زوریت۔۔۔“

بھیمین زہر ء زہر گوشت ” اشی ء راوشاہ ء پرے حال ء کتگ۔“

انگت ء بھیمین ء حیاں اتک کہ چومہ بیت ہے جبر کسے ء گوشاں بہ کپیت۔ پداہے دمان ء وتی زبانی ترینت ” شاہ ہم چے بہ کنت بڑگ؟ رام آئی ء دیم ء گوئڈ گوئڈیں گپے دراج کش کنت ء دراج دراجیں گشتانک دنت۔ رام ء چہ

کلکتہ ء وہیے تقریر در برتگ انت۔ دومی ء دپ ء بیلنڈ ء ہر کس گندیت بلئے وتی سرء
سپت ء پیشاپاں کورانت۔ رام ء دل ء دنیا ء ہر جنجال ء گیشواری ء بس ہمازانت۔“
نشار ء نان آؤرت ء تروء دیم ء ایرکت انت۔ رام ء مات ء گوشت ” منی
دل نئیت مرچی۔“

نشار ء گوشت ” ورگ ء بہ ور، نیمروج ء ہم توہچ نہ وارنگ۔“ پدا مردء
نیمگ ء چارات ء گوشت ء ” من ترا چنچورند ء گوشتگ کہ رام ء بابت ء مات ء را
ہچ مہ گوش۔“

بھیمن ء گوشت ” جبر ء مات ء وت بندات کت۔“ پدامات ء را گوشت
ء ” ماتی! ورگ بہ ورنان! من رام ء دژ من نیاں منی دل ء۔ منی واہگ بس ہمیش
انت کہ اے کچگی پادء پروشگ ء یلہ بہ دنت نوں یک جاگہ ء یہ آرام ء دل بہ
ترہیت ء بہ نندیت۔“

ہے دمان ء چہ کش ء لوگ ء جلو ء بنگ ء توارجت ” رام ء مات تو انگت ء
ورگ ورگ ء ء؟ مرچی چلیم نہ کش ء زانا؟“

بھیمن ء جن ء گوشت ” بیا من چلیم ء پر کنناں کاراں۔“
بھیمن ء مات ء نہ لوٹ ات کہ جبر ڈن ء بہ رؤت، پمشکا بر نجاں گوں
سبزی ء لوڈکت انت ء ورگ ء لگ ات۔ جلو ء بنگ ء گوشت ” توتناوہدی چلیم ء پر
کن من مز نیں درء دپ ء تڑے وراں ء و اتراں۔“

جلو ء بنگ ہے داست ء جل ات کہ کسے پسو بہ دنت ء، بلئے کس ء ہچ نہ
گوشت گڑراہ کپت چہاں۔ بھیمن ء جن چلیم ء پر کنگ ء شت۔

بھیمن ۽ گول مات ۽ گوشت ”ماتی من رام ۽ دژ من ونہ آل، اگاں آپہ
وت ۽ کار ۽ دندائے شوہاز بہ کنت، من سور ۽ سر برے کنناں ۽ وتی مستری ۽ حق ۽ پیلو
کنناں۔“

مات ۽ لنکہ دپ ۽ ات ۽ گوشت ۽ ”منی چک! من ہم نادانے نیاں، چو
من ہم زاناں۔“ دمانے ۽ حاموشی ۽ رند پدا گوشت ۽ ”رام ۽ جاگہ ۽ ذامات
کنائین۔ وهدے اے ڈبہ ۽ سر ۽ بیت کار ۽ دندائے ہم شوہاز بیت۔ ھیمی ۽ یک
لوگے ۽ بابت ۽ نبشتگ ات بلئے۔۔۔۔“

بھیمن ۽ کندان ۽ گوشت ”اد ۽ ہم ھیمی ۽ جیون داس ۽ جبریکین نہ انت۔
جیون داس گوشتیت ہماوڑ ۽ کہ زمانگ انت مردم ہماوڑ بہ بیت۔ رام ۽ چشیں جاگہ
۽ ذامات مہ کن ات کہ دل ۽ مہ بیت۔۔۔۔“

مات ۽ زہر ۽ زہر گوشت ”رام اگاں بہ گوشتیت کہ من پریکی ۽ گراں گڑا
ماہ دیان ۽؟ اے چونیں زمانگ ۽ بدلی ۽، اے ودگہ جنجالے!“
بھیمن جت ٲکے ۽ گوشت ۽ ”چو ہم نہ انت کہ رام چشیں پکتگیں
کارے بہ کنت۔ شاہ ۽ فیضو وکیل سر پدیں مردم انت، آئی ۽ را چشیں کار ۽ کنگ ۽ پگا
نئیل انت۔“

”اشکنگ ۽ چہ شاہ ۽ گیشتر رام ہے وکیل ۽ جبرانی سر ۽ انت؟“
”اھاں! تو ہم چٹیں نوائے ۽۔ اگاں یکے ۽ دل ۽ کارے مہ بیت۔ آتری
ہروڑیں سنگتانی ہمبراہ بہ بیت، آئی ۽ را کس پر مات نہ کنت۔ پدا فیض محمد چشیں بے
سرے ہم نہ انت۔“

مات ۽ بڑگ بڑگ ۽ گوشت ”تو یکبرے وتی برات ۽ بہ گوش بگندے بہ
مئیت، بلئے نرم نرم ۽ جبرے کن گول۔۔۔۔“

” نہ بابا! من، پھیر نہ گوشتانے۔“ بھیمین چہ تہت ۽ سر ۽ پادا تک ۽ گوشت
 ۽ ”من ہماروچی جست کت کہ نوکری ۽ واست ۽ وتی کا گداں چیا جمع نہ کنتے۔
 انچیں بے سریں پسو ۽ دات ۽ کہ منی سر ۽ کچک دات۔ گوشت من نوں
 گوٹڈو ۽ نیاں وتی نیک ۽ بد ۽ وت شر تر زاناں۔ من ہماروچی وتی گوش گپت انت۔
 برو ہماروچ، بیا اے روچ من رند ۽ یک جبرے ہم نہ کتگ۔“
 جکو ۽ بنگ چہ دروازگ ۽ پترت ۽ چود ۽ گوشت ۽ ”مر چیکیں زمانگ ۽
 نشاراں چہ توبہ۔ دونسی جکو ۽ کر ۽ وپت گوں کہ چک ۽ واپیناں بلے جندے ہمود ۽
 واب کپت گوں۔ نہ لوگ ۽ غم نہ کہ مرد ۽ فکر۔ من ۽ وسوچ!“
 ہے دمان ۽ بھیمین ۽ جن ۽ ایک دستے چلیم ۽ سر کیل، نل ۽ دومی دست ۽
 اشکر دست ۽ ات انت ۽ پیدا ک ات۔

جکو ۽ بنگ ۽ گوشت ”اے ہم نشارے! اے ہم گر بھ ۽ نندو کے۔ بلے
 بچارے وتی مرد ۽ تر ۽ چنچو حیا لے گور انت۔“
 بھیمین ۽ جن ۽ چلیم ایر کت، اشکرے پر کت انت، گڑا کو ۽ سر ۽ دات
 انت ۽ چلیم بنگ ۽ دیم ۽ ایر کت۔ جکو ۽ بنگ پہ دلجمی ڈیکی ۽ سر ۽ نشت۔
 بھیمین ۽ مات ۽ دست ششت انت، گلگلے جتے ۽ جکو ۽ بنگ ۽ کر ۽ نشت کہ تنا
 و ہدی جکو ۽ بنگ ۽ دو سے شریں دم کش ات ۽ پدانلے بھیمین ۽ مات ۽ نیمگ ۽
 شہاؤرتے۔

بھیمین ۽ مات ۽ نل دپ ۽ کت۔ جکو ۽ بنگ ۽ شہکار گے جت ۽ گوشت ۽
 ”تو دیست پر سور ۽ مات ۽ سور ۽ سر ۽ مارا چونیں بے تائیں چنا وارینت؟ سڑتگیں چنا
 ات انت، تام ۽ جند اش مان نیست ات۔ من حرام انت دانگے دپ ۽ پر نہ کت۔
 نوں تووت بہ گوش پہ اشی ۽ آئی ۽ رچے رس ات؟“

بڈے گلہ ء گواہی ء پد جکو ء بنگ وتی لوگ ء واتر بوت۔ بھیمین گوں وتی جن ء چکاں واب کپت۔ مات ء برنج ء سبزی لوہی ء کر ء ایر کت انت ء رام ء ودار ء نشت۔ رام چوناہا ہر روج شپ ء و ہدے ء لوگ ء اتلگ، بلئے مرچی و دیر ترے کت۔ مات ء برے ماں وتی دل ء وکیل ء شاہ ء رابد دعادات ء برے رام ء سلامتی ء دعائے کت۔

رام ء کہ دروازگ ٹک ات، مات ء شت ء تیج کت۔ رام ء پتران ء گوشت ” من شاہ ء کر ء نان وارنگ ء پیدا کاں۔“
 مات چک ء پشت ء آہان بوت ء گوشت ء ” ترا انچوش بیت کہ تو ہمک روج شپ ء و ہدے ء وتی لوگ ء بیائے؟“
 رام ء گوشت ” ماتی من چون بہ کناں؟ دانکہ نان نہ ورے شاہ یلہ نہ کنت۔“

” تو گڑا چیا چو دیر کن ء؟“ مات ء کہ وتی جبر سرجم کت، نوں آئی ء سما کت کہ آئی ء گالوار چنچو در شک ات۔
 رام پدیانکانی سر ء اوشات ء دیے گوں مات ء کت ء گوشت ء ” من ترا تکلیف کتگ نا! باند اگڑا من ڈن ء کبل ء جناں ء در کایاں۔ اگاں من دیر کت گڑا داں نہہ ء یا نہہ ء نیم ء شاہ ء کارداروت کئیت کبلے کنت۔“
 ” تو ماہلہ چیا نیائے؟“

رام ء پیسک نہ کت ء پدیانکاں سرکپان بوت۔ مات ہم پشت ء روان بوت گوں۔
 رام وتی تہت ء سر ء نشت ء گوشت ء ” من چیا ماہلہ نیاہاں؟ من ہما مردماں کہ دانینگاہاں ہما دیر کن انت من چون بہ کناں۔“

مات تہت ۽ نرڪ ۽ اوشات ۽ گوشت ۽ ” گڙا تراجيزے رسیت اگاں
 نہ؟“

” اڃا! زاناں مردم هرچي کنت په زڙ ۽ لالچ ۽؟“

” مني چڪ! آڪار ۽ که زڙ نه کنت نهچ محرمے شتر نه کنت۔“

مات تہت ۽ پادوم ۽ نشت ۽ سر ۽ سونج کنان ۽ گوشت ۽ ” پت ۽ ووتی راه
 گپت ۽ شت من ہم نون قبر ۽ دپاهاں۔ برات اگاں تئی جنديگ انت بلئے نشار و
 درامدے ناں! ووتی ہم داں کدین ۽ بے زڙ ۽ وارینیت ۽ چارینیت؟ تووت وانده ۽
 ۽، من ترا دگه چه به گوشاں۔“

رام ۽ زنديں دمانے جیڑات ۽ پدا جست ۽ کت ” زاناں لالا ۽ گپے

جتگ؟“

مات ۽ په نہمہتلی گوشت ” اڃا، مني چڪ! من ڈروگ نہ بنداں۔ نشار
 ۽ ہم نهچ نہ گوشنگ۔ من مفت ۽ چیا اے درامدیں نشار ۽ زنگ ۽ به جناں۔ من وت ہم
 جنکے ۽ ماتاں۔ مني واگ بس ہمیش انت که تو چو ایندگه مردمانی پیم ۽ ووتی زند ۽ به
 گوازین ۽۔۔۔۔“

” مات ۽ گڏی جبرگوں جو زگاں هوري ۽ گوشت۔ رام ۽ نہ لوٹ ات که
 آئی ۽ مات گیشتر پریشان به بیت هے حاتر ۽ آئی ۽ پچندان ۽ گوشت ” اڃا! من زانا
 ایندگرانی وڙیں مردے نیاں۔ من ہم چو ایندگرانی پیما وراں، وپساں، گرداں
 تراں، کنداں گپ کنان۔۔۔۔“

’ اے چه انت؟ کار ۽ روزگارے به کن۔ هیمی ۽ په تو دشترے پڙینگ،
 کار ۽ پوراگر کے، جنده ہم شتریں مردے۔۔۔۔“

رام ء گوں تڑنی گالوارے ء گوشت ” ماتی! تو انچوگپ ء ءے گوش ءے کہ
 وت شنگ ء دیستگ ء دو سے روج ء کر ء نشگ ءے۔۔۔“

” تئی دل چے گو شیت تئی گو ہار پہ تو انچیں پہ دی میں جنکے در چنت! مر چیلگیں
 زمانگ ء بچک وت جنکاں چار انت ء گچین کن انت۔ تو ہم برو ہچارے ء بیا۔ نواب
 شاہ دہلی ء ونہ انت۔ چوناہا سالے ء گیش انت تو وتی گو ہار نہ دیستگ۔ گو ہار ء ہم
 گندے۔“

رام ء گوں سنگینی ء گوشت ” منی باندات جتان انت۔ من ء یک انچیں جنکے
 لو طیت کہ آمنی راہ ء گوں من ہمسفر بہ بیت۔“ رام ء دروشم ء چہ در ابوت کہ آپہ دل
 جبر ء ات۔ ” من ء چشیں جنکے گرگی نہ انت کہ بس لوگ ء بہ نندیت ء نان بہ
 پچیت۔ من ء چشیں جنکے ء چارگ ء ہم روگی نہ انت۔ اگاں من زندگ ء سلامت
 باں من ء وت انچیں جنے رسیت کہ چہ آئی ء سدگ ناباوریں گے۔“

مات ء گوں زہر کنکی ء ہچارگی ء ہو ریں گالوارے ء گوشت ” تری
 با جگرے ہم بہ بیت ہاں؟“

رام ء کندات ء گوشت ءے ” با جگر زانا مردم نہ انت!“

مات ء گوں دڑ شکیں گالوارے ء گوشت ” پنڈوک۔۔۔ دڑ۔۔۔
 ڈنگ۔۔۔“

رام ء ات کہ مات ء چوں سر پد بہ کناں کہ اگاں با جگر و ایننگ ء سر پد کنگ
 بہ بنت اے ہم جو انیں مردم بنت۔۔۔ بگندے چہ ایند گراں شر تر بنت۔۔۔“

مات ء آئی ء حاموشی ء راوتی رنگ ء معناکت۔ گوں نایمتیں گالوارے ء
 گوشت ءے ” اگاں اے با جگریں منڈ منی لوگ ء بییت من زہر وراں وت ء را

گُشاں۔ مردم و ہمینگائی چرک کن انت۔“ گوئے جبرء گوش ءے زبانه گنگ
بوت۔

رام ء گوشت ” پہ دگرء گوشتگ ء کس ءتی نریان ء نہ ترا کینیت۔ دومی جبر
تئی لوگ نیگ انت، پریشی ہم راہے چاراں۔“
مات ء گوں گری تنگیں چمے جست کت۔ ” تو چیا ہج نہ گوش ءے۔ بلکیں پہ
دل تو۔۔۔۔ مات نشت ء ہڑوسگ ء لگ ات۔

مات ء گریوگاں چک ء دل موم بوت یا نہ بوت چونہ زاناں بلے آئی ء ہروڑ
ء مات ء راد لبڈی دیگ ء جہد کت۔

رام ء گوشت ” اماں! اگاں راستی ء لوٹ ءے ء من تنیگ ء سور ء ہج خیال ء
نیاں۔ تو اٹوں برو بہ و پس شپ نوں شتگ۔“
مات ء ءتی پشتگ ء د مبل ء ارس پہک کت انت ء گوشت ءے ” تو منی یک
جبرے ہم نہ زرتگ۔“

رام تہت ء سر ء تچک بوت ء گوشت ءے ” پہ وتی لاپ ء جاہے نہ جاہے
کارے شوہاز کناں، دومی جبر کہ سور نیگ انت۔ ہر و ہد ء کنگی بیت الم حال دیاں۔
نووں برو بہ و پس بازیں جیڑگ تاوان دنت۔“
مات چہ تہت ء سر ء پا د اٹک ء گوشت ءے ” مات ء دل انت نا! چومہ
جیڑاں!“

رام دومی دیم ء لیٹ ات ء تچک بوت۔
مات تہت ء سر ء تچک بوت، دستے بست انت ء گوشت ءے ” اونگ
پہاز! منی ننگ ہم تئی دامن ء بستگ نوں پیری ء من ء پولنگ مہ کن۔۔۔“

مات ۽ چڪ ۾ هر دو داں ديراں آگاهه ات انت۔ دو ٻيناني جنجال كساس يمين
 ات انت، بلٽي دو ٻيناني فڪر ۽ ليڪه، جهر ٽرگ ۽ رهنده ۽ حيلاني لڙ دگه دگرات انت۔
 يمين خون، يمين لوگ، يمين آزمان۔۔۔ بلٽي پداهم پيري ۽ ورنائي ۽ نيام ۽ چنڪس
 مزنيں ديواله مڪ ات! كو هن ۽ نو كين حيال، مات ۽ چڪي جوزگ۔ گوں كي
 دو ميگ ۽ گر ۽ روسي ۽ سر نه بوت انت ۽ توكل اش دور دات، بلٽي پداهم وتي وتي سنگر
 اش داشتنگ ات انت۔

وہدے رام شاہ ء مہمان جاہ ء پترت گڑا شاہ گوں مکھیا ڈھولول مل ء چک
شیوک ء شطرنج ء لیب ء ات۔ انچو کہ مہمان جاہ ء چوکاٹ ء سر ء رست گوشت ء
”مرچی گوربام ء بانزی جنوکائی انت!“

شاہ ء گوشت ”بیاتوک ء۔“ پدالوسی ء شیوک ء دیم ء آؤرت
ء گوشت ء ”شہ۔“

شیوک ء وتی بادشاہ ء رانزیک ء سیاہیں خانہ ء آرگ ء ات کہ شاہ ء دیست
ء گوشت ء ”ہاں۔۔ہاں۔۔ تو ادء اتک نہ کن ء منی اشتر اوشاتگ۔“

شیوک جیڑگ ء لگ ء ات۔ شاہ ء رام ء نیمگ ء چم چست کت انت
ء گوشت ء ”بہ نند، چیا اوشاتگ ء؟“

رام ء اوشنگی جاگہ ء گوشت ”من رواں! تو انوں لیب ء وپکایلہ نہ کن ء
ء منی جبر ء گوش نہ دارے!“

شیوک وتی اپس گڈگ ء رادوچال پُشت ء برت ء بادشاہ ء دیم ء ایر کت
ء گوشت ء ”چیک! شت۔“

شاہ ء پدا گوشت "لُیب ء یکبرے چداں بہ دار پدا ہمد ء بندات ء
کنیں۔"

شیوک ء زہر ء زہر گوشت "شاہ تئی ہے جبر من ء بہہ دوست نہ بیت۔
نوں چال کن گڑا تو زانگ بے۔"

رام ء گوشت "شاہ گڑا من رواں!"
شاہ ء گوشت "کمو تو نند۔۔۔ پدا دیے گوں شیوک ء کت ء گوشت ء
"نوں منی سر ہچ پر بوہگ ء نہ انت۔" پدا دیے گوں عثمان کت کہ تنیگت ء ہمد ء
شیوک ء کر ء سر زونٹک ء نشنگ ات۔ گوشت ء "بورڈ ء چست کن ء ہے وڑ ء
جاگہ ء ایر کنے، ہچ مہ سُریت۔"

شیوک گڈگان ء شنکینان ء پدا اتک ء گوشت ء؛ "من اینچوراہ ء چہ
پرانا گوٹھ ء وتی کار ء دندا یلہ داتگ انت ء تئی کر ء پہ لیب ء اتلگاں۔ تئی حال اتک ء
اش انت؟"

شاہ ء باسک ء گپت ء داران ء گوشت ء "زہر مہ گر۔۔۔ کمو
نند۔۔۔ عثمان! برو شیراں بیار! نوں دیوان گرم تہینگ۔"

شیوک وتی دست چک ات ء گوشت ء "من اد ء پہ شیر ء ورگ ء
نیا تلگاں۔۔۔"

عثمان دیم پہ ماڑی ء روگ ء ات، شاہ ء گوانک جت "عثمان جلدی شیراں
بیار ء پدا بروچہ شاموں ء کر ء برف ہم بیار گوں۔ واجہ ء راسر دیں ملک روز ہم بہ
وارین گوں۔"

شیوک گوں دُر شکلیں گالوارے ء گوشت "ملک روز ہماہان ء وارین کہ
آہانی لوگ ء نیست۔ من تئی حائر ء دمانے دمانے اینچوراہ ء چہ کایاں اگاں نہ جمعدار

جان محمدؔ انجینئر رائے سنگھانی پہ وش تبی ء دیوان درّی ء بس انت۔۔۔۔۔“ شیوک
گوں ہے جبراں دراتک ء راہ کپت۔

شاہ ء گوشت ” کجا روئے؟ نند ہمد ء شکل شگالے کنیں۔۔۔“

شیوک دروازگ ء دپ ء اوشتا ء گوشت ءے ” دانکہ رام تئی کر ء انت
ترا منی کار نیست! من رو گاہاں۔“

شیوک دراتک ء شت۔ شاہ ء پہ زور بچکندگ ء جہد کت۔

رام پٹر ء سر ء نشت ء گوشت ءے ” گنو ک ء راکنے گوشت بیاسار بو۔ اے
وڑیں مردم وتی دل ء ہرچی کن انت شر انت۔ دو میگانی بے عزتی اشانی واست ء
معنا ءے نہ داریت بلئے برے برے اے تئی ہم کد ء بالاد ء شמוש انت۔“

شاہ ء گوں وسٹا چیں بچکندے ء گوشت ” وت دلیل میری ء واجہی ء کدی
بستارے است؟“ پداگوں نا ایتیں گالوارے ء گوشت ءے ” چہ آہاں چے عزت
ء امیت دارگ بیت، کہ واجہی ء اصل دروشم ہماہانی دیم ء در انت۔“
”من تئی جبر ء سر پد نہ بوتان۔“

تووت ء رابچار۔ اگاں من ہے امیت بہ کنناں کہ تو ہم چو میتگ ء ایندگہ
مردمانی پیم ء منی پاداں چک ءے! اے نادانی ءے نہ انت تئی دل ء؟“

رام ء کندان ء گوشت ” جبر ء نوں اینچومہ تترین۔ من تئی گو شگ ء پدا ترا
پہ نام توار کنناں۔ اشی ء ابید من نہ ایوک ء ء نہ کہ مردمانی دیم ء کدی چشیں جبرے
کتگ کہ ترابہ توریت۔ مردے کہ کسانیں گپے جت مہ کنت، آ کجا کسے بے عزت
کت کنت؟ چوناہاگپ ء جند دگرے۔۔۔۔۔“

عثمان بورڈ ء چست کنگ ء پد نوں گوں تہت ء شلا مگیں روتاں سر ء لینڈ

شاہء عثمان ء توارجت ء گوشت ءے ” توگوں تہت ء گلائیش بوت ءے!
 زاناں ابید لکھیا ء چک ء دگر ء ملک روز (Milk Rose) نہ ساچیت؟ تچان ء برو
 شاموں ء کر ء برف بیار!“

عثمان گوشت ” واجہ! محراب پور ء گاڑی اے وہدی کجاسر بیت۔ شاموں
 ء کر ء و دوشی برف نیست ات نوں کجابت!“

شاہء گوشت ” پرانا گوٹھ ء کھسبن ء کر ء الم بیت۔ اگاں ہود ء نہ بوت گڑا
 برو کر موں ء کر ء سٹیشن ء آئی ء کر ء ہر و ہد ء کوت انت۔ بلئے منی دل ء تراوت روگی
 نہ انت۔“

عثمان بوٹاں پاد ء کنگ ء بوت۔

رام ء گوشت ” منی لوگ ء کہ ملک روز نیست نوں ستم نہ انت کہ من الم
 جاگہ ءے ” ملک روز“ بہ وراں۔“

شاہء کندان ء گوشت ” اشی ء گوشت چپ ء چوٹکائی کم شرپ کنگ۔ لکھیا
 ء چلنڈیں بچ ء تراشگانے جت ءشت، تو نوں بیر ء چہ من گرگ ءے۔ واہ! چشیں
 بیر گیری۔“

” بلئے بڑگیں شیوک نزانہ کہ باجگرانی میتگ ء شیر چہ آئی ء لوگ ء
 ” ملک روز“ ءدہ سری دیم ء تر آنت۔“

” اڑے!! شر انت تو من ء ترانگ ء گیتک۔ تو انوں اد ء چیا اتلگ ءے؟
 تئی نو در بر؟ آ انوں تئی راہ ء سر ء نشنگ انت ء تئی و دار یگ انت۔ بڑگیں پریمی تر
 در بیلہ کینال ء لمب ء ہر دمان ء چو سالے ء پہ تئی و دار ء گوازیگ ء انت۔“ شاہ ء
 جت ہٹکے۔

” مات ہم انچو گوشتیت کہ من ۽ پریکی دوست انت ۽ مرچی ناں باندا من
گول پریکی ۽ آروس کنناں۔“

” توتی مات ۽ رارڈ دا تگ ۽ راستی ۽ چیر دیگ ۽ واست ۽ منی کر ۽ اتلگ
۽؟“

” توپہ من گونڈیں کارے شوہاز کن، من نول بیکاری ۽ نشت نہ کنناں۔“

شاہ ۽ جست کت ” زانا پدا بھیمین گپے جتگ؟“

” لالا من ۽ و ہج گوشت نہ کنت بلے بگندے مات ۽ گوما گپے جتگے۔“

دوشی مات ۽ من ۽ موت کتگ کہ بروالم کارے بہ کن۔ پدا گوشت ۽ تاکدین ۽ تئی
برات چوہشک ۽ ہشک ترالاپ دنت۔“

” مات راست گوشت، مرچیکیں زمانگ ۽ ابیدر ۽ ہج نہ بیت۔“

” تو ہم ہمے گپ ۽ ۽؟ منی دل ۽ منی زند ۽ مقصد چہ زر ۽ جو انتریں
چیزے۔“

” پمشکا تو چو سر جنان ۽ پے کارے ۽، اے ہمے زر انت!“ شاہ ۽ رام چرک

کنگ ۽ نیت ۽ نہ گوشت، بلے پدا ہم آئی ۽ دل ۽ اے شگانے ات کہ شاہ ۽ جت۔

رام ۽ گوشت ” تری شادزہا من ۽ کلاگ بہ گرات، بلے من وتی راہ ۽ ہجر

پد نہ کنزاں۔ تئی دل چے گوشت، من سہب ۽ داں بیگاہ تہنا پے زر ۽ کار بہ کنناں؟ من

بس روچے کلا کے دوکلاک کار کنناں دانکہ وتی روچاں شپ کت بہ کنناں۔ ہمے

واست ۽ کہ لالا ۽ نثار منی با پشت ۽ مات ۽ بڑگ مہ کن انت۔ منی دیم پے دیم ۽ و کس

گپ جت نہ کنت۔“

شاہ ۽ گول سنگینی ۽ گوشت ” توں منی جبر ۽ سر پد نہ بوت ۽۔ منی ہم

واہگ ہمیش انت کہ تو کار ۽ دندا ۽ بہ کن ۽، بلے پدا ہم ترا چارگی انت کہ اے

باجگر واجگر کہ تو وانین ۛے اے باریں مردم بنت یا نہ بنت! اے وڑیں
کوچگے ۛ چشیں کار کجار سیت کہ کلا کے یادو کلاک ۛ کار بہ بیت۔ اے مز نہیں
شہرے و نہ انت کہ تو یک و ہدے کار کنٹے ۛ و تہ شپ ۛ روچاں تیلانک دے۔
یکبرے پداوتی جنجالاں بہ چار۔“

تو ہماروچی نہ گوشت کہ شیوک ۛ و تہ گوہار ۛ واست ۛ ٹیوٹڑے ۛ کار انت۔
آنکشی چوناہامنی نام ۛ گرگ ۛ ات۔ تو گپے بہ جن گوں، بگندے کلا کے سی کدار بہ
دنت۔ کراچی ۛ و کلا کے پنجاہ کدار انت۔“

”تو ہم نو انیں مردے ۛے! تہی حیا ل ۛ مکیا ترا کلا کی ۛ وانینگ ۛ سی کدار
دنت؟ تہی بدل ۛ گڑا ہمین داس ۛ بہ داریت، کہ آچک ۛ وانینیت ۛ منشی گری ۛ
کاراں ہم کنت۔ پدا ما ہے پانزدہ کدار ۛ رزابت۔“

”ہمین داس میٹرک پاسے ۛ من گریجوٹے آں۔“

”میٹرک پاس چہ گریجوٹے ۛ شر تریں غلامے بوت کنت۔۔۔۔“

ہے دمان ۛ جند ۛ تحصیلدار گوں و تہ کارندا ہاں شاہ ۛ مہمان جاہ ۛ پترت۔
شیوک ۛ تحصیلدار ۛ ہمبر اہی ۛ جمعدار جان محمد ۛ دوسپاہی گوں ات۔

شاہ تحصیلدار ۛ دیم ۛ پادا تک ۛ گوشت ۛے ”وش اتک ۛے واجہ!
تحصیلدار ۛ آدگہ درائیں ہمبر اہاں ابید شیوک، یکپارگی ۛ گوشت:

شاہ سلامت بات!

شاہ ۛ کو تو ال ۛ را گوشت ”بابا گلن! پتر ۛ نزیک کن گوں۔ عثمان بڑگ اد ۛ
نہ انت اٹوں۔“ پدا دیے گوں تحصیلدار ۛ کت ۛ گوشت ۛے ”ندرات شہا! تووت ۛ
چیا تکلیف کتگ؟ تو من ۛ۔۔۔۔“

تحصیلدار پٹیر، سرء نشت ء گوشت ءے ” کمال جیلانی ء آبیانہ نہ داتگ۔ مارا
گتگ بوتگ کہ روپے کن ات۔ ہے حاتر ء ماساری ء تی کر ء اتلگیں کہ پدا تو گوش
ءے منی ہند ء ابید منی جست ء شمدست ڈراجی کتگ۔

پٹواری ڈیکی ء سرء نشت ء گوشت ” واجہ من ء سئے ماہ بیت وکٹ وگے پر
بلئے اے مرد ء مورے ہم گوش ء نہ وارت۔ دو سئے رند ء من گوں تو ہم نام
گپتگ۔۔۔۔۔“

شاہ ء گوشت ” کموانگت ء بروات ءے گوں، کٹونگ کٹانگاں بہا کنت
آبیانہ ء جمع کنت۔“

تحصیلدار ء گوشت ’ واجہ! تو ذمہ ء بہ زور ماچد ء واتر بییں۔“
شاہ ء گوشت ’ من ذمہ ء زرت نہ کنناں۔ بیارویں جنء کر ء سر پدے
کنیں۔ بلئے شاہم ہفتنگے کپے ودار بہ کن ات۔“

رام ء نرم نرم ء گوشت ” من گڑاٹوں رواں پدا شپ ء کایاں۔“
شاہ ء گوشت ’ بس نوں عثمان سر بیت۔“

بلئے رام پادا تک ء راہ کپت۔ تنیگت ء دروازگ ء دپ ء ات کہ چہ پشت ء
شیوک ء توارجت ء گوشت ءے ” واجہ نوں ملک روز ء وہ ور۔“ رام ء شکل گشت،
سہر ء سیاہ بوت بلئے ڈالچارے کت ء دراتک ڈٹ ء۔

تحصیلدار ء جست کت ” اے کئے انت؟“

جان محمد ء کپسودات ” ہما بھیمین نہ انت، نیا گوٹھ ء تمباک بہا کنگ ء لیسنے
رستگ ات۔ ہائی ء برات ات۔“

شیوک ء پتزن گوشت ” چہ شانتی نکتین ء واجہ ء بی۔ اے پاس کتگ۔“
تحصیلدار ء گوشت ’ گڑا پمشکا چو مزن گند انت۔“

شاہءوتی دلء لہڑا یر مادکت انتء گپء راتر تینگء حاترء گوشت ءے ”
کمالء چنچو زڑ پر زاناں؟“

پٹواریء گوشت ”یک صدءسیء یک کلدارء نہہ آنہ۔“
”اے زڑوچہ دو گوکء در کانت۔“ شاہء گوشت ”کمالء یک جوڑہ ءے
شریں کانیگرء دو مادگ است۔ اشاں ابید یک اشترے ہم استے۔ شماہشکء و تء را
جنجال کتگ۔“

تحصیلدارء گوشت ”تو ذمہء بہ زور ما کمالء کرء ہم نہ رویں۔“
شاہء گوشت ”بیاریں جاگہء سرء ہمودء گپ کنیں۔ بلتے دمانے نندرات
گرمء سارت کن ات۔“ ہے دمانء شاہء کستریں برات ہم مہمان جاہء پترت۔
شاہء گوشت ”فتح علی شاہ! برونانے پر کنائینء پدا بروچہ کر پالء لوگء شیر ہم بیار
گوں۔“

انگتء ٹلومل پٹواریء گوشت ”آنت کمال وت پیدا ک انت۔“
جمعدار جان محمدء درآینت ”قاضی فیض محمد ہم گون انت۔“
تحصیلدارء نرم نرمء گوشت ”اے و ہر کسی گدء بچا انت۔“ پدا گوں
برزیں گالوارےء فیض محمدء وش اہتے کت۔ ”بیا قاضی! بیا، مرچی زاناں عدالتء
مقدمہ نہ رستگ؟“

قاضی فیض محمد بچکندانء گوشت ”کنڈیاروے ریزیڈنٹ مجسٹریٹء کرء
شاہ محمد وت بس انت۔ من اتگاں کہ ادء شہے کرء وکالت کنگی انت۔“
شاہء پترء نیمگء دست ٹال کتء گوشت ءے ”نند ہودء۔“ پدا دیے
گوں کمالء کت، کہ انگت شاہء پاداں کپتگ ات گوشت ءے ”تو آبیانہ چیا جمع نہ
کتگ؟“

فیض محمد پٹرے سرء نشت ء درّائینت ءے ” اے کار دڑہا رند نیگ انت پیسء مارا چیزے بہ وارین۔ ماؤچہ شدء چنگیں۔“

شاہ ء گوشت ” دمانے و دار کن ات، دڑہا گیگ بنت۔۔۔“
تخصیلدار ء گوشت ” قاضی راست بہ گو شتاں؟ تو اے ہندء بزرگر ء دہکانان ء سرء توک ء کتگ۔“

پٹواری ء گوشت ” ہمیشی ء پشت ء دڑہا گر انت۔ دارگ نہ بنت۔“
کمال جلبانی ء گوں ترندیں گالوارے ء گوشت ” واجہ! تو گو شئے من بزرگر ء دہکانانی سرء سیرک ساہاں بلئے کس زرانکے ہم مہ جنت، چونہ بیت۔“
تخصیلدار ء گوں دڑشکیں گالوارے ء گوشت ” یکے و تو سرکاری آبیانہ نہ داتگ ء پد انشتگ ء چالاک کی کن ءے؟“

فیض محمد گوشت ” چالاک کی آئی ء حق انت، آبیانہ جمع نہ کنگ ء ردی آئی نیگ انت یاتئی انت، یاتئی پٹواری نیگ انت؟ گو شتگیں سال ء اے بڑگ ء بیگار نہ داتگ ات گڑاتئی پٹواری ء اشی ء جہ ء ر شتگیں دہل لگت دات ء شت۔۔۔“
پٹواری ء زہر ء زہر گوشت ” اے ڈروگے۔۔۔ سپر وانزر ء وت شتگ ء زمین چاربتگ۔“

تخصیلدار ء گوشت ” تو وت قانون زانتے ءے، چشیں بہتامے ء جنگ ء ساری تو ہم کئو دیم ء پشت ء ہچار اتیں۔ تو سپر وانزر ء پٹواری ء وڑیں ایمانداریں سرکاری کاردارانی سرء بھیسہ نہ کن ءے ء اے آڈال ء سرء بھیسہ کنگ ءے۔“

فیض ء محمد کندان ء گوشت ” ترا کجام قانون ء اے حق داتگ، کہ مردمان ء آڈال بہ گوش؟ ہما بڑگیں دہکان کہ کشار اش کشتگ ء ہما بزرگر کہ رون ء موش اش کت، گڑا من چوں آہانی سرء بیسہ مہ کناں ء تئی دو نمبریں سرکاری افسرانی سرء بیسہ

بہ کنناں۔ تو مرچی کجام قانون ء رد ء کمال ء روپ کنگ ء اتلگ ء؟ مردمے ء سامانانی رُپت ء روپ ء واست ء ڈپٹی کلکٹر ء حکم نامہ الٰہی انت۔ ترا حکم نامہ گون انت؟ اگاں تو سئی نئے گڑا گوشدار! من وت ڈپٹی کلکٹر ء کر ء کمال ء آبیانہ ء کیس ء دوار ء پچ کنگ ء واست ء دز بندی جمع کتگ۔ منی حیال ء تو اے جبر ء ہم شتر سر پدے دانکہ اے ہر گیشوار نہ بیت تو کمال ء دست جت نہ کن ء۔“

مہمان جاہ ء حاموشی ء مانشات۔ تحصیلدار، جمعدار ء پٹوار یگوش ء پوڈے بوت انت ء آپ ء کپت انت۔ تحصیلدار ء توکل کت ء گوشت ء ” تئی کر ء دز بندی ء چٹ است انت؟“

فیض محمد ء کلاگ بدان ء گوشت ” اینچو قانون من ہم زاناں کہ دز بندی ء دیگ بیت آئی ء رسید گرگی انت۔ ترا رسید چارگی انت؟ من ہم ہے ہند ء مردمے آل، وکیلے آل۔ چار کوٹگ زمین اد ء منی نام ء ہم است۔“

دزہا کہ حاموش بوت انت، گڑا فیض محمد ء کند ان ء گوشت ” کمال! واجہ تحصیلدار ء رسید ء پیش دار۔ قانون وپہ ہر کس ء قانون انت واجہ!“

کمال ء چہ پاک ء تل ء رسید کش ات ء تحصیلدار ء نیمگ ء ٹالے کت۔ تحصیلدار گنج ء گنج ات ء گوں گڑیں پونز ء زرت، چارات ء ء ونٹ ء پدا

دات ء۔ پدا گوں و ساچیں بچندے ء گوشت ء ” شاہ! تئی نان ء دیر کت۔“ شاہ کہ دل ء تہا فیض محمد ء سگ ء توکل ء سر ء پہر بندگ ء ات گوشت ء ” فتح علی شاہ بگندے مز نیں چن ء لائچے کنگ ء انت۔ حال ء گپتگ کہ فیضو اتلگ۔۔۔“

تحصیلدار ء فیض محمد ء نیمگ دیم ترینت ء گوشت ء ” تو انچو دلجم ء کہ ڈپٹی کلکٹر کمال ء بدل ء بیت؟“

فیض محمدؑ گوں سنگینیؑ گوشت ” من اے جبرؑ شریؑ سرؑ زاناں کہ
 افسر شاہیؑ عزتؑ بر جاہ دارگؑ حاترؑ ڈپٹی کلکٹر تحصیلدارؑ جبرؑ تحصیلدار ڈپٹی
 کلکٹرؑ جبرؑ نا جبر نہ بیت۔ کمالؑ گوما ہم بگندے انچو بہ بیت۔ من تہنا ہے جبرؑ
 زاناں کہ من انصافؑ دامن داشتگؑ۔۔۔۔۔۔ من پہ انصافؑ حاترؑ جنگؑ مڑ
 در برتگ۔“

ہے دمانؑ شاہؑ چمؑ پہ عثمان کپت انتؑ کہ گوں برفاں مہمان جاہؑ
 پترت۔ شاہؑ گوشت ” میر! تو چو دیر کتگ بلئے نوں دیر مہ کن زوت کنؑ برفؑ
 گونیؑ تلؑ دےؑ برو لوگؑ ور گاں بیار۔“

چریشیؑ پد کمالؑ آبیانہؑ جیڑہؑ سرؑ ہیچ حاصیں گپؑ تران نہ بوت۔ بلئے
 تحصیلدارؑ روگؑ ساری شاہؑ را یک کرےؑ کش اتؑ ہلوتے کت۔
 تحصیلدارؑ ٹولیؑ روگؑ پد کمال ہم شاہؑ فیض محمد رخصت کتؑ در
 اتک۔

شاہؑ فیض محمدؑ گوشت ’ ’تئی توکلؑ را ہم سلام انت۔ یکیں توئے کہ
 اے افسرانؑ پونزؑ سینتگ۔“
 فیض محمدؑ کندانؑ دڑا اینت ” ایو کا افسرناں شماز میندار ہم منی چمؑ زدؑ
 ات۔“

شاہؑ کندانؑ پستودات ” منی بارگؑ ہرچی بیت بہ بیت۔“ من وچہ
 بنداتؑ ہر کارے کتگ ابید تئی جستؑ نہ کتگ۔ زانے تحصیلدار چے گوشت؟
 گوشتے فیض تئی سنگت انتؑ من تئی حاترؑ تنیگتؑ ہیچ نہ گوشتگ۔ اگاں نہ چہ
 کمالؑ ساری تئی سنگتؑ رادفعہ یک صدؑ دہؑ ردؑ دزگیر کتگ ات۔۔۔۔۔“

فیض محمد شاہ ء گپ پر وشت ء گوشت ءے ”منی باپشت ء زمینداران ء سکین دیگ ارزانیں کارے نہ انت، بلئے زمیندارانی کشگ ء پدء من ء گرگ ء بند کنگ ء ملام کنگ اگاں نہ بوتگیں کارے نہ انت بلئے اینچو ارزان ہم نہ انت۔ من ء سک ء وش باں کسے منی حلاف ء کیس بہ کنت۔ چہ اشی ء دہکانانی توکل بگندے شتر تر جہہ جنت۔“

شاہ ء گوشت ”ء پدا گوشت ءے کہ فیض محمد ء ٹھین کہ وڑے نہ وڑے ء دز بندی ء بہ کشیت اگاں نہ۔۔۔“

” اگاں نہ چے؟ منی جاگہ ء ترا دز گیر کنت؟“

” چو و کلکٹر ء پت ہم کت نہ کنت۔ تنیگ ء اللہ بخش وزیر انت ء پدا من ء تی وڑیں مزن جگریں سنگتے است۔ من ء کئے دست جت کنت۔ من ء بس آبیانہ ء درگت ء پاد ترا پے دات ءے۔“

شاہ! تنیگ ء و ترا مپانی اول سر انت۔ منی سنگتی ترا گزان ء کپیت۔“

” من وتی لائنک ساری ء بستگ۔“ شاہ ء پدء لجمی گوشت۔

” بس تو وتی گاماں ترند کن۔ منی کمک ہر و ہدء گوں تو گون انت۔“ پدا دیے گوں عثمان کت ” دوگلاس سردیں شربت بیار گوں۔ ملک ء روز ء ورگ ء تن ء پر شگ ء بیزار انت ماؤ گنتر تنگ بوتیں۔“

فیض محمد جست کت ” رام ء حالاں دے باریں میتگ ء کماش ء باجی گراں انگت ء وانینگ ء انت، اگاں نون گوشے جہل کپتگ انت؟“

وانینگ ء و وانینگ ء انت بلئے گوں دگہ جنجالے ء سر ء لینڈ انت۔ گوشت

کار ء دند ءے ہم کنناں دانکہ ہر روچیں برات ء کپ ء نرنڈاں چہ بہ رکاں۔“

” اے وچشیں جبرے۔ اگاں منی گوما بز گرانی گلّے ضلعی کونسل ءے کار بہ کنت گوں، دستے دپ ءے روت۔“

” اگاں تو گوش ءے اٹوں مردے دیم دیاں لوٹا ئینانے؟“

فیض محمد ءے گوشت؟ ” اٹوں بلے۔ ” اٹوں من ءے نوشہرہ ءے روگی انت۔ گچیر وء دہکانانی لوٹانی بابت ءے گوں پیر قربان علی شاہ ءے گپ ءے تران کنگی انت۔ مرچی شپ ونہ بیت، بلے باندات ءے من الم کایاں ءے پدا من ءے رام دل ءے میل ءے گپ کنیں۔ یہ کار ءے الم انت کہ آوتی راہ ءے راہبنداں بہ گیشینیت ءے مقصدے تچک بہ بیت چیا کہ جذباتی بوہگ ءے کار شتر نہ بنت۔ باجی گر ءے کماشانی وانینگ ءے ہمبہر اہی ءے اگاں بز گرانی گل بندى ءے من ءے کمک بہ کنت، گڑا چد ءے شتر ترچے بہ بیت!“

عثمان دو گلاس شیر آورت۔

فیض محمد یک گلاسے چست کت ءے گٹ ءے ورگ ءے وران بوت۔ دانکہ شیرے تنگ ات انت ءے گلاسے عثمان ءے دات ءے پدا پادا تک ءے اوشات۔ شاہ ہم آئی ءے ہمبہر اہی ءے چہ در ءے دپ ءے اتک گوں۔

فیض محمد وتی ٹالو (ٹالکی سینکل) ءے سوار بوت ءے فیض محمد گوشت ءے ” پدا گندگ باں الم!“ گو مے گپ ءے ٹالو ءے سوار بوت ءے راہ کپت۔

شاہ دیم پہ مہمان جاہ ءے واتر بوت ءے ماں وتی دل ءے فیض محمد گوشت ءے ” منی سنگت! شالا شاتوی مقصد ءے سو بین بات ات۔ منی دعا مدام گوں شام گون انت۔“

دریلہ ماژکینال ۽ کو، سنگیس پہل ۽ سر ۽ پریمی ۽ پاد لونجان ات انت ۽ پہ
 رام ۽ ودار ۽ نشنگ ات ---

انچو کہ آئی ۽ چم پہ رام ۽ کپت انت پاد اتک ۽ اوشات ۽ گوشت ۽ ” چیا
 چودیر کتگ ---!“

رام گوں خاموشی ۽ دیم ۽ روان بوت ۽ پشت ۽ ہچ چک نہ جت ۽ گوشت
 ۽۔ ” بیا!“

پریمی دمانے خاموش خاموش ۽ اوشات ۽ پد اچو اسک ۽ ترڈان ۽ چہ پہل ۽
 ایر کپت ۽ با جگرانی میتگ ۽ کشک ۽ سر ۽ رام ۽ دیے داشت ۽ اوشارینتے۔ ” ساری ۽
 من ۽ بہ گوش تو چیا چو ملور ملور ۽؟“

رام ۽ گوں تزدیں گالوارے ۽ گوشت ” دُوراچہ منی دیم ۽ نکل، آڈرہا
 منی ودار ۽ نشنگ انت۔“

پریمی پہ تزن جت ہکے ۽ گوشت ۽ ” آتی ودار ۽ نشنگ انت؟ تو تو
 منے گٹ ۽ کپتنگ ۽ اگاں نہ ماروانگ کجام کٹے دنت۔“

رام ۽ ڀڄ بهمانگي جست کت ” توهم؟“

پريمي ۽ رام ۽ راهيله دات ۽ آئي ۽ همبراهي ۽ روان ۽ گوشت ۽ ” من چو گلاب داد ۽ وڙ ۽ نه گوشاں که وانگ شيطاني کارے، بلئے راستي ۽ من ۽ هم وانگ وش نه بيت۔“

” گڙ اتو چيامني ودار ۽ نشنگ ۽؟“

پريمي دست ۽ گپت ۽ آئي ۽ چٽاني توک ۽ روک روک ۽ چاران ۽ گوشت ۽ ” تو ت به گوش که من چيا ڀڄ تو ودار کنگ؟“

رام ۽ وتي دست چک ات ۽ جهل کت انت ۽ گوشت ۽ ” زان ۽ مات ڇے گوشت؟“

پريمي ۽ پدا دست ۽ گپت ۽ جست ۽ کت ” به گوش باريں ڇے گوشت۔۔۔ به گوش ناں!“

رام ۽ وتي دست نه چک ات نوں، پريمي ۽ همبراهي ۽ چه شت ۽ گوست ۽ گوشت ۽ ” کبرے بياريں وان، پدا و تري ۽ گڙ اترا گوشاں گون۔“

پيریں مول که شت ۽ دومي نيمگ ۽ نشنگ ۽ گد ۽ شودگ ۽ ات در چک ۽ سر ۽ چه گلاب ۽ گوانک جت ۽ گوشت ۽ ” بياماشتر اتلگ۔۔۔“

گلاب چمود ۽ شاٺڙے پروشت ۽ رام ۽ راه ۽ سر ۽ چگل دات ۽ گوشت ۽ ” من، هجر اے شيطان ۽ دام ۽ چمگ ۽ نياهاں۔“

پريمي ۽ گوشت ” تو اشکت؟“

رام با جگ راني ميتگ ۽ در ۽ دپ ۽ کننگ ۽ کاشندري لڙينت ۽ گوشت ۽ ” دانکه شير کنی کسے دنان ۽ کنڊ ۽ نه کپتنگ گڙا آڇے زانت که چي ۽؟“

موتی تچان ء اتک ء گوشت ءے ” واجہ! تو چنچو دیر کتگ۔ من ء ہمانت
سلیٹ دست ء انت گرد گاہاں۔“

رام ء پریمی ء گوش ء تھا گوشت ” اگاں یکبرے گلاب ایشی ء شیر کنی ء بہ
چشیت پدا چو موتی ء پیم ء سلیٹ ء بڈ ء کنت ء چکریت۔ بلئے گپ اش انت کہ اشان
ء وانگ ء ارزشت ء چون سر پد بہ کنناں؟“

چمبیلی تچان ء پریمی ء کر ء اتک ء گوش ء سٹک سٹک کنان ء در ائینتے ”
ماسٹر ء راجہ لوگ ء کپتگ ء آؤرتگ زاناں؟“

پریمی ء بچکند ات ء گوشت ءے ” چہ لوگ ء نیاؤرتگ ، چہ جو ء لمب ء
کپتگ۔ اد ء پیدا ک نہ انت۔ میتگ ء دومی نیمگ ء تچک ء ات۔“

رام ء دیم گوں پریمی کت ء گوشت ءے ” مسکرائی دروگ ہم شر نہ انت۔“
ء پدا گوں چمبیلی ء کت ء گوشت ءے ” نوں بروتی سلیٹ ء زور ء بیا۔“

چمبیلی پہ مجاز گوشت ” من نیاہاں۔ گھٹا گوشت ماسٹر جادو گرے۔ اگاں
تو برو ءے تو ہم چو پریمی ء پیم ء شپ روچ دمب ء کپ ءے۔“

موتی ء گوشت ” گھٹا ء بہ گوش دلجم بو، ماسٹر ء جادو گری بس جنین چکاں
کار کنت۔“

پریمی ء گوشت ” یکیں من ایشی ء ہوش ، اگاں مردے بیت
وت دگر ء سہر نہ کنت۔“

ماسٹر ء کہ حال شنگ ات درائیں جنک ء بچک مچ بوت انت۔ رام ء گوشت
انت ” بیاچکاں! مرچی چوناہو ہد باز گوستگ۔“ گو مے گپ ء ادیم پہ پریمی ء کڈو ء
راہ کپت۔

رام کس اس دو کلاک ، دو کلاک ء نیم ء پد چہ باجی گرانی میتگ ء در کپت
 ء دیم پہ در بیلہ کینال ء نیمگ ء ر ہادگ بوت تہ پریمی چہ پشت ء دست گپت ء تڑپان ء
 گوشت ء ” بیارویں مرچی سٹیشن ء نیمگ ء۔“

رام ء جست کت ” سٹیشن ء چہ کئے اٹوں؟“
 ” سٹیشن ء کر ء کز چنیں۔“

” تو پنڈگ ء نہ ر ء مرچی؟“
 ” من مرچاں پنڈگ یلہ داتگ۔“

” چنچو و ہد انت؟“

” مرچی سئے روج انت۔“

” چیا بزاں؟“

” مردم تئی نام ء من ء کلاگ گر انت۔“

رام سٹیشن ء نیمگ ء ر ہادگ بوت ء گوشت ء ” تو مردمانی شگانانی ترس
 ء پنڈگ یلہ داتگ؟“

پریمی ء پسودات ” نوں من ء پنڈگ وش نہ بیت۔“

پیریں مول شت ء جان شودگ ء ات ، چمود ء پریمی ء گیگانی ء گپت
 انت ء گوشت ء ” نوں من ء پنڈگ وش نہ بیت۔۔۔ بانک! گڑا ماسٹر ء گوما
 چلنڈی جنگ ء کز ء چنگ وش بیت ہاں؟“

پریمی ء دپ تچ لگوشت ء گوشت ” پیریں قحبگ! وتی دپ ء سد ء گور کن ،
 اگاں نہ ہے آپ ء تہا بڈے دیاں کٹانے دانکہ ساہ ء در بیت۔۔۔“

پد گوں ارام ء دیم ء روان بوت۔

رام ء آئی ء دست زور ء پردات ء گوشت ء ” چشیں کست ء کینگ ہم
 شرنہ انت۔ مرچی ء دیم اگاں تو زہر گپت ء من تئی چارگ ء نیاہاں۔“
 پریمی ء گوں نر میں گالوارے ء گوشت ” گڑا پیر زال من ء چیا شگان
 جنت کہ من تئی ہمبر اہاں۔“

” پہ گوشتگ ء دپ درد نہ کنت۔“

پریمی گپڑے راہ ء حاموشی ء گوں رام ء ہمبر اہی ء روان ء کہ اناگت ء
 جست ء کت ” تو پہ دل جادو گرے ء؟“

رام ء پکچندان ء گوشت ” تو ہم چمبیلی ء مرد گھٹا ء وڑ ء گنوک ء؟“
 پریمی ء گوشت ” من گھٹا مٹا ہانی گپاں نہ کپاں بلے منی وتی دل گشیت کہ
 تو من ء جادو کتگ۔“

” یک نشانی ء بہ گوش باریں؟“

” چد ء گنتر چے بہ بیت، من چو گنوک ء شپ روج تئی رند ء آل۔ تو کہ پہ
 زور جو ء آدیماڈ گارانی سر ء رو ء من چو گنوک ء جو ء اے دیم ء اے دیم، آدیم ء
 تچاں۔ اے تئی سہرانی دگہ نشانی ء۔“

” گنوک! اے جادو گری دست ء صفائی انت ء سہر مہر ڈرہا وہم انت دگہ
 ہیج نہ انت۔۔۔“

” گڑا چیا شپ ء روج منی چمائی تہا تو ظاہر ء؟“

” چیا کہ تو ہر وہد ء منی حیا لان ء۔“

” گڑا من چیا ہر وہد ء تئی حیا لاناں؟“

دمانے ء حاموشی ء پد رام ء گوشت ” من ترا پیشکایات کناں کہ تو شتریں
 مردے ء۔“

پریچیء جت ہٹکے ء گوشت ءے ” شتریں جنک! ابا گو شیت و من تئی وڑیں
 بے دریں جنک نہ دیستگ۔ مات ء دل ء و من آں۔ تو ہم ساری ء من ء
 گوشتگ کہ تو چلی ءے۔“

” بلئے نوں تو ہر روج جان شود ءے، ساپ ء سلہیں گد گور ء کن ءے۔“
 ” بزاں پمشکانوں تو من ء یات کن ءے، کہ من ہر روج جان شود آں ء گد
 مٹ کنناں؟“

جد ء پیشکہ رام آئی ء پسو ء بہ دنت چمود ء کر موں ء تو ارجت ” رام ترا منی
 تھادل تو اء انت۔“

رام چہ کر موں ء ترس ء سٹیشن ء گیٹ ء بدل ء پلیٹ فارم ء گڈی سر ء دیم
 پہ ریلوے پٹی ء نیمگ ء روان ات دانکہ کر موں ء چٹاں اندیم بہ بیت۔ کر موں ء
 تو اے اشکت گڑا اوشات ء پریچی ء گوشت ءے ” تھادل ور ءے؟“
 ” اے شو م ء تھادل سک و ش انت چوناہا، ورگی انت!“

رام دیم پہ کر موں ء دکان ء رہادگ بوت ء گوشت ءے ” بزاں ترا ورگی
 انت گڑا؟“

” من وراں ء تو ہم ور ءے گوں۔“ آرام ء ہمبرا ہی ء روان بوت گوں۔
 رام ء پریچی ء دست یلہ دات۔ پریچی ء گوں ملوریں گالوارے ء گوشت ”
 ترا چرے نہدر ء ترسیت؟“

رام ء ہیچ نہ گوشت ء پدا آئی ء دستے گپت۔ دوئیں ہمبرا ہی ء دیم پہ کر موں
 ء سٹال ء رہادگ بوت انت۔

کر موں ء گوشت ” چو چیر چیر کائی کجار وگ ءے؟“

کر موموں ۽ دکان ۽ کر ۽ محمد بخش ہم اوشاتنگ ات کہ پریمی ۽ روک روک ۽ چارات ۽ گوشت ۽ ” پریمی ۽ بارت جاگہ ۽ زاناں دگہ نوکیں سبقے ۽ وانینگ ۽ ” محمد بخش دیم تینت رام ۽ نیمگ ۽، رام اے وہدی گنج ۽ گنج ات۔ محمد بخش دمان ۽ علی اکبر شاہ ۽ ترانگ ۽ کپت۔ جتہ ہکے ۽ گوشت ۽ ” واجہ! من انچو مسکر انگ ۽ اتاں۔ “ بلئے انگت ۽ چارات ۽ تہ رام ہماوڑ انت، گڑا تھادل ۽ گلا سے ایرکت ۽ وت بنگ آفس ۽ نیمگ ۽ رہادگ بوت۔

کر موموں ۽ گلا سے تھادل جوڑکت ۽ رام ۽ نیمگ ۽ شہاؤرت ۽ گوشت ۽ ” تو ہر روچ باجی گرانی میتگ ۽ روئے برے برے مئے نیمگ ۽ ہم چرے بہ جن گوں۔ گونڈوئی ۽ سنگتیں ما۔۔۔ “

رام ۽ گلاس پریمی ۽ نیمگ ۽ شہاؤرت۔

کر موموں ۽ گوشت ” اے و من پہ تو اڈکت۔۔۔! “

پریمی چہ پندول ۽ دو آنہ کش ات ۽ کر موموں ۽ دیم ۽ دور دات انت ۽ گوشت ۽ ” بزودگہ گلا سے اڈکن، شرتبتاں کتو گیشتر کن۔ اے ہم وش نہ انت اشی ۽ ہم کتو شرتبت مان کن گوں۔ “

رام ۽ سر گوش ۽ پہ پہر چست بوت۔ کر موموں ۽ اے جبروش نہ بوت۔ گوشت ۽ ” منی دل ۽ مرچاں باجی گراں زر مچ انت۔ “

سو من بڈکی ۽ گوشت ” ہر روچ کہ دزی ۽ ڈنگی بوہگ ۽ انت اے درائیں زر ۽ مال و ہمیشانی پرچکاں مچ بنت! “

پریمی ۽ گوں در شکلیں گالوارے ۽ گوشت ” تی امبارونہ جتگ ناں؟ “

بڈکی ۽ گوشت ” منی پیمیں نیز گاراں چے است کہ شادزات ۽۔ دو تالک انت۔ یک تگردے۔ منی لوگ ۽ جنگ ۽ چے رسیت؟ “

پریمی ۽ گالوار گنتر در شک بوت ” گڑ اتو چیا اینچو وک وک ۽ ۽؟“

بڈکی ۽ بس کت۔ کرموں ۽ گوشت ” زنگی ۽ کہ تماہ دے دے ذاماتی

لوٹیت۔ رام! تو ہم گوں، ہمیشاں بڑگ بے۔ تو چیاوت ۽ راجو کتگ؟“

پریمی ۽ پستودات ” ترا چیا توریت؟“ پدارام ۽ دست ۽ گلا سے پتچ گپت

۽ جتے ٹیبل ۽ سر ۽ رام ۽ دستے گپت ۽ گوشت ۽ ” پادارویں۔“

پریمی ۽ رام گرنکان ۽ گوں وت برت گوں۔ دوئیں سٹیشن ۽ دومی کنڈ ۽

رہادگ بوت انت۔

چہ پُشت ۽ سومن ۽ توارات ” روچے کئیت کہ اے باجی گر بھیمین ۽ نشار

بیت۔ چے گوش ۽ کرموں؟ من راست گوشگاہاں ناں!“

کرموں ۽ گوشت ” تو اوں چٹیں نادانے ۽، اے وانندیس مردمانی مہر

بس واس ۽ امبازگ انت۔ جنک پدا منی ۽ تئی وڑیں مردمانی واست ۽ پشت کپ

انت۔ ہما مردم کہ زر دیننت۔ پدا پشت کپیت سور گڑاچہ کلکتہ ۽ وانندگیں رام نے

ایشی ۽ را گپیت، نہ کہ من ۽ تو۔ اے جنگل ۽ آزاتیں مرگے وت ۽ را سور مورانی دام

۽ مان نہ گیشینیت۔“

رام ۽ دیم چو مرچ ۽ سہر ترات ۽ پریمی ہم سیہ ترینگ ات۔ مرچ ۽ سہری

انگت ۽ اسپیت پوشی ۽ نیام ۽ اندر بوت بلتے پریمی وتی گرمی ایر برت نہ کت۔ پریمی ۽

زہر ۽ زہر گوشت ” کوٹکاں! شمارازاناں وت ۽ رامات ۽ گوہار نیست؟ من تہناباں

گڑ ادپ ۽ پتچ کن ات باریں شنے پوست نہ کش ات منی نام ۽ دور کن ات۔“

رام ۽ وتی زہرگ ایر برت ۽ پریمی ۽ سارت کنگ ۽ حاتر ۽ گوشت ۽

گڑ اتی نام ۽ کتے بہ کنناں پدا؟“

پریکی لٹ انگت لرزگ ات انت، گوشت ءے ” توگون ات ءے
 کہ اے بے آپاں اینجو گپ جت، اگاں نہ کسے باجگریں جنکے ء کلاگ بہ گیپت ء
 شہماتے مہ وارت!“

رام ء دپ ء در اتک ” پہ مسکراؤ دمان ء شہمات جن انت بلئے پہ زر ء
 ہرچی۔۔۔۔۔“ ء پدا انانگت ء گوشت ءے ” بلئے باجگری گناہ ہم نہ انت بزگانی۔
 مستریں جیڑہ ونیز گاری، جاہلی ء زر ء مال انت نہ؟“

پریکی آئی ء رادوئیں دستاں گپت ء شیشیلینت ء گوشت ” تو زہرکت؟“
 ” پرچا؟“

پریکی آئی ء دست گپت ء دیم ء بران ء گوشت ءے ” من شئے بگالان ء زاہ
 دات ناں۔“

رام ء بچکندرات ء گوشت ءے ” تو ووتی دل ء لہڑ در شانت انت، بلئے تو شتر
 کت۔ گپانی دل ء دارگ ء چہ شتر انت کہ در شان اش کن۔“ پدا کنڈات ء گوشت
 ءے ” دوشی مات ء زان ءے چے گوشت؟ بہ گوشاں گوں؟“

” نوں بہ گوش گڑا۔۔۔۔۔ تو ساری ء گوشت کہ ترا گوشاں گوں۔۔۔۔۔“
 ” مات گوشت من گوں تو سور کنناں۔“

” پہ دل! پریکی چہ گل ء درنگ بوت بلئے یکیں دمان ء گوش ءے گیمرت۔
 گوشت ءے ” اگاں باجگری میتگ ء ڈن سور ء گپ ء بہ کنناں پت منی سر ء بریت۔
 گلاب دادا، گھٹو، شامو ء ایندگہ مردین من ء پہ مُشت ء لگت کُش انت۔۔۔۔۔“

رام ء دل ء گوشت ” تئی پت، گلاب دادا ء گھٹا پہ کلدارے ء رضا بنت
 اگاں ناں شاہ ء پاد تراپاں ایر ماد بنت، بلئے منی مات ء برات ء زئی۔۔۔۔۔ آنہ کہ منی

جو زگاں سر پد بنت ءنہ منی خیال اش گور انت۔ آہان ءچہ ہر چیز ءوتی عزت دو ستر
انت۔۔۔۔۔“

پریمی رام ءحاموشی ءسر پد نہ بوت۔ آئی ءگوشت ” بلئے تو پریشان مہ
بو۔ من دانکہ زندگاں تئی دامن ءیلہ نہ کنناں۔ درائیں میتگ ءلٹاں سگاں، نیا گوٹھ
ءپرانا گوٹھ ءدرائیں مردمانی شگان ءپیگوراں سگاں، بلئے تئی گوما بے وفائی نہ کنناں۔“
رام ءکندان ءگوشت ” سور! زان ءے چیا گوش انت؟“

” ہؤ کہ من شیر مچے آں ناں مکہ ہیج نہ زاناں! من سورانی سر ءرواں ہالو
جناں۔ چمبیلی ءگھٹا ءسور نہ کتگ نہ۔۔۔؟ بڑگیں چمبیلی ءگھٹا ہر روچ جنت بلئے
من تئی لٹاں نہ وراں ہؤ!۔۔۔۔۔ بلئے من زاناں کہ تو من ءنہ جن ءے۔ چو و من دل
ءزاناں۔“

” من ترا چون جت کنناں؟“

” تو وواندہ ءے، ءگھٹا وشرابی ءے ہمک شپ وارت ءے بے سار بیت۔“
رام ءپشت ءچک جت ءکو کارے کت ” کزانی جنگل و گوست۔ بیا پدا
رویں ہمود ءے۔“ رام پشت ءرہادگ بوت۔

پریمی ءوتی نیمگ ءکش ات ءگوشت ءے ” پد کزنگ نامردانی کار انت۔
من ءتو نامرد و نئیں ناں!“

رام گوش ءے جہہ سر ات، ہؤ! بزاں پد کزنگ نامردی ءے۔ گڑانوں و
ہرو ءروگی انت دیم ءے۔ مات ءء لال ءسڑی تنگیں خیالانی دیم دارگی انت نوں۔۔۔!“
پریمی رام ءکش کنناں ءدیمتر ءروان ءگوشت ءے ” کز نہ لڈ انت نہ
رؤ انت۔ مرچی نہ بیت باندا، باندا نہ بیت پونشی، پدا کا ایں۔“

” گڑا مرچی کجا ر ءے؟“

” حدائی ملک مزن انت۔“

” گڑ اشپ ۽ روچاں چوں تیلانک دعیں؟“ رام ۽ گوش ۽ ہے روچ ۽ جند
۽ گوں پریمی ۽ سورکنگی ات۔

پریمی ۽ ہم گوں انچیں گالوارے ۽ گوشت ” دانکہ من زندگاں توچیا غم
کن ۽؟ باجی گرانی جنک پنڈانت، دزی کن انت۔۔۔“

رام ۽ آئی ۽ گپ ۽ پروشت ۽ درائینتے ” بلئے توزان ۽ من دزی ۽ پنڈگ
۽ حق ۽ نیاں۔“ دمانے ۽ پد، پدا گوشت ۽ ” بلئے ہوکار ۽ ہرمت شتر انت۔“
پریمی ۽ گوشت ” اے درگت ۽ من چہ تو محکم تر آں۔ ترايات انت نہ
آروچی تو نیم من کچی چست کت نہ کت۔۔۔۔“

رام ۽ جت ہلکے ۽ گوشت ۽ ” بلئے تو دمان ۽ چست کت انت ناں!“
” من باجگری جنکے آں ناں!“

” گنوک! من مرچگیں گیاہاں۔“ رام گوش ۽ چہ و ابانی دنیا ۽ واتر کت ۽
گوشت ۽ ” مرچی چے ورے؟ میتگ و دور انت چداں۔۔۔۔“

” ریگز رے و نہ انت۔ ہود ۽ پھچار کلہوڑ ہانی میتگ انت۔“
” مئے سیاد سلیمان کلہوڑہ ہم ہے میتگ ۽ نشنگ۔“

” بلئے اے شوم ۽ دیم ۽ کبگی نہ انت۔ مارا مفت ۽ نیا گوٹھ ۽ پرا نا گوٹھ ۽
بدنام کنت۔ تریت ۽ گوشت کہ نیمروچ ۽ ٹاک ۽۔۔۔۔“

” راچو ۽ باغ ہم ہمینگر انت نا۔۔۔۔!“

” رمضو، راچو امب ہم دنت، گزر رک ہم دنت۔۔۔۔ بلئے؟“

آاناگت ۽ حاموش بوت۔

رام ۽ جست کت ” بلئے چے؟“

پریمی ء گوش ءے گوں وتی جندء رپٹان ء گوشت ” چمک جنت ، اشارہ
کنت ، دگہ وڑیں مسکرا کنت۔ درائیں مردین بے آپ انت۔۔۔۔۔“
رام ء پکچندان ء گوشت ” من ہم؟“
پریمیگوش ءے جیڑگے ء کپت ء پچے نہ گوشت۔
رام پدا یکبرے جست کت ” بہ گوش ناں! من ہم بے آپے آں؟“
پریمی پدا ہم ہیج نہ گوشت۔
رام ء رپٹان ء گوشت ” بوت کنت۔۔۔۔۔ کسے ء دست ء گرگ ء پدا دنیا
ء ترس ء یلہ کنگ۔۔۔۔۔ چدء مستریں بے آپی دگہ چے بہ بیت۔۔۔۔۔“
انگت ء پریمی عجیبیں ٹھکے جت ء گوشت ءے ” تو باریں منی دست ء یلہ
کن ء بچار۔۔۔ انچیں شہماتے بہ جنان ءے۔۔۔۔۔“
رام ء وتی دست چک ات ء گوشت ءے ” بہ جن نوں۔۔۔۔۔ بہ جن
شہمات! بلے مرچی جان چٹیت یکپارگی ء۔۔۔۔۔ بہ جن ناں!“ رام ء اندر ء دراہیں
مارشت ہے درئیں گالانی تہا بندرات انت۔ ” بہ جن ناں!“
پریمی ء گوں اریگیں گوشت ” تو منی دست یلہ دات!“
پدا وتی چمے سہر ترزینت انت ء گوشت ءے ” نامرد!“ پدا چو آسک ء
ترڈان ء سٹیشن ء نیمگ ء تچان بوت۔
رام زرے کہ زیر آپ بوت۔ ” نامرد! نامرد!“ اے گال گوش ءے چو
گدینہ ء رام ء ہورت ء جتک کنان ات۔ رام ء دست وت سر ء گوشاں برت انت۔
بلے گوشانی بند کنگ ء ابید ہم ” نامرد! نامرد! ء توار آئی ء گوشاں کپگ ء ات۔

سپاہی محمد بخش ء گوشت، ”منی دل ء جنک جستگ!“

کر موں ء درائنت ” بلکیں وانندئیں مرد ء واس ء امباز ء ابید گہ لوٹے

کتگ؟“

بڈکی سومن ء گوشت ” واجہ ء مفت ء بہشت ء دروازگ ٹکیتگ زاناں۔“

مولادٹہ کہ درائیں میتگ ء لاڈک ات چہ سٹیشن ء دیم پہ پرانا گوٹھ ء روگ

ء ات، کوکارے کت ء گوشت ء ” جہل ء بہ چار کنڈے!“

پیریں موئل چہ وتی کڈو ء ڈن ء سرکش ات ء گوشت ء۔ ” اے گرند

نوں کئی سر ء کبگی انت؟“

پریخی اے وہدی پہ وت گیری نہ ات۔ اگاں نہ آئی ء اوشان ء ہریکے ء ونڈ

داتگ ات۔ بلئے مرچی آمیم کنگ ء نہ ات ء نا کہ گوشے اشنگ ء ات انت۔ آئی ء

مگ ء حیا لاں ہے یکیں جبر چکر کی ورگ ء ات، ”تو منی دست یلہ دات ناں؟“

پریچی چو مرد گے ء تہت ء سرء تچک دات۔۔۔ گوں وتی چٹانی ارس
 ء پرشتگیں دل ء کہ اناگت ء آئی ء چٹانی ارساں یکبر ء ہارکت۔

مات اتک ء جنک ء کر ء اوشات ء یک زندیں دمانے ء مَس ء مَس ات، پدا
 پترت کڈو ء ء وتی مرد ء را گوشت ءے ” باریں ماشٹر ء۔۔۔۔۔“ مرد ء جت چھے
 جلگ ء یکے وتی سر ء ء گوشت ءے ” ابو من نہ بوتال! من سیاہ ء گار بوتال۔۔۔۔۔“

پریچی ء پت ء پڑم ء جلگ چگل دات انت ء گر ء نہر کنان ء چہ لوگ ء در
 اتک، ” ماشٹر ء بازار چے انت کہ آ۔۔۔ منی لٹ ء بیار گوں۔۔۔۔۔“

گلاب دادا کہ در چک ء چیر ء تشنگ ات ء گوں گھٹا ء نہہ گڈگی لیب ء ات
 پہ تزن گوشت ءے ” من و شمار اساری ء گوشتگ ات کہ اے مرد شیطانے۔“ ء پدا
 جتے ٹہکے ء گوشت ءے ” چنچوزرے داتگ باریں؟“

پریچی ء پت ء کہ لٹ چت ء چہ میتگ ء در اتک، گڑا گھٹا ء گوشت ” بہ چار
 گوں شاہ تئی ہڈاں مہ پروشیت۔ وتی انان ء گور کن۔“

گلاب دادا پادا تک اوشات ء گوشت ءے ” بوشت من ء ہم بر گوں۔ دگہ
 کارے نہ کنناں تئی جون ء و لوگ ء سر کنناں۔“

پریچی ء پت ء میتگ ء پل ء کاشندری تچ کت ء گوشت ءے ” گیمے میتگ ء
 عزت نیگ انت ء تو مسکر اگلا نیش ءے؟“

گلاب دادا ء گوشت ” عزت وتی جنک ء وتی ہر جان جت، یلئے نون شاہ ء
 لٹاں دراہیں میتگ بہوارت۔“ آپد انشت ء لیب ء دز گلا نیش بوت۔

پیریں مول ء وتی دست ء دان ایرکت انت ء پادا تک ء اتک۔ رسگ ء
 گوں گوشت ءے ” بڑگیں گھٹا! چھیلی ء دلگوش کن، آئی ء ہم ہر روچ گوں ماشٹر ء
 کندیتگ ء گپ جتگ۔“

گھٹنا زہر زہر گوشت ” برو بک! وتی کاراں کن گرک بو۔ اگاں نہ گران
 ۽ مٹکاں ہمے جو ۽ آپ ۽ بڈ دیاں کٹانے دانکہ ساہے در بنیت۔“
 مول ۽ نرنڈان ۽ گوشت ” من وتی حیر ۽ گوسگاہاں، اگاں نہ من ۽ چے؟
 پہ منی ۽ میتگ ۽ درائیں جنکاں زور ۽ بروپہ ماشٹر ۽ حیرات کن۔“
 گلاب دادا ۽ گوشت ” ماشٹرنوں اے میتگ ۽ ایر بہ کپیت، من دستانے
 چکاں، من گوں وتی ترشول ۽ در در نہ کت رند ۽ بہ گوش۔۔۔ شیطان کہ نہ
 ورے۔۔۔ کم ذات!“

پریمی ۽ پت منکو ۽ میتگ ۽ پل ۽ دپ پچ ۽ یلہ دات ۽ وتی دست ۽ لٹ ۽
 شہاران ۽ دیم پہ در بیلہ مانز کینال ۽ نیمگ ۽ راہ کپت۔ انچو کہ چہ مولادٹہ ۽ کر ۽
 گوست۔ مولادٹہ ۽ گوشت ” منکو دلگوش! دیم ۽ کنڈے۔“
 منکو پسو ۽ دژمانے دات، ” تی ٹے مات ۽۔۔۔۔“

مولادٹہ وتی گرنچ دومی کوپگ ۽ کت ۽ تچان تچان ۽ منکو ۽ ڈمب ۽ کپت
 دانکہ رسینتے ۽ گوشت ۽ ” منکو بادشاہ! مرچی باجگران ۽ چے مرگ ۽ گپتگ؟
 سہبی پریمی ملور ملور ۽ تچان ات ۽ نوں تی سنڈ نودان انت روگ ۽ ۽۔ مہلونک
 ۽ مردموش ۽ سلامت انت ناں؟“

منکو لپرزان ۽ گوشت ” بھیمین ۽ ہمے بے آپیں برات کہ چہ کلکتہ ۽ وٹنگ
 ۽، تونہ دیستگ باریں؟“

” اگاں شیمے میتگ ۽ نہ انت، گڑ اسیدانی مہمان جاہ ۽ بیت دگہ کجا بیت؟“
 منکو پیسک نہ کت، وتی گامے تیز ترکت انت۔

مولادٹہ، ہمبہراہی، روان روان، گوشت ” زانا مہورت، و ہد نژیک انت
چوں؟ نہ ڈہلے، نہ ناچے! چیر چیر کائی، کار بوتگ انت! شہا جگر و پہ سہر، موٹ، چہ
سامری، دیم، ترات۔“

مولادٹہ جت ہٹکے، گوشت، ” اد، چشین سور نیست کہ من ہود، مہ
با، سالونک لوگ، بہ روٹ۔ تری شاہ، سور بہ بیت یا شنبو،۔۔۔ بے مولادتہ،
سور، تام نیست۔ من، بلیے بے خیال نہ کنئے۔ سالونک، اسپ، لگامانی دارگ، و منی
پت، پیر کی کارے۔“ ہمد، جتے ہٹکے۔

منکو، زہر، زہر گوشت ” چرے بے آپ، دیگ، شر تر انت پریمی،
مرگے بہ گندیت۔۔۔“

” تو ہم گپ کنئے واجہ!“ مولادٹہ، گوشت ” پریمی، واست، پہ تو
وڈیرہ واحد بخش کئیت ناں۔ مسکر امہ کن! چوناہا، بھیمین، برات سر، و ت نہ انت
اگاں نہ پہ تئی جنک، گلاب داد، دزیں شاموں، ابید دگہ کس، نئیت۔ تورام، وڑیں
واندگیں، نچکے، راشیطان گوشت؟ نوں کمو گاماں بہ دار۔ منی و پاد در اتک انت تئی
جہہ سری۔۔۔ نوں بہ گوش گوں وتی شو میں دیم،، کئی دیم، سیاہ کنگ، روگ،
ئے؟“ آئی، منکو، دست گپت، شیشیلینان، جست، کت۔

منکو کہ نیا گوٹھ، نزدیک، رستگوش، کت پاداں جواب کت۔ نوں
گوشت، ” شاہ، لوگ، روگا ہاں۔“

بھیر و حلوائی کہ چہ چات، آپ کٹنگ، ات، مولادٹہ، گوشت ” بھیر و
دگوش! دیم، کٹدے۔“ اناگت، جندے شاہ، ڈگارانی جو، کٹدے کپت۔
بھیر و، کندان، گوشت ” یکبرے وت، چہ کٹدے، ر کین۔۔۔“

مولادتہ ء ہم کندرات ء گوشت ءے، ” ماچشیں کنڈاں کپگ ہیل کتگ
 نوں۔“ پداپادے ترندکت انت منکو ء رسینت ء گوشت ءے ” من ہم شاہ ء کر ء
 روگاہاں گڑا ہمبر اہی ء رویں۔ ” پداجست ءے کت ” کئی شکایت ء شاہ ء کر ء برگ
 ءے؟“

منکو ء گوشت ” کم ذاتیں ماسٹر ء باجگرانی عزت دست جتگ۔“
 مولادتہ ء کندرات ” اے چوں!“ پدا گوشت ءے ” منی ء زور ءے چوں
 بیرہ کن بروتی میتگ ء اگاں نہ کس تی لاش ء رند ء ہم نیت۔ میر! من وانگت ء کر
 ء کور ء گنگے آل، ہر کسی دوزواہاں۔ دگرے بوتیں تی جبر ء رادگہ دہ ءے پرکتگ ات
 ء شاہ ء راجتگ ء پڑے کتگ ات۔ من اگاں وت شاہ ء لٹ ء ارتگ انت، دگہ
 بازی نے ہم لٹ ء ارینتگ گوں۔ توچے گوشت؟ باجگرانی عزت! چشیں مسکراچیا کن
 ءے، بھیر و حلوائی ء جمن قصاب پہ پلے گوشت ءے ٹشے حلوائی رضا انت ء ترالٹ
 کوپگ ء انت شاہ ء کر ء پہ مہلونک ء شکایت ء روگ ءے! تیر ہم وتی جگر ہم وتی۔
 بلے من ء یکبرے بہ گوش رام چہ چیا بھیر و ء جمن ء کتر انت؟“

منکو ء لٹ بالابرت ء گوشت ءے ” چہ ماسٹر ء ساری یکبرے تراردے
 گراں۔“

” گڑا بہ جن، ترا کئے داشتگ؟ بھمین ء شاہ ء پہ من اینچو کتگ کہ آہانی
 حاتر ء من یک ء دولٹ بہ سگاں۔ ہاں؟ لٹ چیا جہل کت؟ فتح علی شاہ ء دیست ناں؟
 کسانیں شاہ ء وگوں لیب ء مشکول انت۔ ترا اگاں دردے دل ء انت و بہ گوش من
 روآں پادانے گراں۔۔۔“

منکو، ہمچک ء نہ جل ات کہ مولادتہ ء گپ سرجم بہ بیت۔ بازار ء راہے
 یلہ دات ء ژپگ ء ماچھیانی دمک ء پترت۔

مولادتہ ء ٹھک دیان ء گوشت ” اے چوں!“

بیچار گیس منکو! راہے تاب کت، علی اکبر شاہ ء کر ء نہ شت۔ پدا درسانی
دوزواہ، کر ء کور ء گنگنکس مولادتہ شاہ ء مہمان جاہ ء پترت ء منکو ء درائیں جبرے یک
یک ء شاہ ء را حال دات انت۔ مولادتہ ہماگپ ہم گوں شاہ ء کت انت، کہ منکو
سر جمیں زند ء بہ نشستیں گوشگ ء توکلے نہ بوت۔

شاہ ء تجھی جاہ ء توارجت ”عثمان! تچان ء برو! ہمے نیم دانیں منکو ء بہ گر
بروتاں چہ ماچھیاں گر کنان ء بیارے۔ چو گلاب، گھنا اگاں دگہ کسی ء نیام ء دور
کت۔“ ساری ء چہ ء دو سے مردم بر گوں۔ بے منکو ء اتک ءے گڑا تئی ہم حیر نہ
انت۔ انچیں ردے گران ء داں زندگ ءے گشت مہ کن ءے۔ اشکت من چے
گوشت؟“

عثمان کہ راہ کپت شاہ ء سر چست کت ء گوشت ءے ” اے جبر چداں در
میت کہ منکو ء چیا لوٹیتگ۔“ پدا دیے گوں مولادتہ کت ء گوشت ءے ” گند ءے چہ
تئی دپ ء کسے سئی بوت، من تئی للک ء براں۔۔۔“

مولادتہ ء دست بست انت ء گوشت ءے ” واجہ! انچو بزاں کہ من کر ءے
کور ء گنگے آں۔“ شاہ ء پدا وتی سر بالشت ء سر ء ایر کت۔

مولادتہ ء پدا گوشت ” واجہ! من وسی روچ با جگرانی میتگ ء جہل ء بالاہاں
چومہ بیت کہ۔۔۔۔“

شاہ ء زہر ء زہر گوشت ” کسے چٹاں چست بہ کنت ترا بہ چاریت گڑا من
بزاناں، آبزانت۔“ دمانے ء رند شاہ ء گوں نرمیں گالوارے ء گوشت ” من گوں
رام وتی سر سنگ ء جتگ کہ اے مردم نہ بنت۔۔۔“ پدا ترند ترند ء گوشت ءے ” تو

گوں وتی چہاں دیست کہ پریچی چہ سٹیشن ء تچان ات؟ اگاں نہ انچیں ا شکتگیں
گپے؟“

مولادتہ ء گوش گپت انت ء گوشت ءے ” زاناں من ء دوزہ ء روگی انت
کہ گوں نبی ء چک ء نماسگاں دروگ بنداں؟ من کور باتاں اگاں دروگ بنداں
واجہ۔۔۔!“

شاہ ء گوشت ”توبرورام ء زور بیا۔ بلئے نہ آئی ء گوما اے جبر ء نام ء گرے
نہ کہ گوں دگرے ء۔“

مولادتہ حاموشی ء چہ شاہ ء تہت ء سر ء پا داتک ء شتر شتر ء شاہ ء پا دے گپت
انت ء چہ مہمان جاہ ء در کپت۔

فیض محمد اے روچ ء شاہ ء کر ء نیا تک ء ایند گہ روچ ء ہم درانہ بوت۔ ہے
 روچ ء کہ آشاہ ء مہمان جاہ ء انا گت ء در ابوت، اے روچی سہب ء سر ء چہ شاہ ہے
 امیت ء و دار یگ ات کہ آکئیت۔

فیض محمد انچو کہ شاہ ء مہمان جاہ ء پترت، گوشت ء ” رام کج انت؟“
 شاہ ء پسو ء بدل ء چہ ہمائی جست کت ” چے بوتگ زاناں؟“
 فیض محمد پتر ء سر ء نشت ء وتی چشمہ ء کش ات۔ چہ کیسگ ء روتالے
 کش ات صافے کت ء پداگوں ہے روتال ء چشمہ ء صاف کت۔

شاہ ء گوشت ” سرکار نامدار ء گوں ہڑگ ء آسر دیست ناں؟ بلئے
 تحصیلدار ء تئی حلاف ء ہیج توکل کت نہ کت۔ کمال ہم چرے جنجال ء رکت ات۔
 بلئے من ء دگہ چیزے ء ترسگ ء انت۔“

شاہ گوشت ء جیڑگے ء کپتگ ات ء حاموش ات، بلئے ہیج نہ گوشت ء۔
 فیض محمد ء روکت روکت ء چارگ ء لگ ات۔

فیض محمدؑ گوں وتی جندء رپٹان ء گوشت ” من پمشکا گوشاں کہ رام اگاں
 گوں من ہمراہ بہ بیت اے درائیں شیطاناں روجء استالاں پیش داراں۔۔۔“
 شاہ ء آئی ء گپ پروشت ء گوشت ء ” تو بگندے ہے چیز ء ترسگ ء
 ء کہ اے دین ء مذہبی جیڑہ ء لیگ مہ بیت؟“

” ہوں! فیض محمد گوشت ” زمیندار ہندو ء آئی ء کاردار ہم ہندو ء۔
 بلے ودی نیگ ء بزرگ دزہا مسلمان انت ء درسانی سکین دیوک ابراہیم ہم
 مسلمانے۔ من پہ زانت اٹوں ہندوز میندارانی بزرگ رانی گل سازی یلہ داتگ۔ بس
 یک انچیں ہندوز بزرگے دست ء بہ کپیت کہ ” حقدار ” ء نعرہ ء یکبرے بہ جنت
 پدا پچار من اے ہندوز مینداراں کجام کڈ ء آپ دیاں۔ تو کمورام ء لوٹائیں۔“
 ” منی گوشگ ء پدا آلم کئیت، بلے۔۔۔“ شاہ ء گوں سنگینیں گالوارے
 ء گوشت ” بلے چونزاناں کہ تئی پلہ مرزی ء کنت یانہ کنت۔“

” آئی ء راج دوستی ء جوزگ ایرماد بوتگ انت! من و ساری ء گشتگ کہ
 حشکیں جوزگ بے راہ ء رہند ء بے مقصد ء ہیج دردنہ وارت۔“
 ” پیریناں انگت ء شپ ء وانینگ ء انت۔ بلے مرچاں با جگرانی میتگ ء
 روءے یلہ داتگ۔“

” زانا با جگراں کچک سر ء داتگ۔۔۔ یا۔۔۔ ملیں گلاب ء دارتابے
 کشتگ۔“

” چشیں گپ ہیج نہ بوتگ۔ دانکہ من استاں۔۔۔“
 شاہ ء گوش ء نہ لوٹ ات کہ گپ ء دیم ء بہ بارت۔ جتے ٹہکے ء گوشت
 ء ” شکر انت کہ تنیگ ء شمے پیمیں بزرگ رانی رہشوناں شاہانی جیڑہاں دزما نجنی بنانہ
 کتگ۔“

”بس پاداں بدارنوں۔“ فیض محمدؑ پہ دلجمی گوشت، ”آروچ نوں دورنہ انت کہ پیرانی پیری ء شہانی شاہی چو ایندگہ ظلم ء زورا کیانی پیم ء ہاکاں ہوار بنت۔“ پدا گوشت ءے، ”بلئے تودل مہ جن، تو وچہ ساری ء وتی شاہی ء پہ جمہوریت ء حاتر ء قربان کنگ ء جاڑی ءے۔“

شاہ ء پچکند ان ء گوشت ”اے وعظاں دگرے ء کر ء بہ کن دانکہ وڑے نہ وڑے ء من شئے کار ء کایاں، من سلامتوں۔ شئے کار کہ شتر بنت پدا باریں مارا پبجا کارے یا ناں۔ پدا منی حال ہم ہما بیت کہ وڈیرہ کریم دتہ مولوی صلاح الدین ء بوت۔۔۔“

”شاہ تو وت ء را چیا گوں اے دزاں ہور کن ءے۔ یکے و گوں وتی زمینداری ء مزن مرسی ء ترس ء پاتراپاں بزگرانی گلانی پرشت ء پرورش ء رند ء انت ء دومی دین ء رہشونی ء جنت ء ٹھیکہ داری ء نام ء نیز گار ء بزگانی گاری ء رند ء انت۔“ فیض محمد انکت ء حاموش بوت ء دمانے ء پدا گوشت ءے ”اے جبر و نہ کٹ انت۔ باریں تئی گوشگ ء پدا لکھیاء نہدریں چک شیبوک ابراہیم ء حلاف ء وتی داتگیں عرضی ء واپس زوریت اگاں نہ؟“

”اے درائیں جیرٹھانی بن تحصیلدار انت۔ نوں من گوشت نہ کناں کہ منی گشگ ء لکھیایا شیبوک وتی عرضی ء پدا زور انت۔ ترا شاہدی ء گواہی ءے است؟“

”اے وہدی کہ ڈھولول ء کاردار ابراہیم ء ڈگاری سر ء شتگ ابراہیم ء جند ہود ء نہ بوتگ۔ تہنا، لہنتیں زابلول ہمود ء بوتگ۔ بزگ مفت ء زاہ ء کچ بوتگ انت ء کم شرب بوتگ انت۔ کو کار کہ مچنتگ گڑا کش ء کر ء درائیں بزگر مچ بوتگ انت۔ وہدے مردماں کاردار ء را سر پدا کنگ ء جہد کنگ آگنتر بزانز گپنتگ۔ جنتگے یک بزگرے ء را لٹے سر ء تہا، ہمیشی ء بیر ء دگہ بزگرے ء ہشتے جتگ۔ ایشنگ

ء ہشت ء چپیں پادء لگنگ۔ پداچمو داں کنڈیارو ہسپیتال ء میڈیکل افسرے ء سرٹیفکیٹ ءء داتگ کہ کاردار ءء دپ ءء دنتان دزہا ایشاں پروشتگ انت۔ ہے کاردار ءء جنگ ء کیس ء ابراہیم دزگیر کنگ بوتگ۔“

بلئے من تہنابس آل۔ تحصیلدار، ڈاکٹر ءء زمیندار ء پندل ء پد رکنگ ء۔ بلئے من ء ہے یکیں جبر ء ترس انت، کہ اے جیڑہ ءء دینی جیڑہ ءء نام دیگ مہ بیت۔ آچاریں ہندوانت ء۔۔۔۔۔ اے پندل ءء حلاف ء ہرچی کہ چست انت دزہا مسلمان انت۔ پدالس ہندوہان ء مسلمانانی درگت ء سکین دیگ بیت۔ من نہ لوٹاں کہ ایشاں موہ بہ رسیت کہ دگہ براتی جنگے پاد بہ کن انت۔ توشیوک ءء بہ گش، بلے کیس ء واپس زوریت ناں!“ گڈی جبر ء گوش ءء بیچارگی ء بیوسی ء جوزگ ہوار ات انت۔

” شیوک ء لگام نوں تحصیلدار ءء دست ء انت، نوں مشکل انت کہ توکل بہ کنت ء کیس ء چہ دزکش بہ بیت۔“

دوئیں سنگت دمانے ءء حاموش بوت انت ء پداشاہ ءء گوشت ” بلئے درائیں قصہ ء کلیت گوں تو انت۔۔۔۔۔“

فیض محمد ء گوں نر میں گالوارے ءء گوشت ” من چہ ڈپٹی کلکٹر ءء کر ءء کمال ء کیس ءء بہ کشاں، توہے گوشگ لوٹ ءء ناں!“ پداگوں در شکلیں گالوارے ءء درائنت ء ” چوش، جبر نہ بیت۔ چہ یک زوراکے ء رگ ءء حاتر ءء دو میگ ءء یلہ کنگ جیڑہانی گیشواری نہ انت۔“ دمانے ء جیڑگ ء پد فیض محمد ء گوں دلجمی گوشت ” شیوک ء ہچ مہ گوش۔ کسے ء رازور دیگ ء گوں زوراکاں ساز ءء باز کنگ ء ہچ نہ بیت۔ ہرچی بہ بیت گڈی ء ایمانداری ءء حق ء انصاف سو بین بنت۔ تری من ء

ہرچی بہ کن انت من کمال ء ہمبر اہی ء یلہ نہ کنناں۔ ” ء پدا اے دیم ء دیم ء چارات
ء گوشت ء ” اے عثمان کجا انت؟ ماراوتن ء کُشت۔“

” من ترا آپ دیاں۔“ شاہ چہ پتر ء سر ء چست بوت ء گوشت ” عثمان
من دیم داتگ کنڈ یارو ء۔“

فیض محمد ژپگ ء چست بوت ء ہما کب ء سر ء شت کہ چمد ء گستا ایر ات ء
گوشت ء ” تو من ء آپ وارین ء؟ اگاں مومنے بہ گندیت من ء ہمنچو پٹ
ء لعنت بہ کنت کہ من چم چست کنگی نہ باں۔۔۔“

شاہ ء جت ٹہکے۔

فیض محمد ء گلاس آپ ء پُر کت ء پتر ء سر ء اتک ء چست ء کت ” عثمان
کنڈ یارو ء چیا شتگ؟“

” کنڈ یارو ہسپیتال ء لوکل بورڈ نہ انت؟“

” او! تو لوکل بورڈ ء باسکے ء جہت ء میڈیکل افسر ء سر ء زور کنگ لوٹ
ء؟“ پدا فیض محمد ہور کیں گلاس پتر ء کر ء ایر کت ء گوشت ء ” اگاں تئی دست
بہ رستیں گندے، تو شاہی ء زمینداری یلہ داتگ ات ء انچو درا دراء گوں دہکان
ء بز گراں ہوار بوتگ ات ء، ہونناں!“

شاہ ء آہ سردے کش ات ء گوشت ء ” در یگتیں من چوتی وڑیں تو کلی
ء بوتیناں۔۔۔۔۔ بلئے حیر! تو شبی ہمد ء بہ جل۔ ماہکانی انت شبی۔ در بیلہ کینال ء لمب
ء جو ء چپ ء چاگرد ء سر سبزیں ڈگار۔ تنیگ ء انگت ء نیا گوٹھ ء تلاوگ ء چلہ پونی ء
لیب بیت۔ اشی ء ابید با جگرانی میتگ ء و ہر شپ ڈہل ء سر نانت۔۔۔۔۔“

نوں فیض محمد ء آہ سردے کش ات ء گوشت ء ” ظالم ء زوراکاں ماراوتی
زوراکیبانی دام ء انچو مانگیشنتگ کہ ابرم ء و شرنگی ء ندرگ ء ہم موہ نہ رسیت، راستی!

پدادمے بالا آؤرت ۽ گوشت ۽ ” خیر! من و شپی چونابا ہمد اہاں ، گوں رام ۽ سوڑگے کناں۔ “ ۽ پداجست ۽ کت ” رام چیابا جگرانی وانینگ یلہ داتگ؟ “
 شاہ ۽ گوشت ” منکو باجی گر ۽ بہتام جتگ کہ رام آئی ۽ جتگ دست جتگ۔ “

فیض محمد ۽ ٹہک دیان ۽ گوشت ” تئی حیال ۽ اے بہتام راستے؟ تو و الم جست ۽ پرس کتگ۔ چو من ترا شتر زاناں۔ ترا اے وڑیں چست ۽ ایر سک و ش بیت۔۔۔ “

اے ظالم ۽ زور اکیانی دام ۽ تئی تب انگت ۽ مٹ نہ کتگ، تو وتی گونڈ وئی ۽ شیطانی یلہ نہ داتگ انت ہاں۔۔۔ “ شاہ ۽ بچکند ان ۽ گوشت ” باجی گرانی شکایت ۽ پدا من، ہجر چست ۽ ایر نہ کناں۔ من زاناں اگاں کسے با جگریں جنکے دست بہ جنت کس ننیت ۽ من ۽ حال نہ دنت۔ گناہ کار زرد دنت ۽ وتی جان ۽ کشیت۔ با جگر دگہ و ہج کت نہ کن انت، اگاں زرنہ دنت و شتریں ردے گر انت ۽ بتامے کن انت۔ اشانی کر ۽ دگہ راہ و نیست۔۔۔ “

فیض محمد ۽ پدا ٹہک دیان ۽ گوشت ” تووت ہے کار کتگ ناں! “ پدا یکپارگی ۽ سنجیدہ بوت ۽ گوشت ۽ ” رام گر اہاں ۽ دروگیں بہتامے ۽ وتی کا کر یلہ داتگ؟ “

” چونابا رام ۽ پریکی دوست انت۔ آوتی دل ۽ ہے گو شیت کہ چشیں مز نہیں بہتامے الم پریکی ۽ جتگ، پمشکا آنا میت انت ۽ نوں پریکی ۽ دیم ۽ کپگ نہ لو طیت۔ اے واجہ مہر ۽ چپ ۽ چوٹیں جیرہ انت! تئی وڑیں گنج تیں مردمانی سر پر نہ بیت۔ “ شاہ بچکندگ ۽ ات۔

فیض محمدؑ گوں سنگینیؑ گوشت ” اے مہرؑ چپؑ چوٹیں جیڑہ شمارامراد
 بات انت۔ چشیں ہر چیزے کہ من گنداں کہ منی راہؑ دارگؑ انتؑ گڑامن
 ڈالچارے کناں یا وچہ وتی راہؑ دورے کناں۔۔۔۔ یا آئیؑ ایرماد کناں۔ من دگہ
 دندا کوندا نزا ناں ؑ نہ کہ زانگ لوٹاں۔“

شاہؑ جت ہٹکے ؑ فیض محمدؑ گوں سنگینیؑ جت ؑ کت ” گڑابا جگریں
 جنک ؑ ہم رام دوست انت؟“

” با جگری جنک ؑ مہر؟“ شاہؑ جت دگہ ہٹکے ؑ پیدا کتو سنجیدہ بوت ؑ گوشت
 ؑ ” بلئے پریچی چو ایندگہ با جی گریں جنکانی وڑینے نہ انت۔ آدم ام رام ؑ رہسراں
 نندیت ؑ ودار کنتؑ آئی ؑ ل ہم پہ رام ؑ دریکیت۔۔۔“

فیض محمدؑ شاہؑ گپؑ پروشت ؑ گوشت ؑ ” ہود ؑ کہ ودار ؑ تلوسگ جاہ
 کن انت ہود ؑ مہر الم مانیت۔ گڑا ورام ؑ راہ تچک انت۔ تو راضی من راضیؑ چے
 کنت ملاچے قاضی۔۔۔!“

” پہ دپ ؑ و جبروش انت بلئے آئی ؑ مات ؑ ؑ روایت پرستیں برات ؑ کئے
 منارینیت۔ دوئیں میتگ ؑ مردمانی شگان ؑ پگانؑ گوش ؑ دہانی سنگگؑ اینچو ارزان نہ
 انت۔۔۔!“

” ہنوؑ آدگہ کار ؑ کردانی یلہ کنگ چوناہا گران نہ انتؑ بلئے تی اے جبراں
 منی سرہنج پر نہ بیت۔۔۔“

ہے دمان ؑ عثمان مہمان جاہ ؑ پترت۔ دوئیں سنگت ہائی ؑ نیمگ ؑ دگوش
 بوت انت۔

عثمان ء چہ وتی پاگ ء تل ء چٹی ء کشت ات ء ٹالے کت۔ شاہ ء چٹی
دست گپت ء گوشت ء ” میر! چراگ ء روک کن گوں۔ ماوگپ گپ ء تہاری ء
حیال ء ہم نہ بوتگیں۔“

شاہ ء چٹی دست گپت ء چمان ء پلپٹینت ء ء وانگ ء لگ ات۔ اناکت ء
جتے تھکے۔

فیض محمد ء جست کت ” چے نبشتگ ڈاکٹر ء باریں؟“
شاہ ء گوشت ” اے تحصیلدار ء نبشتگ۔ منی خیال ء عثمان ٹینس کورٹ ء
ڈاکٹر ء رادیستگ ء تحصیلدار چہ ء توک ء کپتگ گوں۔“
” چے نبشتگ ء؟“

” چو نبشتگ واجہ ء کہ ماراتی پیس میں شریپداریں ء مزنیں زمینداراں چہ
ہے امیت بوتگ کہ شماسرکاری افسراں کمک کن ات۔ بلئے تو وے بدل ء یاگی ء دز
ء ڈنگانی پلہ مرزی ء کنگ ء ء۔ تو گوں ما بویا بہ نند ء ندرہ کن پہ تو شتر انت۔ اے
کارے نہ انت کہ تو دست ء کنگ، اے وڑ ء تو ہم الم یک روچے گچلے ء کپ ء۔“
فیض محمد ء گوں سنگینی ء جست کت ” اے چٹی ء من ء دات کن ء؟
بگندے جاہے نہ جاہے منی کار ء کثیت۔“

شاہ ء ابید دگہ جست ء پرس ء چٹی فیض محمد ء دست ء دات۔

رام ءچہ برات ءذامات ءپچیں نمدی پچ گپت ءدکان ءدپ ءگراکانی دار
 ءکرسی ءسراء (اے آوڑیں کرسی ءے نہ ات، چار پدانک ایر کتگ ات ءدارے سر
 ءداتگ ات پہ مردمانی نندگ ءواسٹ ء) نشت ءوانگ ءلگ ات۔
 مہروانیں رام!

توہمانت کہ شتگ ءے پدائے نیمگ ءچلے ہم نہ جتگ۔ توتی کار ءکردانی
 بابت ءمن ءحال نہ داتگ، بلئے من سئی آل توچے کنگ ءے۔

من تراشانتی نکتین ءپہ مقصدے ءدیم داتگ ات۔ منی مقصدچہ توچیر نہ
 انت۔ من وتی دل ءگوشت توچشیں مزنیں شہرے ءوان ءے کائے پدایہ وتی
 سرڈگار ءہذمت ءجوانیں راہے شوہاز کن ءے۔ مئے آجوتی ءجنز اے نگلیں
 جاوراں گوں مزنیں جنجالے ءدچار انت۔ بھارت ماتا ءغلامی ءزمزیلانی سندگ ء
 وہدنون نزیک انت ءتوچہ یک کسانیں میتگے ءدر نیائے۔ میتگ ءپیریناں دگرے
 وانینت کنت۔ پہ تودگہ مستریں کار بازار انت۔

من گوں وتی سنگتاں گپ کتگ کہ دیم ۽ رند ۽ اسمبلی ۽ واست ۽ ووٹ ۽ ترا
اوشاریناں۔ من ۽ آہانی اے جبرسک و ش بیت، کہ اسمبلی ۽ یک باسکے ۽ مقصد چنچو
مزن انت چہ آئی ۽ مردم ۽ لیکہ درابیت۔

توچ مہ جل آنکو، بیامے کرے۔ من پہ سرجمیں ضلع ۽ کارندہاں سے ماہی
سرپدی ۽ بنجلے اڈدیگاہاں۔ توچ شانتی نکتین ۽ وننگ ۽ اتلگ ۽، ہمے واست ۽ مے
بنجل ۽ تئی بستارچہ ایند گراں گشیترا انت۔ اشی ۽ ابید منی پلہ مرزی ۽ وتی ہذمت ۽
سبب ۽ ترا بنجل ۽ جوانیں جاگہ ۽ رسیت۔ پدا انچو بزاں اسمبلی ۽ امیت واری ۽
ٹکٹ تئی دست ۽ انت۔ ہماروچی کہ تو اسمبلی ۽ باسک جوڑے، گڑا من زاناں کہ منی
ہذمتان ۽ پد دیگے بوتگ۔

اے جاوراں مشکل نہ انت اینچو کہ تو سندھ ۽ وزیر بہ بے۔ وزیر بوگ ۽
تئی نام ہم مزن بیت ۽ سندھ ۽ سیاست ہم جوانیں رنگے ۽ دیمروی کنت۔ من تراپہ
ہمے روچاں پو دیتگ۔ تو بس بیاچمود ۽ آدگہ کاراں من وت دلگوش کناں۔

گوں وکیل فیض محمد ۽ گون مہ کپ۔ آئی ۽ مدام وتی لاناک بستگ پہ
بزگرانی گمراہ کنگ ۽۔ درائیں شہرے وتی وڑ ۽ کتگ۔ گردیو ٹیگور ۽ سرپدی بنجل ۽ چہ
باند انت وانندیں ورنہاں پہ بزگر ۽ مزدورانی جیڑہانی گیشواری ۽ ”گاندھی جی ٹرسٹی
شپ لیکہ“ ۽ نیمگ ۽ دلگوش کناہینگ بہ بیت۔ چہ ایند گرانی لیکہاں جو انتر انت۔

بھیمن من ۽ انوں نمدی ۽ نبشتگ ات۔ من نزانت کہ بہ کنداں اگاں
بہ گریواں۔ چد ۽ گنتر چے بہ بیت کہ چہ شانتی نکتین ۽ و تنگیں یک ورنائے گوں
با جگریں جنکے ۽ مہر بہ کنت۔ ۽ پدا ہمے مردم ۽ جنک ۽ دست جنک ۽ بہتام بہ جنت،
چد ۽ مستریں بنامی دگہ چے بہ بیت؟ من دلجماں کہ اے بہتام دروگے بلئے یک

شریں مردے ء دامن ء اے پولنگ داں زندگ انت دور نیت۔ جوانیں مردماں
چشیں چیز زیب نہ دنت۔

ہیمی ء تئی واست ء جنکے ہم در گیتنگ۔ بیپداوت بروء ہچارے۔ من
زاناں ترادوست بیت۔ بلئے منی تئی گوہار ء وڑیں مردے نیاں۔ سور ء درگت ء ہما
جنک کہ ترادوست بیت، من ہچ اینگوہانگونہ کنناں۔ بلئے اے باجی گریں جنک باندنہ
انت ترادوست بہ بیت نیکہ من ء۔

گڑا تو کدی پیدا کئے؟“

رام نمدی ونت ء لفافہ ء کنگ ء لگ ات۔

بھیمن پہ گرا کے ء یک پاہے گڑا کو تورات ء جست ء کت ” تو کدی
روگ ء ء نواب شاہ ء؟“

رام ء ہچ نہ گوشت۔ نمدی ء لفافہ ء کت ء دست ء کت ء نشت، جیڑ
ات ء۔

بھیمن ء گراک چھینت ء پدا جست ء کت ” تو کدی نواب شاہ ء روگ
ء ء؟“

رام ء گوں در شکلیں گالوارے ء گوشت ” اگاں تو منی لوگ ء نندگ ء
وش نئے و من مرچی رواں۔“

بھیمن ء گوش ء رنگ گشت، وتی مارشانی گر ء دار ء رند گوشت ء
”من زاناں چے گوشت ترا کہ تو چشیں گپ ء ء؟ پہ منی ء نواب شاہ ء روئے شر یا
ہمد ء نندے من ء چے؟ من ء ہم حداء کپتنگ کہ چے تو جست کنناں۔ من ء توبہ انت
واجہ! مئے ذامات اوں شریں گنو کے کہ تئی رند ء کپتنگ؟“

رام ء وتی جبرانی ذر شکلی وت مارات ء گوں خاموشی ء نشت ء ہیچ نہ گوشت
ء۔

بھیمین دپتر ہیچ کت ء چیزے نشتہ کنگ ء لگ ات ء دل ء تہا نر نڈان ء
گوشت ء ” بیزار چشیں وانگ ء کہ کسے وتی مسترینانی عزت ء مہ زانت! آمر دکہ
نشت ء کچگی پادپر وشیت آکجا وزیرے بیت؟ کسے ء کہ بلائیں بہتائے ء چہ ہیچ در
نہ برتگ، نمدی ء ء چار گال آئی ء کجا مین انت؟“
” لالا بھیمین سیاہیں تمباکے بہ دے گوں۔“

یک پیسہ ء بھیمین ء دیم ء کپت ء بھیمین دپتر بند کت، ایرے کت
ء۔۔۔۔۔ رام چہ دکان ء در کپت۔

رام دمانے اوشات ء پتائی لیب ء چارگ ء لگ ات بلئے اد ء ہم وش نہ
بوتے۔ چہ برات ء دکان ء در اتک ء چمے ہم چست نہ کت انت برات ء رانہ
چارات ء ء تچک ء پہ لوگ ء شت۔ نمدی ء چو بندات کت۔
” تئی نمدی دست کپت۔ شتمے حال ء سر پد بوتوں۔ ہر وہد ء نمدی ء،
نمدی ء دیم دے دانکہ شتمے حال ء سئی بہ باں۔

بلئے تئی نمدی ء من ء ڈبھرہ ء یلہ کنگ ء ساڑی کت نہ کت۔ منی
گوشتگ ء مول ء مراد اے نہ انت کہ تئی نمدی ء من ء ہیچ کار نہ کتگ۔ منی ذہنی
کش ء چیل کمو کمتر بوت۔ ہے امیت ء تئی دومی نمدی ء ودار یگاں، کہ آئی ء وانگ ء
پد من چرے حیالانی کش ء چیل ء آجوباں۔

من نہ اسمبلی ء باسک بوہگ لوٹاں ء نہ کہ وزیرے۔ منی مول ء مراد اے
نہ انت کہ من چہ واہگاں زبہراں۔ منی زند ء مقصد بس اینچکینے، منی واہگ ہمیش
انت کہ من بزگر ء شد لاپیں مردمانی دردے بہ وراں۔ من وتی ہے گونڈکیں

واہگ ء حقیقی ڈروشم دیگ ء بندات چہ وتی چاگرد ء کتگ۔ منی منزل منی چمانی دیم ء
سہرا انت۔ پمشکا من نہ لوٹاں کہ چہ وتی میتگ ء در بیاہاں۔ تئی سیاستدانی ترا مراد
بات۔

من نہزانتگ کہ توشانتی نکتین ء من ء ہے واست ء دیم داتگ کہ چوداں
من ء وطن دوستی ء مہر ء مارشت بہ بیت ء پدا اد ء من بیاہاں ء پہ دگرانی واہگ ء
اسمبلی ء باسک بہ باں۔ شانتی نکتین ء مہروانیں چاگرد ء من چہ در برتگ من
زاناں، من ء منی منزل ء رسگ ء الم کمک کن انت۔ اے جبر ء من ہم زاناں کہ
بازیں مردے شانتی نکتین ء روگ ء ابید ہم پہ وتی زند ء مقصد ء پولگ ء چنچو جہد
کن انت ء وتی کار ء حاتر ء وتی جند ء ہم ندر کن انت۔ پہ درور فیض محمد ء بہ چار۔ آئی ء
وتی زند پہ بزرگ ء مزدوراں ندر کتگ۔ توٹری بلے فیض محمد ء ناشر کار ء نادانے سر پد
بے بلے منی نز ء فیض محمد ء چہ آئی ء کار ء جو انتر دگہ ہج نیست۔ بگندے یک روچے
من ہم ہمانی ء ہمسفر بہ باں۔ چہ وتی نام گپتیں مزنی ء در کپگ ء ساری ء گوں
زورا کاں زنجک پہ زنجک بوہگ ء ساری من ء وتی بے سریں تڑ ء تاب بند کنگی انت۔
شانتی نکتین ء وانگ ء من ء کتو توکل ورستگ بلے چو فیض محمد ء پیہیں توکل ء جو زگ
ء ودی کنگ ء پہ الم انت کہ یکبرے وتی جند ء نز بیاہاں۔

توکل ء مزن جگری ء نام ء گرگ ء گوں من دگرے ء ترانگ ء کپتاں۔
اے نہ شانتی نکتین ء شتگ ء نہ کہ کالجے ء دیسے دیستگ۔ اشی ء رالف، ب ہم من
وانینگ انت۔ من باجی گر پریعی ء نام ء گر گاہاں۔ آئی ء توکل، مزن جگری ء نہ
ترسی۔۔۔! آ منی حاتر ء پنڈگ ء یلہ دات کنت، مات ء پتانی لٹاں سگیت۔ میتگ ء
مردمانی شگاناں وتی چٹاں داریت۔ یکیں منی واست ء آہرچی کت کنت، ء من؟
من شانتی نکتین ء آجوئیں چاگرد ء اینچو و ہد نشتاں، بلے انگت من ایکا توکل کت نہ

کت کہ آئی، ہمسفر بہ باں، چونہ بوت کہ مردم گپے بہ جن انت من آئی، دست یلہ
دات۔ تو آئی، توکل ء بہ چار کہ من ء بدنائے ہم کتگ ء وتی گشانے ہم پولنگ
کتگ۔۔۔“

رام ء قلم اوشات۔ نول آئی ء مارات کہ ذامات ء راجشیں نمدی ء نویگ
ء نپے نیست ء پے اے وڑیں نمدی ء نویگ ء آتوکل کت نہ کنت۔
نمدی گڑاچنڈ چنڈ کت ء دور دات ء۔

اناگت ء دام ء ذہن ء جست ء ء سرچست کت:

”توچوں زان ءے کہ پریمی ترا بدنام کتگ؟“

اے جست یکبرے ذہن ء بیاتکیں واناگت ء حیرات بلئے باریں چنچورند ء
ہے جست آئی ء ذہن ء جلگ ء ات۔ آئی ء اے جست ء راجوہلاس کت ء گوشت
ء ”آہرچی کت کنت۔“

گول ذامات ء پریمی ء مزن جگری، نہ ترسی ء توکل ء بابت ء جبرکنگ ء وہد ء
گندے آئی ء دل ء وتی جنء ء العنت کت کہ آچونیں بزدلے۔ پمشکا مرچی آئی ء
ذہن ء اے روایتی پسو نیاتک۔

آاناگت ء انچو بے وس بوت کہ چہ کرسی ء سرء پاداتک ء اوشات۔
وہدے کہ آچہ لوگ ء درکپت گڑا آئی ء گام وت سرء وت دریلہ کینال ء بدل ء باجی
گرانی میتگ ء نیمگ ء کپان بوت انت۔

”واجہ دلگوش! دیم ء ژیمبے۔۔۔۔“

وشدلیں مولادتہ وتی جبر بناکت بلئے گپے کپی کت چیا کہ آئی ء زانت اے
جبر ء آسرچے بیت، پمشکا حاموش بوت۔ رام چم ہم چست نہ کت انت، مولادتہ ء نہ
چارا۔ مولادتہ بڑگ گنتر پریشان بوت۔ آئی ء حیال کت کہ شاہ ء زبان چو مگر از

ء چھک چھک ء انت ء آئی ء راشترمان بستگے۔ انچو گامے وت سرء وت ترند بوت انت۔

رام ء دمب ء تچان بوت ء گوشت ءے ” واجہ! من چون کناں زبان من ء نہ مرینیت، اے و نرانت کہ گوں کئے جبر ء انت۔ اگاں نہ منی بازار چے انت کہ من شاہ ء دوستیں سنگتاں گوں مسکرا بہ کناں؟ ماچہ علاج ء گیشتر پہریز کنوکیں۔ تو منی گپ دل ء نیاؤرتگ ناں؟“

رام ء بچکند ان ء گوشت ” دل مہ جن۔ من شاہ ء کر ء تئی شکایت ء نہ براں۔“

” حد اتر سلامت کنات! مرچی زاناں منکو ء پھ تو نان کتگ؟ من ساری ء گوشت زبان من تئی باہوٹاں، من ء چات ء نہ کن ءے! من ء ہم کلام ء جتگ۔ برو واجہ! من چہاں بیرہ کناں، مبادا چد ء گنترمان بہ گیشٹاں۔“

مولادتہ بیرہ کت ء رام بچکند ان ء شت۔ آاناگت ء سنجیدہ بوت آئی ء حیا لاں گوش ءے کوٹار ء جگائے ء سرچست کت۔ اے چونیں رسم ء دودانت اد ء مسکرا ہم گناہے۔“

آکمو دیتر ء شت ء دریلہ کینال ء نیمگ ء چارات ءے۔ آئی ء چم پہل ء سرء نشتگیں دوئیں جنکاں کپت انت۔

” بگندے چمبیلی ء پریبی انت۔“ انچو گوں گندگ ء دے دریک دریک ء بوت۔ دوسے گام ء دیم ء کنزرات تگلڑا چمبیلی ء توار آئی ء گوشاں کپت۔ ” ماشٹر مے نیمگ ء پیدا ک انت۔ اگاں گھٹا بہ گندیت و جند ء کُشیت۔ من شتاں۔“

رام ء دیت تہ پریبی چمبیلی ء دست گپت ء وتی کر ء نندارینان ء گوشت ءے ” اے نامرد کجا مے کر ء اتک کنت۔ تونند آوت تچیت ء روت۔“

آپہل ۽ سر ۽ سر کپان بوت۔ چمبیلی تناوہدی وتی دست چک ات ۽ تچان ۽
 دیم پہ میتگ ۽ راہ کپت۔ پریمی جک ۽ جک نشتگ ات ۽ پادے آپ ۽ لونجان ات
 انت۔

رام دمانے اوشات ۽ چمبیلی ۽ جاگہ ۽ نشت۔ پریمی گردن ۽ سرینان ۽ چہ
 وتی پیشانی ۽ رتگلیں ملگوراناں دور کنان ۽ گردن ۽ رامک ۽ مک کت ۽ پرا ناگوٹھ ۽
 نیمگ ۽ چارگ ۽ لگ ات۔

رام وتی دل دنتاناں کت ۽ گوں بڈتگیں گالوارے ۽ گوشت ۽ ” چون
 ۽ تو؟“

پریمی سر نہ سرینت ۽ ابید اینگوبا نگو چارگ ۽ گوشت ۽ ” زاناں منی
 وشان کنگ ۽ اتلگ ۽؟“

رام ۽ دگہ ہچ نہ گوشت ۽ پریمی ۽ دستے گپت۔
 پریمی گوں خجریں نگاہاں چارات ۽ گوں ڈر شکلیں گالوارے ۽ گوشت ۽
 ” پدا منی دست چیا گپت؟“ بلئے وتی دستے نہ چک ات۔

رام ۽ وتی دومی دست ہم پریمی ۽ دست ۽ سر ۽ ٹپان گوشت ” نوں من
 ہجبر تئی دست ۽ یلہ نہ کناں۔۔۔“

” منی پت گوں کمی ۽ تئی سر ۽ پروشیت۔“ پریمی چٹان ۽ نرکت ۽ گوں
 در شکلیں گالوارے ۽ گوشت ۽ پدا یک عجیبیں ہلکے جتے۔

رام پکندرات ۽ گوشت ۽ ” پرواہ نیست۔“
 پریمی ۽ آئی ۽ چٹانی توک ۽ چارات ۽ گوشتگ ۽ لگ ات ” گڑا آروچی تو پرچا

منی دست یلہ دات؟“

رام ء دل ء گوشت ” من چه وت ء حجاتاں۔“ بلئے چه دپ ء در اتک
 ”نامردے اتاں ناں پمشکا۔“ رام پدا بچکند ات۔

پریمی ء پہ کلاگ گوشت ” تئی دل نوں مزن انت ہاں؟ منی پت ء لٹاں
 سگ ات کن ء؟ گلاب داداء مُشتانی دیم ء داشت کن ء۔۔۔؟“

رام ء توکل کت ء گوشت ” اگاں تو منی بہ بے من نیا گوٹھ ء پرا نا گوٹھ ء
 درائیں مردمانی تزن ء پیگور ء لٹ ء کٹاں سگاں۔“

” بلائیں با مردے بوتگ ء تو! من بہ بجاں گڑا؟“ پریمی ء سرچست
 کت ء دستے زور ء پردات ء گوشت ء ” پیشانی ء کرچک مہ کن۔ با جگرانی جنک
 وفادار انت۔ نوں کموبہ کند!“

رام ء بچکندان ء گوشت ” تو سکئیں شرئیں مردے ء۔۔۔“

پریمی ء بچکند ات ء گوشت ء ” من مرچی جان نہ ششنگ۔ منی ماہواری
 ہم اتلگ انت۔۔۔“ ء پدا گوں سگئینی ء گوشت ء ” من پدا پنڈگ بنا کتگ۔ تو
 من ء یلہ دات پمشکا۔“

پریمی ء گڈی جبراں گوشتے رام ء اندر ء مردم چه واب ء جہہ سرینت۔ آئی
 ء جند ء ضمیر ء آئی ء راپٹ ء لعنت کت ء گوشت ء ” تو تہنا بز دلے نئے بلکئیں
 بلائیں زوار کے ء۔ تو پریمی ء مہر، واہگ ء شادہانی کشدہ ء!“

پریمی ء آئی ء راروک روک ء چارات ء پہ دلجمی گوشت ء ” نوں من
 ہجر نہ پنڈاں، تری پت من ء چند چند بہ کنت۔“

رام ء جند ء اندر ء مردم ء توار گوش ء آئی ء گوشاں کپت ” تراپہ وت
 کارے شوہازگی انت ء نوں پہ پریمی ء ہم درے پٹگی انت۔“

انگت ۽ پریکی پادا تک ۽ اوشات ۽ رام ۽ ہم دست ۽ گپت ۽ پادے کت
 گوں۔ پریکی ۽ آئی ۽ دست زور ۽ پردات ۽ گوشت ۽ ” بیارویں آدگہ جو ۽ نیمگ
 ۽۔ اد ۽ پت مارا گندیت، دگہ کسے گندیت۔“

” ترسیت ترا؟“

” من ۽ ونہ ترسیت۔ منی بڈ گواہ انت کہ من ۽ پہ لٹ ۽ پرواہ نیست بلئے
 من ۽ تئی غم انت۔ تراپت ۽ یک لٹے بہ لگیت تو تسے ۽ کپے۔“ پریکی ۽ ٹہکاں جہان سر
 ۽ زرت۔ رام ۽ وتی ہمبر اہی ۽ چکان ۽ چہ در بیلہ کینال ۽ لمب ۽ دیم پہ پرانا گوٹھ ۽
 رها دگ بوت۔

رام ۽ جست کت ” منکو ترا سک جتگ؟“

پریکی پہ بے تہمبلی پسودات ” ہرچی لٹے کہ شاہ ۽ دست ۽ وارنگ ات، دو
 سری، سے سری من ۽ ٹیپ ات ۽ ۽ نشت۔ نوں من ۽ دست بہ جنت من تچاں
 کاہاں تئی کرے۔“

رام اجلہ بوت کہ اینچوسگ، اے وڑیں دلجمی ۽ چشیں کودٹی۔۔۔“
 پریکی ۽ بڑگ بڑگ ۽ جست کت ” مستریں کستریناں ۽ واجہ کار بزرگراں
 چیا جن انت؟“

رام ۽ گوشت ” بہ گوش ہزگار ۽ نیزگار، تنیگت ۽ پنچ روچ نہ گوستگ تئی
 گالوار مٹینگ۔ بلئے پرواہ نیست من تراپدا گوشاں گوں۔“

پریکی ۽ کندان ۽ گوشت ” تو یکبرے مے میتگ ۽ ایرکپ باریں پدا
 سلامت ۽ نہ روئے۔“

انگت ۽ رام ۽ گوں سنگینی ۽ گوشت ” تو منی سر ۽ بہتام جتگ؟“

پریکی ء سرچست کت، وت اوشات ء رام ء ہم اوشارینتے گوں، پدا چمے
سک دات انت ء گوشت ءے ”کجام بہتام؟“

” نہ لوٹیت نوں چالاکی ءے، منکو ء شاہ ء پمشکار دے گپتنگ۔۔۔۔۔“
پریکی رہادگ بوت، رام ہم راہ کپت گوں۔

پریکی ء گوشت ” من آروچی چٹ نامیت بوتوں۔۔۔۔۔“
” ء پدا تو گوں ہمے نامیتی ءے۔۔۔۔۔“

” اٹاں، مات ء نہ زانتگ چے بوتگ۔ انچو کہ من ء دیستے آئی ء گشت
باریں چے بوتگ۔ چہ منی جست ء ساری شت پت ء را حالے دات ء پت! شت شاہ ء
کر ء کانٹ ء رند ء، جند ء گوشے برائینت ء اتک۔۔۔۔۔“

رام ء اندر ء مردم ء آئی ء را گوانک جت ء گوشت ” بہ چاراشی مزں
جگری ء راستی ء ءوت ء را بہ چار۔۔۔۔۔“

پریکی ء توار ء آئی ء را چہ آئی ء اندر مردم ء چنگلاں آجوکت۔ پریکی
گوشتگ ء ات ” من ء پدایلہ نہ کن ءے نہ روئے ناں؟“

رام ء کندات ء گوشت ءے ” چشیں کار منی پیہمیں نامردے ء گوں کجا
بیت۔ نوں و من انچیں وڑے چار گاہاں کہ من ء توہور ء یکجاہ بہ بییں۔“

پریکی ء وتی سرکیچینان ء گوشت ” تو وانده ءے ءے، منی و انگت ء جبر نہ
گیش انت۔ تو شاہ ء دوستریں سنگت ءے ء من یک بزگیں باجگرے آں۔ مایکجا چون
کارکت کنیں؟“

رام ء دمانے ء جیرگ ء رند گوشت ” شمے میتگ ء کر ء شت ء آدست ء
زمین شاہ نیگ انت ناں؟“

” ہوں، بلئے چیا؟“

” شرم بوٹی! (شرم بوٹی سندھی گالے، اشیء بزانٹ لچو کہ یاج لچکنگ

(انت)

پریمیء پھ دل لچکنگ ء ات۔

” نوں بہ من کہ تو پھ دل لچو کہ ء ء۔“

پریمیء چم جہل کت انت ء گوشت ء ” ہوں ہاں۔۔۔“

” مردین جادو گر انت۔ زالبول کہ آہانی دستاں گر آنت گوش ء آہانی

دل ء درائیں ہل ء واہگ سُرپ انت چو شرم بوٹی ء پیم ء۔“

پریمیء جت ہٹکے ء گوشت ء ” مردین ء دست جنگ ء گوں شرم بوٹی

گیمریت۔“

جنین، بھروت ء راجہ دو می جنین ء کمتر نہ کنت۔ چمبیلی ء گپ ء تہا دور

کت ء گوشت ء ” زالبول دگہ وڑیں شرم بوٹی ء۔ اگاں مردینے دست بہ جنت

سرپیت ء پدا کہ یلہ بہ دنتے گیمریت۔ تو ہم چار پنج روج بیت چو گیمر تگیں پلے ء
اتے، مرچی پدا چو گلاب ء سرپنگ ء۔“

چہ لچ ء پریمی ء رنگ سہر ترات۔

چمبیلی کرینت ء گوشت ” چوں؟ شرم بوٹی! تنیگت ء و من دست نہ
جتگ، گوں منی آہگ ء تو چوش ء۔ اگاں من دست بہ جناں منی خیال ء چٹ
گیمرے۔ بلئے بگندے انگت تا جگ بے چیا کہ ماسٹر ء مہر ترا گون انت۔“

پریمی ء آئی ء دست گپت ء گوشت ء ” تو ہم گھنء دیم ء۔۔۔!“
چمبیلی چہ لچ ء سر جہل کت بلئے دمان ء وت ء را گر ء دار کت ء گوشت ء
”مرچی الکا پ ء ناچ کن ءے ہاں! میتگ ء سر ء زور ءے؟ من مردے دیم دیاں ماسٹر
ء لوٹائیناں ڈہل ء جنگے در برائیناں۔ پہ تو اینچو و من کت کناں۔ آمزن مز نیں
شہراں گشتگ راگ و من زاناں کہ زانت۔ پدا آڈہل جنت، صوت جنت ء تو ناچ
کن۔ چوں وش انت گڑا!“

پریمی ء کند ان ء گوشت ” بے ناچ ء گانا ء چاپ؟ ہاں۔۔۔؟“

”تو ناچ کن ءے ہاں؟“

”ہو، تئی واست ء چون نہ کناں۔“

”گڑا ماسٹر ء بہ لوٹائیناں؟“

”اٹاں، گنو ک ءے زاناں، منی پاد لر زانت آئی ء دیم ء۔۔۔“

”لچو لچو۔۔۔“

”پہ دل من ء لچ کنگ ء انت۔“ پریمی ء گوشت۔

نہ بوت چوش کہ شاہوت مردے دیم بہ دنت پہ رام ۽ رند ۽ آوت شاہ ۽
مہمان جاہ ۽ رست۔

شاہ ۽ گوں گندگ ۽ زانت کہ رام مرچی سک گل انت۔ آئی ۽
گوشت ”مرچی نوکری ۽ رستگ زاناں؟“

رام پتر ۽ سر ۽ نشت ۽ گوشت ۽ ”تنیگ ۽ انگت ۽ ہج نیست۔“

شاہ ۽ جست کت ”گر اچیا چو گل ۽؟“

فیض محمد ۽ گوشت ”بوت کنت گوں وتی دوستدار ۽ وٹان بوتگ۔“

رام ۽ شکل گشت۔

شاہ ۽ جت ہٹکے ۽ گوشت ۽ ”تونوں کجازان ۽ کہ مہرچی ۽؟ تو و شپ

۽ روج گوں بزگرانی جنز ۽ سر ۽ لینڈ ۽۔“

فیض محمد ۽ بچکندان ۽ گوشت ”ہے بزگرانی جوزگ ۽ واہگانی مستریں

بنجل انت۔“

رام ۽ گوں سنگینی ۽ در اینت ”من چہ مز نہیں کش ۽ چیلے ۽ در انگاں، پمشکا

مرچی گوش ۽ من سبک سبگاں۔“

شاہ ۽ جست کت ”چونیں جنجالے ۽ تراگتنگ؟“

رام ۽ گوشت ”منی منزل و پیر ۽ من گچین کتگ ات بلئے کشک صاف

نہ ات، مرچی۔۔۔۔“

شاہ ۽ بچکندان ۽ گوشت ۽ ”باز جوان! زبردست۔۔۔۔“

فیض محمد ۽ گوشت ”پہ پاکیں منز لے ۽ پاکیں راہے ۽ شوہاز۔۔۔۔“

”پاک ۽ ناپاکی ۽ تووت شر ترزان ۽۔“ رام ۽ پہ دلجمی گوشت ”من نو

ں فیصلہ کتگ کہ بس تئی ہمسفر باں۔“

شاہؔ فیض محمد دوئیں پہ اچھی رامؔ چارگ ؔ لگ ات انت۔ مہمان جاہ ؔ دمانے ؔ حاموشی ؔ مانشت۔

شاہؔ مہمان جاہ ؔ دمانے ؔ حاموشی ؔ مانشت بلئے آئی (شاہؔ) ہمے حاموشی ؔ راہلاس کنان ؔ گوشت ” سبحان اللہ! ” بزگر حق داران ” ؔ دگہ کیلے پر بوت۔
رام ؔ گوں در شکلیں گالوارے ؔ گوشت ” پہ بزگراں نعرہ جنگ ؔ ساری من وت بزگری کنان۔“

شاہؔ دپ ؔ اناگت ؔ در اتک ” بزگر!“
فیض محمد ؔ حیالاں اُبتانی چول سرکشان بوت انت، گڑا آپاد اتک ؔ نشت۔
گوں بے اوستیں گالواری ؔ گوشت ؔ ” ہماراج دوست، گاندھی ؔ رندگیر، سنگت!
زاناں پہ بزگرانی رہشونی ؔ المی انت، کہ مردم وت بزگری بہ کنت، ڈگاراں ننگار بہ دنت ؔ وت بہ کشیت؟“

منی نرے پہ جوانیں رہشونے ؔ المی انت، کہ آوتی شپ ؔ روچاں پہ بزگراں
یک بہ کنت ؔ آہانی مرگ ؔ زندہ ؔ ہمسفر بہ بیت۔۔۔۔۔۔ پہ جوانیں باندات ؔ آہانی
جہد ؔ ہمسفر بوہگ المی انت۔ اگاں وانندگیں مردم فکری ؔ عملی میدان ؔ بزگرانی
ہمبراہ بہ بنت ہمنچوباز انت۔“

رام ؔ لہم لہم ؔ گوں دلجمی درائینت ” اگاں بزگرانی ہمبراہی ؔ بزگری
کنگ بہ بیت چے بیت زاناں؟“

فیض محمد ؔ گوشت ” دگہ ہیچ نہ بیت بلئے اے المی ہم نہ انت۔ توں گوں
وتی زانت ؔ سرپدی ؔ زمیندارانی خلاف ؔ بزگرانی جہد ؔ اگاں پلہ مرزی ؔ بہ کن ؔ،
مئے منزل وت نزدیک تر بیت۔ انچونہ انت شاہ؟“

شاہء بچکندرات ء گوشت ” چہ من شادوئیں وت سر پد ترے۔ “ من ء
 گوں شئے کار ء کار نیست۔ شہوت یکے دومی ء سر پد کت کن ات۔۔۔ “

رام ء گوشت ” منی دل ء پہ ڈگارانی سر ء کار کنگ ء علم ء زانت کم نہ بیت۔
 اگاں منی زانت ء سر پدی تئی کار ء کئیت اے منی وش بحتی انت۔ “

شاہء فیض محمد ء جست کت ” گڑادگہ تو چے لوٹ ءے؟ “ پدا دیے گوں
 رام ء کت ء گوشت ءے ” چونہا کشت ء کشاری لیبے نہ انت۔ بگندے مرچی تئی سر
 گرم انت شر بچار! تو وتی زندہ پہ آسودگی گوازینتگ تو چوں بزگری کت کن
 ءے۔۔۔ “

رام ء گوشت ” شاہ من پہ مصیبتے اے راہ گچین کتگ۔ من ء بندات ء
 چیا دپروش کن ءے۔ شادوئیں باند انت منی کمک ء بہ کن ات۔ تو و پورا منی بچینگ ء
 رند ءے۔ “

فیض محمد ء گوں سنگینی ء گوشت ” تو چونہا منی حبر ء سر پد بوہگ ءے۔ منی
 مول ء مراد ترادپروش کنگ نہ انت۔ بلئے منی نر ءے چہ جذباتی بوہگ ء حقیقت پسندی
 جوان تر انت۔ اشی ء ہم سببے است۔ مردم کہ جذباتی بیت آدمام گواچن ء ڈالچار
 کنت، پمشکا جوزگ دمان ء ایر ماد بنت۔ پہ بزگرانی پلہ مرزی ء بزگری کنگ و جذباتی
 بوہگ ء نشانی انت، بلئے من ء باور نہ کنت کہ تو وتی سر جمیں زند ءے پہ بزگری
 گوازینت کن ءے۔ “

رام ء گوشت ” من کناں ء پیش داراں۔ “
 ” پہ من چد ء مستریں وش دگہ چے بہ بیت، تئی جوزگ ء ہم سلام
 انت۔ “

شاہءِ پہ وپوانءِ وشىءِ گوشت ” باریں ہے وش بختیں زمیندار کئے انت
کہ توچمّ پہ زمیناں سکّ داتگ انت؟“

رامءِ گوشت ” باجی گرانی میتگءِ دیمی نیمگءِ شتءِ آدیمءِ زمین تئی
انت ناں؟“

فیض محمدءِ کندانءِ گوشت ” من و ساریءِ زانت کہ اے وش بحت واجہ
علی اکبر شاہءِ ابید دگرے بوت نہ کنت۔“

شاہءِ گوشت ” منءِ پہ سرءِ چمّ قبول انت، بلئے گپّ اش انت کہ منی
پتءِ اے زمین کھیڈھولولءِ کرءِ رہن کتگ۔ تاروزگارءِ مرچی من نہ اے زمین
تچ کپتگ ءنہ کہ تنیگت ء سود داتگ انت۔ اشىءِ در آرگ ء ساری کھیڈھولول
جست کنگی انت۔“

فیض محمدءِ گوشت ” کھیاسئی بہ بیت، کہ رام زورگ ء انتے وپگانہ دنت ءے
زیکیں جبرءِ رندنوں و گنتر پہ وت ء دیم انت۔۔۔۔۔“

شاہءِ گوشت ” پرواہ نیست، رام چہ نو لکھی واہءِ آدست ء زمیناں یکے
گچین بہ کنت۔ ادءِ و باجگرے شزار کن انت۔ دھل بیئت ء بہ رسیت اے ہے
یکیں شپ ء پہ دڑی ہلا سے کن انت۔“

رامءِ شاہءِ گپّ پروشت ء گوشت ءے ” من دگہ ہچ جاہ ءنہ رواں، ہے
باجی گرانی میتگ ء نزیک ء زمین ء کشاں۔ من ہمدءِ باجگراں ہم کار گراں گوں۔
اگاں باجگران ء ایمانداری ء تئسے نان بہ رسیت، آہم حرام واری ء یلہ دینت۔ چو
من سدکاں۔“

فیض محمدءِ گوں جذباتی گالوارے ء گوشت ” نوں من زاناں کہ تو تچکیں
راہے گچین کتگ۔ تئی ہے کتہ کاری ء سر جمیں سندھ ء ہوریں کشت ء کشاری ء لیکہ

ءدیم ءبارت۔ ہرچی کہ منی دست ءبیت پہ تو من ساڑی آل۔ شاہ تو ہم نوں اینگو ہانگومہ کن! تو یکبرے زمین ءرام ءبدے، پدارند ءچاراں باریں مکھیاچے کنت، چے نہ کنت۔“

شاہ ءپہ دلجمی گوشت ” زمین ءو مرچی من رام ءدیاں۔ بلئے اگاں مکھیا ڈھولول یا شیوک دست مانجھی کت، گڑارام مفت ءبڑگ بیت۔ تو وچوناہا ہر و ہد ءپہ جنگ ءسرگپتنگ ءے۔“ پدا آئی ءوتی جبر ءرام ءبران ءگوشت ” نوں وگنتر کہ مکھیا ءچک ”تحصیلدار ءدست ءچیر ءانت۔“

فیض محمد ءشاہ ءگپ پروشت ءگوشت ءے ”تو یکبرے توکل کن، پدارند ءزانگ بیت کہ سیرے آرت ءچنچو چانگ در کئیت۔ ماراچو و دل جم کنگی انت، کہ کجام ہم و ہدے ءزوراک مئے سر ءارُش کن انت گڑا مارا آہانی سر ءہم ارُش کنگ ءچک ءپد بوہگی نہ انت۔ توچے گوش ءے زانارام ءجنجالے بہ گپیت من دست ءدست ءسر ءکناں ءننداں۔ اے جبر ءتو ءرام دلجم بئے۔ مکھیا ءجنگ ءرام تہنانہ انت، من ءتو آئی ءہمسفر ایں، باجگراں وانگت ءبل۔ اشاں ابید مئے ہند ءدرائیں دہکان، بزگر ءناواندئیں ورننا، بئے نہ انت۔“

رام ءگوشت ”شاہ! نوکیں کارے ہر کس کہ بنا کنت یکبرے وراہے ڈنگر جنگ بیت۔ گڑاما و ہچ مہ کنیں ہرچی کہ مئے پت ءپیر کاں کتگ ہماہانی رند گیری ءبہ کنیں۔ من زاناں ایو کا مکھیا ءچک نہ بنت، منی مات، برات ءگوہار ءذامات ہم من ءہچ وڑ ءیلہ نہ کن انت۔ تئی دل چے گوشت گڑاما وتی کار ءیلہ بہ کنیں یادیم ءبہ جنز ایں؟ دیم ءجنزگی انت ناں، راہ کہ تچک بیت و، جبر او شتگی نہ انت۔“

شاہؔ گوں دردناکیں گالوارے ؔ گوشت ” سنگتوں! من ہر وڑ ؔ شے
 ہمبر ہاں۔ من اے گپ ؔ سدکاں کہ شمار است ات، بلے نزانوں چیا منی دل ؔ من
 ہرچی کہ شے پلہ مرزی ؔ کناں شہا ہمنچو مانگیش ات۔“

فیض محمد ؔ پہ دلجمی گوشت ” شاہ! تو مفت ؔ وت ؔ راو ہی کتگ۔ ایوک ؔ ما
 نہ اے سرجمیں ہند ؔ دیمروی پسندیں جنز تئی منّت وارانٹ۔ بلے چو ہم نہ انت کہ
 تو مارا یلہ بہ کن ؔ، ماوتی کار ؔ یلہ دئیں۔ تو من ؔ شترزان ؔ۔ نوں ورام ہم ساڑی
 انت۔ تو توکل کن پہ رام ؔ دلبدئی ؔ مارا مرگے وارین مرچی۔“

شاہ ؔ عثمان ؔ گوانک جت ؔ گوشت ” لوگ ؔ مرچی چو نہیں ناڑشت بوہگ
 ؔ انت باریں؟“

عثمان ؔ گوشت ” گوشت۔۔۔!“

” چو و من زاناں بلے پسئی انت اگاں۔۔۔۔“

” واجہ! چہ ماچھیانی کر ؔ پڑوریں ؔ تکلڑائیں مرگے آؤر تگ مرچی۔“

فیض محمد ؔ گوشت ” عثمان وتی چکانی مراداں بگندات ؔ!“

عثمان ؔ بچکندات ؔ گوشت ؔ ” من و تنیگت ؔ سور نہ کتگ۔“

” پریشان مہ بو!“ شاہ ؔ گوشت ” فیض محمد پہ تو کلہوڑہ میں جنکے پڈیت۔“

فیض محمد جت ہلکے ؔ گوشت ؔ ” ہؤ دلجم بو۔ دانکہ من استاں ترا کس
 دست ہم جت نہ کنت۔“

شاہ ؔ پہ تزن گوشت ” عثمان اگاں تئی گپاں باور بہ کنت گڑا شتر پلینگ۔“

عثمان گوشتگ لوٹ ات ” واجہ! من تری ہرچی آں بلے چشیں ہوڑے

ہم نیاں۔ بلے چہ دپ ؔ در اتک واجہ! وراگاں بیاراں؟“

فیض محمدؑ دیم گوں شاہؑ کت گوشت ءے ” چشیں کارؑ بہہ دیر مہ کن!،
بازیں جبر مردمؑ شد لاپ کنت۔“

سے نیں سنگتاں ورگ وارت ءے پھ گشتے ءے چہ مہمان جاہ ءدر کپت انت۔

شاہؑ جست کت ” وڑی ءے لیب ءے چارگ ءے رویں؟“

فیض محمدؑ گوشت ” مرچی روج سک وش انت۔ رویں مرچی ناچ ءے ڈہل ءے
ندرگ ءے چاریں۔“

رام ءے گوں پڑ مہریں گالوارے ءے گوشت ” باجگرانی میتگ ءے!“ ءے دمان ءے

گالوارے مٹ بوت ءے گوشت ءے ” آنگو دیر بیت۔ مات منی ودار ءے۔۔۔“

شاہؑ گپ پروشت ءے گوشت ءے ” تو کدی تام مات ءے فکر ءے! باجگرانی
میتگ ءے روگ کہ تر اتر سیت گڑ اتو اشانی گو ما کار چوں کن ءے؟“

پسو فیض محمدؑ دات ” باجگرانی ترس ءے گار انت۔ چہ پریمی ءے کنجریں نگاہاں
تر سیت۔“

آئی ءے کن دات ءے دیے گوں رام کت ءے جست ءے کت ” چوں؟ انچونہ
انت؟“

رام ءے ہیج نہ گوشت، شاہؑ بچکندرات ءے گوشت ءے ” دلے وش انت گڑا
گندگ ءے چیا چو ملور انت۔ مہر ہم عجب انت۔“ پدا گوں سنگینی ءے گوشت ءے ” اے
باجگر پکائی ہمبرا نہ بنت۔ اشانی سر جمیں زند پھ دڑی ءے حرام واری گوشتگ اے کجا
کار کن انت ءے حلاریں نان ورا انت!“

فیض محمدؑ گوشت ” شاہ! چو ہم نہ انت۔ مردم تُری بلے حرام وارت،
 بگندے مجبوریؑ یا ہے واستؑ کہ پہ ارزانیؑ رسیت، بلے برے برے دلؑ زانت
 کہ اے شتریں کارے نہ انتؑ یک روچے الم چرے کارؑ سو کی بیت۔ بوت کنت
 تنیگتؑ گیشتریں با جگراں اے حبر نہ ماریتگ، بلے اے، ہجر شتر نہ بنت۔ تی اے
 حبرؑ من نہ مناں۔ بس یکبرے اشانی نیامؑ ہے مارشت ودی کنگ بہ بیت۔ اشانی
 رگاں خون دگہ رنگےؑ تیجیتؑ پدا اے چہ بزگرؑ دہکاناں گیشتر کار کن انت۔ کئے
 گوشتیت کہ اے شتر نہ بنتؑ چونابا انسان چہ ابرمؑ ایمانداریں مہلونکے بلے جاورانی
 سببؑ مجبور بیت کہ بے ایمانی بہ کنتؑ تچکیں راہؑ یلہ کنت۔ ” فیض وتی سنگتانی حبر
 ؑ ردکنگؑ پدیک دمانےؑ واستؑ حاموش بوتؑ پدا درائنت ؑ ” منی گوشگ
 ؑ مولؑ مراد اے نہ انت کہ رام ننگارؑ زوریتؑ چست بیتؑ درائیں با جگروت سر
 ؑ وت آئیؑ ہمبراہ بنت۔ باجی گراں پہ نوکیں کارےؑ ہذمت کنگ لوٹیت۔ بلے
 ہذمت، ہجر زوال نہ بیت۔ منی گوشگؑ مولؑ مراد ہم ہمیش انت۔“

سے نیں سنگت روان روان ؑ دانکہ نیا گوٹھؑ کسانیں بازار ؑ سر بوت
 انت۔ درائیں بازار بندآت۔ بس حکومت رائےؑ دکان پچآت، بلے چیز ؑ بہا کنگؑ
 واستؑ پچ نہ ات۔ حکومت رائے بزرگ آپچگیں مردے ات، دکان آئیؑ واستؑ
 دکانؑ ہمبراہیؑ لوگ اتؑ کنور جاہ ات۔ شپؑ میتگؑ درائیں یک سریں پیرینؑ
 کماشؑ سرکاری پنشن وار حکومت رائےؑ دکان ؑ دپ ؑ چلیمؑ چاگرد ؑ مچ بوت
 انت۔ بلے چہ چلیمؑ ککرؑ ککرؑ اشانی دپؑ تواروت برزترآت۔ اشانی کار بس ہمیش
 ات کہ دنیاؑ جاورانی سرؑ تران بہ کنؑ یکے دومیؑ حبرؑ پرورش۔ میتگؑ، ملک ؑ دنیا
 ؑ ہر جنجال ایشاں ہمدؑ وتی دل ؑ نشتؑ گیشوار کت انت، چو بہ کن ؑ چو بیت، چومہ
 کتیں اے چوش بوتگ ات۔ زبانی ہر جیٹھؑ گیشواری اشانی گورؑ است ات۔

ریٹائرڈ منشی لولول ۽ چم کہ پہ سئیں سنگتوں کپت انت گڑا گوشت ۽
 ”دنیاء“ بگ تھری (سٹالن، روز ویلٹ ۽ چرچل) جنگ ۽ وہد ۽ ایمنی ۽ نام ۽ ہوار
 انت ۽ جنگ ۽ برجہ دارگ ۽ حاتر ۽ شور ۽ صلاح کنگ ۽ انت۔ مرچاں اے سئیں
 پاک ہم چاگردی دیمروی ۽ نام ۽ مہلونک ۽ گاری ۽ رند ۽ انت۔۔۔۔۔“

ریٹائرڈ سرویر شوکت رائے ہیڈ منشی ۽ گپ پروشت ۽ گوشت ۽
 دانکہ مز نہیں جنگے نہ بیت دائمی صلاح بوت نہ کنت۔۔۔۔۔“
 ریٹائرڈ انکم ٹیکس ایگزامینر ہیرانی گوشت ”ہرچی کہ شاہ گوشت فیض
 محمد ہماوڑ کنت، اگاں نہ قاضی ۽ چک ۽ بازار چے انت کہ سرکاری افسر ۽ زمیندارانی
 دیمادر بیت۔“

لولول ۽ گوشت ”چشیں دہ شاہ تری فیضو ۽ پُشت ۽ بہ بیت بلئے سرکاری
 افسراں گوں ٹگرگ ۽ آسریا و جیل انت یاد رہے دری۔۔۔۔۔“
 سرکاری مال خانہ ۽ ریٹائرڈ منشی تارا چند ۽ گوشت ”فیض محمد مزن جگرے،
 ہرچی جیل بہ بیت، بڑگ نہ بیت۔۔۔۔۔“ پداوتی جبرے کٹی ۽ یلہ دات۔
 سئیں سنگت کہ نزیک ۽ رست انت دڑہا پادا تک ۽ اوشات انت۔
 ہیرانی ۽ گوشت ”شاہ! بیانند۔۔۔۔۔“

شاہ ۽ وتی سنگتوں ۽ گوشت ”شماروان کن ات، من دمانے ۽ پدکاہاں۔“
 فیض محمد ۽ رام بیچ نہ گوشت ۽ رها دگ بوت انت۔ پدا فیض محمد ۽ گوشت
 ”جست ۽ بہ کناں؟ توساری ۽ گوشگ ۽ ات ۽ کہ مرچی من مز نہیں کش ۽ چیلے ۽
 چہ آجو بوتگاں۔ مرچی زاناں چے بوتگ؟“

”تئی دل ۽ چے بوت کنت؟ من پکائیں جبر ۽ ونہ زاناں، بلئے ہماویل ۽ کہ
 منی زند ۽ تب ۽ میل مٹینت، اگاں ہمے جبر ۽ تو زانگ لوٹ ۽، گڑا مرچی گوں من

دوانچیں جیڑہ بوتگ۔ یکے و منی ذامات ء نمدی ات کہ من ونت ء من ء کتو
ژامبلنت ء۔۔۔۔“

”آئی ء پے نبشتگ ات زاناں کہ؟“

رام صبر نہ کت کہ فیض محمد ء گپ سرجم بہ بیت ساری ء گوشت ء
چوناہا منی راہ تچک انت، نوں اگاں من اسمبلی ء باسکی ء بہ لوٹاں، بلتے ہما وہدی کہ
من ذامات ء گپاں بہ زواراں۔ آئی ء دل ء ضلع ء درائیں چست ء ایرانی ذمہ دار
توئے۔ من ء گوشت کہ ہچ وڑ ء اے مرد ء ہمراہ نہ بئے۔“

فیض محمد ء جت ہکے ء گوشت ء ”زاناں برہگ چہ تئی تب ء میل ء آشناہ
انت۔ آئی ء وتی من ء تراچہ من بدل کتگ، بلتے ہے اشتاپی ء سبب ء ترا گنتر منی
نیمگ ء تیلانک داتگ۔ بلتے شرے کتگ۔۔۔۔“

رام ء گوں سنگینی ء گوشت ”ذامات ء نمدی ء منی حیالاں زربشے ودی کت
بلتے چوہم نہ انت کہ من یکپارگی ء بدل بوتگاں ء تئی جہدانی تو سیپ کتگ۔۔۔۔“
رام ء دل ء گوشت، بڑگ مہر ء قدر ء وتونہ زان ء تئی گوما چشیں گپ ء
ہم نپے نیست۔ گنتر من ء کلاگ گرے۔“

رام ء کہ ہچ نہ گوشت، فیض محمد جست کت ”ہمین ترا تڑی نہ داتگ کہ
ہرچی ذامات گوشت ہما وڑ کن یاچہ لوگ ء۔۔۔۔“
رام ء فیضو ء گپ پر وشت ء گوشت ء ”منی برات چشیں اشتاپوئے نہ
انت۔“

فیض محمد ء گوں دگہ وڑیں گالوارے ء گوشت ”گڑاچو نیں معجزہ ء
بوتگ؟ بلکیں ابراہیم ء بندگی ء ترا جکسینتگ؟“

” ابراہیمؑ بندگیءِ و من ءسک تور ات ، بلئے چو ہم نہ انت کہ من ءیکپارگیءِ بہ مٹینیت۔ منی دل ءچہ من ءابراہیمؑ، چہ ہر کس ءتو شر تر بزرگر ءدہکانانی پلہ مرزی ءکت کن ءے، تو کنگ ءے ہم۔ من دمانے ءساری دگہ جبرے ءاتاں اگاں ترایات بہ بیت۔ تی نژء بگندے چشیں ذاتی ویل ءارزشت نیست بلئے انجیں ویلانی سبب ءبرے برے زند ءراہ دژہا مٹ انت، منی دل ءتو اے گواچن ءسر پد بوت کن ءے۔“

” گڑاے کار پریکی نیگ انت زاناں۔“

” منی ءپریکی ءبابت ءہرچی کہ وسچیں جبر دوئیں میتگاں بوہگ ءانت۔ دژہا دروگ انت، چو و من دلجماں کہ چشیں گپاں باور نہ کن ءے، بلئے من آئی ء۔۔۔“ رام یک دمانے حاموش بوت ءپدا تو کل کت ءگوشت ءے ” منی حاتر ء پندگے یلہ داتگ۔ نوں من ءہم راہے شوہازگی انت۔“

فیض محمد یکبرے حاموش بوت ءپدا گوشت ءے ” من ہجر چونہ گوشتگ کہ ذاتی ویل مردم ءمتاثر نہ کنت بلئے برے برے انجیں ویلانی سبب ءمردم جذباتی بیت ءاے وڑیں جاوراں زر تکلیں فیصلہ ادار کی بنت۔ اے وڑیں فیصلہ گیشتر رد بنت۔ اے کار کہ تو پہوت ءءپریکی ءگچین کتگ بدنہ انت۔ بلئے تو داں چنچو روج ءاے کار ءکت کن ءے؟ تو داں ہما دہد ءکار کت کن ءے داں تی حیاں ءجذباتانی نیام ءبستگیں پہل مک انت۔“

رام ءگوں سنگینیءِ گوشت ” من بازیں جیرگے ءپداے فیصلہ زرتگ۔ ایشی ءابید تی رہشونی ءشاہ ءمک من ءگاری ءہجر نیل انت۔ پمشکا من زاناں کہ من مٹ نہ باں۔“

شاہ تناوہدی نزیک ء رست ء گوشت ءے ” ماو با جگرانی میتگ ء روگ ء
 اتیں، شمانیا گوٹھ ء راہ کپتگ۔“
 سے نیں سنگت راستیں دست ء ڈگارے ء نیمگ ء ر ہادگ بوت انت۔

با جگرانی میتگ ء چو مدامی ڈہل ء سرنات بلے مرچی گوش ءے چد ء گیش
 وش ترآت۔

پریمی ء پادپورازمین ء نہ کپگ ء ات انت۔ ڈہل ء سر ء انچوناچ ء ات گوش
 ءے گوات ء گون ات۔ گئے چوتاس ء ٹلینگ ء ات ء شادہی صوتے الہانے کتگ
 ات۔ چاروک پہ وت ء گیری نہ ات انت، پہ آئی ء ہر مجاز ء صدرند ء مرگ ء ساڑی
 ات انت۔ شیا مو ء شراب ء بوتل دست ء ات ء ناچ ء ات۔ گھٹا وتی لٹ جک
 داتگ ات ء یک پادے دومی ء سر ء ات ء اوشاتگ ات۔ دل ء تہا چمبیلی ء ڈہل ء
 وش ء ء پریمی ء صوت ء توسپ ء ات، واہ واہ کنگ ء گردن ء چندینگ ء ات۔ گلاب
 دادا ء باریں کئی زمانگ ء دڑتنگیں ژلانگوک دست ء ات ء جنگ ء ات ء پریمی ء راگ
 ء ناچ ء وش ترکنگ ء حاتر ء برے یک وڑیں سُرے کشگ ء ات۔ پیریں مول کہ
 پریمی ء زند ء اتلگیں بہار گاہ دیست گڑا آئی ء گوں ندارگاں وتی زند ء ڈکال ء را
 شموشت ء گوشتگیں روچانی یاتاں چاڑآت۔

چمبیلی پریمی ء ازم ء نوکی ء محکمی ء پڑدر ء چہ آشناں، پمشکا ڈہل ء
 دریمبینان بوت، بلے مرچی آئی ء ناچ ء صوتانی ہمبراہ داری دمان پہ دمان گران تر
 بوہان ات۔

پریمی چه گل ء انچوبال ء خمارات کہ آئی ء دپ ء چه در اتلگیں ہمک گال
ء ہر مجاز ء سرمستی در ابوت۔

گونڈو چه گل ء چاپ جنگ ء ات انت۔ دم پہ دمان چاپ توند تر بوہان ات
انت۔۔۔ انانگت ء۔۔۔ یکے ء کو کارکت ء گوشت، ”ماسٹر پیدا اک انت۔۔۔“
دگہ یکے ء گوشت ”شاہ ہم گون انت۔۔۔“

چکانی چاپ گار بوہان بوت انت، ڈہل ء صوتانی توار گار بوت۔ چمبیلی کہ
ہید ء جان شودات پریمی ء گوشت ء ”شرم بوٹی!“
پریمی گون دمبر تلگیں پاداں چه لچ ء چم جہل کت انت ء گون در یگانیں
دلے وتی کڈو ء پترت۔

شاہ ء میتگ ء پلن ء دپ ء کاشندری دورکت ء گوشت ء ”ماوشمے ناچانی
چارگ ء اتلگیں، شماس کت۔“

فیض محمد ء جت ہکے ء گوشت ء ”تئی شاہی مارا گران ء کپت۔“
رام وتی دل ء دریگانی توار وتی گوشاں مار ات انت ء وتی جوز گانی دست ء
بے وس بوت ء گوشت ء ”پریمی کمبو بوشت!“

پریمی ء وتی پادداشت انت کمو چلے ترینت ء پدا سرے جہل کت۔
رام ء چه دل ء سوک ء توار وکت، بلے سنگتانی ہمبر اہی ء توکلے کت نہ کت
کہ دیمتر ء بہ رؤت۔

شاہ ء نزانت کہ رام چیا چو کش ء چیل ء آماج انت۔ پہ دلجمی گوشت ء
”برودیم! من اد ء آل کسی مجال نہ انت کہ تر ادست بہ جنت۔“

درائیں باجگر، مردین، جنین ء چک ساری ء نژ کرینگ ات انت، نون کہ
شاہ ء گر ء نہر اش اشکت انت گنتر سُرگی نہ بوت انت۔

شاہء اے جبرام ء ہچ وش نہ بوت۔ نوں و آئی توکل دور دات۔۔۔“
فیض محمد ء ہم گوں شاہ ء گپے کنگلی ات بلے ہچ نہ گوشت ء۔

شاہء اے جبراں پریمی پہ وت ء پاد تزا پے سرپد بوت۔ وتی لجے کو ار
ء کت ء چہ زہر ء انچو تر گلی بوت گوش ءے چمے آس گوارگ ء ات انت۔ اتک
ء رام ء دیم ء اوشات۔

رام وت سرء وت دو گام ء پد کنز ات۔

پریمی ء زہر ء زہر گوں لرز و کیں گالوارے ء گوشت ” پشت ء چیا کنز
ات ءے؟ ایوک ء بیاتکین ءے اے میتگ ء گڑاہہ چار اتیں!“

شاہ راہ کپت کہ پریمی ء کر ء ر و آں۔ فیض محمد کہ اے و ہدی آئی ء دل وش
ء پہر ء جوز گاں پشت ء کش اتگ ات، شاہ ء دستے گپت ء داشت ءے ء وت دیم ء کنز
ات ء گوشت ءے ” ماشمے میتگ ء پہ ر دیں کارے ء نیا تلگیں۔“

رام ء ہم نوں توکل کت ء گوشت ءے ” ماؤ تئی ناچانی چارگ ء اتلگیں۔“
پریمی ء گوں در شکلیں گالوارے ء جست کت ” گڑ پاد تزا پ چیا دے؟“
فیض محمد دیم شاہ ء نیمگ ء ترینت ء گوشت ءے ” چشیں دلیریں

جنک؟“

شاہ ء ہم مارات کہ اے و ہدی چے کنگلی انت، گوشت ءے ” سنگت! تو وش
بحتے ءے!“

پریمی یکبرے پدا گوش ءے چہ لج ء مر ت کہ زندگ نہ بوت ء رام ہم یک
عجیبیں رنگے ء بچکند ات۔

درائیں میتگ ء مردم کہ چہ زہر ء تر گلی ات انت ء پریمی ء دمب ء اتلگ
ء پشت ء اوشاتگ ات انت۔ نوں گل ء بال بوت انت۔

گلاب دادء گوں در شکلیں گالوارےء گوشت ”صوتء گوشدارگء
اتلگ ءء پدا مارا پاد تراپ دے۔“

میتگ ء سرکماش چنو جبر داتء گوشت ء ”تو بس کن۔“ پدا دو گام دیما
کنزاتء گوشت ء ”وش اہت ءء واجہ! مئے سرء جان پہ تو قربان انت۔“
فیض محمد ماں وتی دلء گوشت ” بڑگ! شمار اہے واجہ کاریء تباہ کتگ
بلئے انگتء ہوش نہ کن ات۔“

میتگ ء نیام ءء چہ درساں ڈولدار تریں تہت ایر بوت۔ نوکیں تگردے سر
اش دات ء سئے گلاس بستگیں شیر اتک۔
فیض محمد ء رام ء گوش ء ہلوت کتء گوشت ء ” اے انوں کہ اینچو گور
کنگ ء انت، سورء رندباریں چے چے کن انت؟“

شاہ ء گپء دیم ء برانء گوشت ” پداوت نہ زان انت کہ مارا کجا بہ
ندارین انت۔“

رامء گوشت ” اے دزہا شاہء برکت انت۔“
کمو آکشر ء چمبیلی پریمیء گوشت ” مز نیں پادینکاں بیاراں؟ چوناہا تئی پاد
و مرچی زمین ء نہ کپ انت۔“

پریمی کو کارکتء گوشت ء ” دانکہ شاہ چہ من پہلی نہ لوٹیت، منی بلاہ
ناچ کنت۔“

فیض محمد ء دیم ترینت ء گوں شاہء گوشت ء ” ایشنگ ءء چے گوشگ
ء انت؟“

شاہء موروک ء ساریء مجنگ ات گوشت ء ” شما من ء داشتگ، اگاں نہ
من درساں ء یک ء یک ء چوپل ء واپیننگ ات۔“

رام چه تہت ء ایر کپت ء پریمی ء کر ء شت۔

فیض محمد ء گوں شاہ ء گوشت ” اشی ء توکل ء ہم سلام انت!“

” تو اے گپ ء چیانہ کن ء؟ تو شاہ وئے۔“

فیض محمد دل ء گوشت انوں حاموشی شر تر انت۔

رام کہ نژیک ء رست چمبیلی دُر شت۔

رام ء پریمی ء گوشت ” وتی زہراں منی سر ء کش۔ بلئے شاہ ء بابت ء یک

گپے ہم نہ کن ء۔“

” تو ایشی ء راجپا آؤرتگ گوں؟“

رام ء آئی ء راسارت کنگ ء حاتر ء گوشت ” تو روج ء نہ گوشت کہ درائیں

با جگر منی سر ء زہر ء پُر انت۔ من اگاں میتگ ء ایر بہ کہاں من ء۔۔۔۔“

پریمی گنتر زہر گپت۔ آئی ء گپے پروشت ء گوشت ء ” داں من است

آں ترا یکے دست بہ جنت باریں؟ بگندے تئی دل ء تئی پللیں شاہ زور آورے بلئے دل

ء جم کن، من ء چہ تئی شاہ ء نہ تر سیت۔“

منکو نژیک ء اتک ء گوشت ء ” پہ گپ ء روج دگہ باز انت، شاہ نانچ ء

ودار ء شتگ۔ پریمی! پادیزکاں پاد ء کن ناں!“

پریمی ء گوشت ” ترا ہمیشی ردے نہ گپت؟ تو انچو جلدی بے خیال بوت

ء؟“

منکو ء پہ بڑگی گوشت ” سنگ ء سر میٹینگی چیزے نہ انت منی چک!“

پریمی ء زہر ء زہر گوشت ” من انچو زور نیاں، من با جگری جنکے آں۔“

چنو وتی پاگ ء بدان ات ء نژیک ء رست ء گوشت ء ” او جنئے!

یکبرے بل وتی جہراں، اگاں میتگ چہ تباہی ء رگینگی انت گڑا پادیزکاں پاد ء کن۔

گھٹا پلّیس چھبیلی کج انت؟ اے جنک مرچی سرء و ت نہ انت۔ زوت کن رات نوں
چومہ بیت کہ شاہ زہر بہ کنت۔“

رام ء بڑگ بڑگ ء گوشت ” منی حاتر ء، منی جبر ء و تو اناں نہ کن ءے! باندا
وتی بیراں چہ من بہ گر۔“

رام ء واست ء، میتگ ء واست ء!

دمانے ء رند پا دینکانی ژ لیکگاں جہان سر ء زرت۔

ایندگہ روچہء در بیلہ کینالہ ۽ پہلہ ۽ سرء رام گوں پریمی ۽ دُچار کپت۔
 پریمی ۽ دست گپت ۽ وتی کر ۽ نادینت ۽ گوشت ۽ ” شپ ۽ رند ۽ شاہ ۽ ہوش کت
 ناں؟ کہ اے میتگ ۽ است کسے کہ آئی ۽ دار ۽ حشک نہ انت۔“
 رام ۽ گوں در شکلیں گالوارے ۽ گوشت ” بلے تو شر نہ کتگ شاہ ۽ چو
 گوشتگ ۽۔“

چہ زہر ۽ پریمی ۽ بروان ٹنگران ۽ برز ۽ شت انت گوشت ۽ آسے ماں پلکٹ
 ۽ کپت گوشت ۽ ” تو ظاہر انت وتی سنگت ۽ پلہ مرزی ۽ کن ۽۔ آئی ۽ یہ تو چے
 چے نہ کتگ۔ آٹری ہرچی بہ کنت، ہرچی واجہ کاری بہ کنت، میتگ ۽ جنیناں چو پس
 ۽ گوک ۽ پیم ۽ گر بہ کنت، بلے پداہم تی دل ۽ شر انت۔ آہر گاریں مردے پمشکا
 ہر کسی سر ۽ زہر گپت بہ گپت۔ باجگر نیز گار انت پمشکا ترس انت بڑگ۔ ہمیش
 انت انصاف؟“

رام ء دل ء پریکی ء توکل ء راسلام کت ء گوشت ء ”شاہ ء ودوشی مارات
 کہ آئی دست ء ردی ء بوتگ، بلئے تو ہم گیشی کت کہ گوشت درسانی دیم ء بہ
 گوشت کہ وتی ردی ء سر ء پشومان انت، پمشکا زہر گپت۔ تو وتی من ء وتی میتگ ء
 مردمانی مڑا ء پلہ مرزی ء کنگ ء ات ء بلئے اگاں ہر مہ بوتین ء سر مہ ء مہ
 چار اتین شاہ چوزہر نہ گپتگ ات۔ تو زان ء تئی ہے کارانی سبب ء من ء ء ترا اے
 میتگ ء مردماں چنچو تاوان رسنگ؟“

پریکی زہر گپت ء گوشت ء ”تئی شاہ مردے، ایشور (حد ا) ونہ انت۔
 ماراجنت ء کُشتیت، دگہ چے کت کنت؟ تئی وسنگت انت، ترا ودست نہ جنت۔ تو مئے
 نیام ء میابس، اگاں ترا انگت ترسیت و۔۔۔“ آئی ء رام ء دست یلہ دات ء گوشت
 ء ”گڑا بروہمانی ء باہوٹ بو ء مارا بل ماہرچی بنیں، بہمنیں۔“ گو مے جبراں آ پاد
 اتک ء اوشتات۔

رام ء ٹرپگ ء آئی ء دست گپت ء چک ات ء نندارینت ء گوشت ء ”تو
 من ء چیا سر پد نہ بے؟ من یکبرے تئی دست گپتگ نوں دانکہ زندگاں یلہ نہ
 کناں۔ بلئے چو ہم نہ انت کہ ماوتی دوستاں زہر بہ کنیں۔ من ء فیض محمد شاہ ء را پہ
 زورے مٹارینتگ بلئے چہ تئی بے سریں جبراں۔۔۔ پیشانی ء کر چک مہ کن، تئی ہے
 اشتاپ زدہی ء شاہ زہر بوت ء وت ء را یک کرے کت۔ نوں باریں مئے کار بیت
 اگاں نہ؟ بچ زانگ نہ بیت۔ اگاں شاہ وتی گپ ء سر ء بوشتاتیں مئے ء شئے میتگ ء
 مردم وش حال بوتگ ات انت ء سندھ ء راجد پتر ء ہم نو کیں عہدے بندات بوتگ
 ات۔“

اے واجہ کار ء وانندہانی چاچاں تو نند ء معنا کن۔ ماہز گر کاہکے ورایں راہکے
 رویں۔ چو تو وت بزاں کہ یک مردے ایچوزوت بجیت گڑا تا کدین ء مئے ہمبہراہ

بیت؟ من زاناں ساریء دلء نہ کشیتنگ نوں گنتر چہ منی گپانی سبب ء بہانہ کنت۔
اگاں دلے بہ کشیت و انگت ء پہ نیز گار ء بز گراں بازکت کنت۔“

”تئی دانائی ء جبراں من پروشت نہ کناں۔ تو سوب کتگ من بے
سوباں۔ نوں بہ گوش گوں کہ اے جبر تو چہ کجا در برتگ انت؟“

پریکی کنڈات ء گوشت ءے ”من چہ تو در برتگ انت گنوک! تری چرے
پہل ء جوہاں جست کن۔ چہ زہری ء ساری ہر روچ کہ تو دنیا ء جاورانی سر ء گپ
ء تران کتگ، من دزہا یات کتگ انت۔ زی کہ من توکل کت، اے ہم تئی جبر ء
پدا۔ ہماروچی کہ شاہ ء پت ء را جنگ ات، من شتاں چہ نیا گوٹھ ء کہ گوں شاہ ء
شریں جنگے کناں بلئے پدا دیمتر ء شت نہ کت۔ زی تو من ء نوکیں توکلے بخش
ات۔ نوں تو اگاں وتی سنگت ء پیم ء چہ وتی جبراں بج ءے گڑاوتی ء وت زان ءے۔ شاہ
ء چے گوشنگ ات زاناں کہ پہ مادر ساں سیت ات؟ اگاں میگی جبرے نہ انت پرواہ
نیست مہ گوش گوں۔“

رام ء ٹھک دیان ء درائینت ”اے تئی زبان گندے چو مگر اء انت، اے
چہ من در نہ برتگ۔ راست بہ گشاں تو اے مگر اء انچو پہ وت ء دیم کار مرز کنگ ء
ء۔“

پریکی ء ہم ٹھکے جت ء گوشت ءے ”گڑا انگت ء تو ہماوڑے، تراہج جاگہ
مگر اء ٹپ پر نیست۔ نوں ہماگپ ء بہ گوش گوں، کہ شاہ ء را کجام زہم جنگی بوتگ
کہ چرائی مئے میتگ وش حال بیت ء منی کیکیں جبر ء سبب ء درائیں دنیا تباہ بوتگ؟“
”اے ویرائیں زمین ء گندے ناں!“ رام ء شاہ ء زمین ء نیمگ ء دست

ٹال کت ء گوشت ءے ”اے مئے بوتگ ات دگہ۔۔۔“

پریکی پہ اجلی جست کت ”اے زمین ء ماچے کنیں؟“

رام ۽ گوں سنگینی ۽ گوشت ” من پہ سر ۽ روزگار بوتگ اتاں، تو ہم شہمیں
 نانے وارنگ ات ۽ باجگر پہ ایمانداری کار ۽ دزگلائیش بوتگ ات انت۔“

” تو سک زبر ۽۔“ پریمی بچکند ات ۽ گوشت ۽ ” تئی سنگت چونابا
 دوئیں میئگانی بادشاہ، انت نون مئے میتگ ۽ بادشاہ بوہگ لوٹ ۽ زاناں۔ ماچو
 بزگرانی پیم ۽ اد ۽ کار بہ کنیں ۽ تو پاد ۽ پاد ۽ سر ۽ کن ۽ و پس ۽۔ رون ۽ موش ۽ پد
 دانانی نیم ۽ زور ۽ ۽ رُو ۽، ہوناں! من و بگند ۽ چہ تو مجبور باں کار کناں، بلئ
 میتگ ۽ مردم پہ تو وتی پاداں نہ روسین انت۔ مئے میتگ ۽ جنین تہناسوت بہ جن
 انت ۽ بہ پنڈ انت چہ بزگراں گیشتر دان۔ گر انت۔“

” ۽ شئے مردین پہ دزی وتی لا پ ۽ کش انت۔“ رام ۽ پہ شیطانی گوشت
 ” اگاں میتگ ۽ مردم پہ وتی ذامات ۽ واست ۽ کار بہ کن انت چہ بیت زاناں۔
 گنوک! من وت شئے گوما بزگری کناں گوں۔ اگاں شاہ ۽ زمین بہ داتیں تو گوں وتی
 چماں دیستگ ات۔“

” الے من مراتاں۔“ پریمی ۽ پہ مہروانی ۽ تزن گوشت گوں تو نیم من
 کئی چست نہ بیت! ۽ تو نشنگ ۽ بزگری کن ۽؟“

” من پہ تو ۽ پہ تئی مہراں اگاں چو فرہاد ۽ کوہے بر ات نہ کناں، بزگری و
 کت کناں۔ اگاں تو منی بہ بے من چد ۽ گیشتر زور آور باں۔“
 ” دگر ۽ ردد ۽، آروچی کہ کئی چست کت نہ کت انت آروچی ہم من
 تئی کر ۽ اوشاتگ اتاں۔“

” تو گوں من گرگ نہ بے۔ پٹی ۽ شیر ۽ راسٹ ۽ دور گوشت گوں پدا
 اتک کپ پٹی ۽ وراں۔“

” نہ لوٹیت نوں گریوگ ء زاری، من تئی گوماننگار کشتاں، برنج کشاں،
ڈگارانى پانگ باں، رون ء موش کناں، داناں ایر دیاں۔۔۔“

”بس انت، بس انت نوں۔ آدگہ وهدے ات۔ زمین و تو برا کینت۔ نوں
چیانشتگ ء لئیکو جن ء۔“

” وتی سنگت ء وشتان کن ناں! اگاں تو گوش ء من پادشپاد ء سردرارواں
پہلی لوٹاں۔“ ء پدا گوشگ ء لگ ات ”منی بلا ء پر انت۔ ملک مزن انت، زمین
دگہ باز انت۔ اے زمین کس ء نہ برتگ انت گوں ء کس اش نہ بارت گوں۔ آوت
کہ کشت ء کشتاری کت نہ کنت گڑا اے زمین چیا آئی ء بہ بنت؟ تو چے گوش
ء۔۔۔!“

رام چہ گل ء دزنک بوت ء گوشت ء ” اگاں فیض محمد تئی اے گپاں اش
بہ کنت چہ گل ء بال بیت۔ آہم ہر وهد ء انچو گوشتیت کہ زمین ہماہاں دیگ بہ بنت کہ
کار کن انت۔“

” راست گوشتیت۔ تئی اے سنگت من ء دوست بیت۔“
” پدا بہ گوش باریں، تئی سفارش ء بہ کناں گڑا؟ تنیگت ء سورے نہ
کتگ۔“ رام ء ہٹکے جت۔

پریکی ء پونز گوات دات ء گوشت ء ” دگہ رندے چشیں گپ نہ کن
ء، اگاں نہ انچو بہ تچاں۔ پدا داں زندگاں تئی شکل ء ہم نہ چاراں۔“

” چومہ کن۔ من بے تو مراں۔“ رام ء کندات، پریکی ہم بچکندات۔
انگت ء پریکی سنجیدہ بوت ء گوشت ء ” اگاں جان ء چیزے گندے،
برو گوکانی جٹکے بیار پدا من ء تو۔۔۔۔“

رامؑ گوشؑ ئے نوں زمین نزرگ ءاتؑ؁ گڑا گوشتؑ ئے ”اگاں منؑ ءتو
 بندات بہ کنیں گڑا گھٹا؁ شیا موءؑ ایندگہ ہم کا منتؑ ءکار کن انت گوں؟ بوت کنت
 گلاب داداءؑ وڑیں مردم چہ گنجیں گناہاں سوکی بہ بنتؑ ءگوما بیا انت ءکار بہ کن
 انت۔۔۔۔“

توہم ہُشک ء پپؑ پچؑ ئے۔ رندءؑ چے بیت ہما و ہدءؑ چار ایں؁ یکبرے بہ
 گوشؑ جُتکے گوک آؤرت کنؑ ئے اگاں ناں؟“

”اے و دمانے ء کار انت۔ گوک؁ ننگار؁ توم ء بزرگرمی ء ایندگہ ساز
 ء ساماناں چہ فیض محمد ء پچؑ گراں۔“

”تو من ءیلہ نہ کنؑ ئے ناں! شردل ء بچار ء بہ گوش۔ اگاں برات ترا جبر
 بہ دنت؁ یا کسے بہ جنت ء بہ شیولینیت؁ شاہ زہر بہ بیت؁ گڑا تو من ء نیم راہ ءیلہ نہ
 کنؑ ئے ء نہ تچؑ ئے؟“

رام ء دمانے ء جیڑات ء پیدا گوشتؑ ئے ”ایشاں ابیدما دگہ بازیں جنجالانی
 دیمپان بوت کنیں۔ اے زمین کھیا ء کر ء ر ہن انت۔ آہم انچو پہ ہلو ہالونہ دنتے؁
 بوت کنت پولیس ہم دزما نجنی بہ کنت۔۔۔۔“

”بس؁ تو وتی توکل دور دات ناں؟“

رام ء پہ دلجمی گوشت ”بس یکبرے تو توکل کن ء دیم ء کنز؁ پدا من پد کنز
 اتاں گڑا بہ گوش۔ من مرچی رواں فیض محمد ء کر ء۔ بلئے اگاں گوک ء ننگار مرچی
 آرگ نہ بوت انت؁ گڑا پریشان مہ بو کہ باریں چے بوتگ۔ فیض محمد دز گٹیں
 مردے؁ مرچی ادء انت باندا بہ چارے کنڈیا روء انت؁ پدا بہ چار نواب شاہ ء سوج
 انت ء۔۔۔ منی دل ء دو سے روج ء پدوت کئیت ہمینگو۔ کھیا گوں افسراں کپتگ
 ء دہکانان ء بڑگے کتگ؁ روچے پند لے سازیت۔۔۔۔“

” شہنشاہ ہم من زاناں گوں ہمیشاں گوں کپتگ۔“

” دوشی و گوں من فیض محمد یکجاہ ات، بلئے ما کہ شہنشاہ کپتگ، در کپتس، گڑا
 کٹک و گوشت ءے ” منی دل ء من ہرچی کہ شہنشاہ مرزی ء بہ کنناں، شہمان گیش
 ات ء شہنشاہ ہمبر اہی ء من ہم مانگیشاں گوں۔ اے بزرگ ء با جگر چوناہا مردم نہ بنت۔
 اشاں ہرچی بہ چن ء نربیار، دست اش کہ دپ ء رؤت پد امار الکت جن انت۔ دنیا ء
 ایندگہ مردمانی دیم ء سر ء جہل کن انت ء گو ز انت بلئے مارا پد امر دم حساب نہ کن
 انت۔ اگاں اشان ء صد غیرت ء یکے مان بوتیں تئی دل ء پہ وت ء راہے نہ
 شوہازیتگ ات اش؟ دگہ، لہتیں انچیں گپے جت۔ نوں زمیندارانی ء بزرگ رانی جنگ ء
 یک گورے نندیت ء ندرگ چاریت، نہ اشانی بدل ء انت نہ آہانی۔“
 ” چشین سنگت گڑا! فیضو ہم گڈی ء وتی جل ء کثیت۔“

” آدگہ ماتے ء بیچ انت۔ آئی ء وتی زندگی پہ بزرگ ء دہکاناں ندر کتگ۔ آ
 ہمیشانی ہمبر اہی ء سو بین بیت یا گوں ہمیشاں ہور مریت۔۔۔“
 ہے دمان ء وش تبیں مولادتہ چہ پہل ء سر ء گو زگ ء ات، دیسے ہانگوکت
 ء چہ پہل ء سر ء ایر کپت۔ گوں سنگے ء پادے کہ مان ہڑات ء تڑ بڑ کپت۔
 رام ء کو کار دات ء گوشت ءے ” مولادتہ دلگوش!۔۔۔“
 مولادتہ ء وتی گر ء دار ء پد گوشت ” واجہ! کنڈاں ہم ہر وہد ء مئے وڑیں
 ” غریب کپ انت۔“

پریچی ء گوشت ” مولادتہ توراست گوش ءے۔۔۔“
 رام ء گوشت ” پریچی راست گوشت!، بلئے بانداں ء راستی اے نہ
 بیت۔ بانداں۔۔۔۔۔ یک روچے اے بانداں الم کثیت۔۔۔۔۔ پدانہ کسے ہرگار
 بیت ء نہ کسے نیزگار بیت۔ نہ کسے زوراک بیت ء نہ کسے نزور، نہ کم ذاتی ء شتر ذاتی

بیت ء پدا اے کنڈ ہم گار بنت۔۔۔“ آئی ء در بیلہ کینال ء آپ ء راچم سکّ دات
انت ء چارگ ء لگّ ات۔

پریمی ء شیشیلینت ء گوشت ءے ” اے چونیں واب گندگ ءے تو؟“
رام ء گوں وتی جنء نرنڈان ء گوشت ” تو راست گوش ءے، من واب
گند گاہاں۔ یک انچیں وابے کہ، ہجر معنا نہ بیت۔ بلئے منی واب یک روچے راست
بیت۔ من ء تو تہننا نہ نندیں ء ڈگار ننگار نہ دئیں، ہر روچ منزلان منزل جناں کنیں
ء دیم ء روان کنیں۔ مشکل ء جنجال اگاں بنیت چے بیت؟ بڑگی مارا چے کنت؟
ماہر روچ دیمتر ء جنزان کنیں ء سوب مندی ء سرٹلاں سر بنیں۔ ہما سرٹلاں کہ آئی ء
دیم ء سندھ اسمبلی ء باسکی ء وزیر ی گزیری ہیچ نہ انت۔“

پریمی ء پھلّی گوشت ” اگاں راہ ء نیم ء من ترایلہ بہ کناں بہ جساں
گڑا؟“

” نیم راہ ء تچ ءے؟ تو وتی ء وت زان ءے، بلئے من وتی کار ء، ہجر یلہ نہ
کناں۔ بلئے من زاناں کہ تو چوش نہ کن ءے۔ من تراشر زاناں۔۔۔“
” تو ہاک نہ زان ءے۔ اگاں تو من ء بہ زانتیں تو، ہجر چونہ گوشنگ ات۔
ترا منی سر ء بیسہ نہ کنت۔۔۔“

آپا داتک اوشات ء رام ء دستے گپت ء پادے کت گوں۔ دست ء گپت
ء در بیلہ کینال ء لمب ء روان بوت۔

رام ء گوشت ” کجاروگ ءے؟“
آئی ء ہیچ نہ گوشت گوں رام ء ء دیم پھ تنکے ء رھاگ بوت۔ روان روان ء
شونے ء کر ء نشت ء رام ء وتی کر ء نندارینت ءے، راستیں دستے آپ ء کت ء

گوشت ہے ”من ء اے آپ ء قسم انت کہ من سر جمیں زند ء گوں تو وفا کناں،
اگاں مرتاں دومی جنم ء ہم ترادر گیجاں۔۔۔۔“

رام ء کنڈات ء گوشت ہے ”دومی جنم ء من منی مگزاں ورے؟“
پریکی ء گوں سنگینی ء گوشت ” نہ لوٹیت کندگے!“ اٹوں کندگ ء وہدنہ
انت۔ تو ہم آپ ء دست جن ء سوگند بوڑ کہ تو من ء یلہ نہ کن ہے۔“
” ترا منی سر ء بیسہ انت ناں!“ رام ء گوشت ” بلے راستیں دست ء چہ
پریکی آپے زرت ء گوشت ہے ” منی زند ء مرگ تہنا تو ہے۔“

رام پداجت ہٹکے ء گوشت ہے ” تو وچہ برہمناں دستے دیماے۔“ ء پدا
دماں ء سنجیدہ بوت ء ڈرا کینت ہے ” دو دلانی حیاں ء دوزند گیانی ارادہانی نیام ء
برہمن ء راکئے حق داتگ کہ دزما نجنی بہ کنت؟“

پریکی ء گوشت ” اگاں مانوں یکے دومی ء یلہ بہ کنیں گڑا بھگوان ء دیم ء
جواب دیگی انت۔۔۔۔“

” چونہ زاناں تئی بھگوان جواب لوٹیت، نہ لوٹیت بلے، اے جبر ء دل ء
سدگاں کہ اگاں نوں یکے دومی ء یلہ بہ کنیں مے جند ء ضمیر مارا ملامت کنت، دانکہ
زندگاں پہ وشیں دل نشت نہ کنیں۔“

پریکی چہ گل ء بال بوت۔ بچکندان ء گوں وٹنگٹی ء گوشت ہے:
پاداں ایرکن وش وش ء
بیامنی او مور جانی!

سے روج پد۔۔۔۔۔

فیض محمد پدا ڈبھروء سر بوت۔ بلئے اے رندی شاہء مہمان جاہء بدل ء
 کمال جلبانی ء لوگ ء داشت ء ء ہمود ء چے نپرے دیم دات ء رام ء لوٹا نینت ء۔
 رام ء انچو گوں رسگ ء گوشت ” تواد ء داشتگ، علی اکبر شاہ زہر بیت۔“
 ” من نہ لوٹاں کہ منی آہگ ء چہ گنتر جنجال بہ بیت۔ منی راہ جتان ت آئی
 ء راہ جتان ت۔ داں کدین ء سنگتی کار ء کئیت۔ تو و زان ء کہ گرک ء پس یار نہ
 بنت۔ مرچی ء چہ ساری ہرچی کہ پہ من کتگے من آئی ء منت ء گراں۔ بلئے
 من ہم نہ زانتگ ساری ء۔ من گوشتگ زاناں مئے مستریں در دوار ء دوزواہ انت،
 بلئے آروچی زانگ بوت کہ شاہ تہنا مئے سنگت انت مئے دوزواہ نہ انت۔ دگہ
 باجگریں جنک ء توکل ء راسلامے کتگ ات ء پہ اپنچکیں گپے ء زہر نہ بوتگ ات۔
 من و اے جنک ء توکل ء مزن جگری دیست، گوش ء منی پاد زمین ء نہ کپت
 انت۔ تراگوں دل ء جہلا نکاں مراد بات یار! اے جنک اگاں مرچی اپنچو نہ ترس
 انت گڑا تئی جہدانی برکت انت۔“

”نوں وگنتر دے ڈڈانت۔ شاہء انچو گوش ء گوء ابید ہم گوں من ڈگارء
 سرء کارکنگ ء واست ء تیار انت۔ توپہ ماگو کی جٹکے درگیج بس۔“
 ”گوک ء ننگار مچ انت، بلئے من ء چہ دگہ چیزے ء ترسیت۔ تی مہر ء
 انوں آئی ء چم تہار انت۔ اے گپے جنگ بلئے من نہ زاناں داں چنچو روچ ء پیری
 وتی گپ ء سرء اوشتیت۔ چومہ بیت کہ ہمیشی ء بز دلی ء سبب ء تو نیم راہ ء تہنا بہ
 بے۔۔۔“

”اڑے تو انگت ء نہ زان ء۔ تو اشی ء دانائی ء جبر انگت ء گوش نہ داشتگ
 انت۔ من وت زاناں کہ اے طبقاتی چاگرد ء اے زانت ء سرپدی اشی ء چہ کجا
 رستگ؟“

”اے نہ بوتگلیں گپے ونہ انت۔ ہر کسی زند کہ پہ بڑگی ء واری ء چہ واری
 بہ گوزیت آوتی ذاتی کتہ کاریاں چہ باز در برت کنت، اگاں بہ لوٹیت۔ اگاں اشاں
 زانت ء سرپدی دیگ بہ بیت چہ ما محکم تر بنت۔ من ء توپہ زانت اے وارانی پلہ
 مرزی ء کنگ ء ایس، کجام و ہدی ء ما ایشاں نیم راہ ء یلہ دات کنیں بلئے اے وڑیں
 مردم داں زندگ انت پد نہ کنز انت۔ چہ ما گیشتر اے پہ آسودگیں زندے ء جہد
 کت کن انت ء اشانی نر ء اے جہد ء ارزشت چے انت من ء تو کیا سکت نہ کنیں۔
 تو بس یکبرے گاماں ترند کن، درائیں بزرگ رانی جنزرتی پشت انت۔ من مرچی سندھ
 بزرگ کمیٹی ء صدر کامریڈ قادر ء کلوه کناں۔ آچہ گل ء پہ مچک کسیت۔ اولی ننگار ء
 کشگ ء ہائی ء پرماہاں۔ میتگ ء دہکان پداچوں پر جوش بنت تو زان ء۔ اولی روچ ء
 من ضلع ء درائیں بزرگ کمیٹی ء باسکاں لوٹائیناں، ما دزہا شئے ہمبر اہی ء ڈگاں ننگار
 دین گوں۔ اے روچ بزرگ رانی جنزرتی راجد پتر ء یک یا تگاری روچے زانگ بیت۔“

رام ء گوشت ”ابراہیم ء کیس ء حالاں دے باریں؟“

” ابراہیمؑ ایندگہ بڑگیں مہلونک ء کمکؑ ہے رنگ ء بیت، کہ تو کنگ ء
 ے۔ دہکانانی گل جوڑ کنگ ء ہمیشاں ء دلبدی دیگ۔ پہ حق ء اگاں کسے قربان بیت
 ہم آئی ء قربانی گار نہ بیت۔

رنگ کاریت یک روچے خون مئے شہیدانی۔۔۔۔۔ الم یک روچے
 کئیت۔!“

عجب وشیں ندار گے ات۔۔۔۔۔

دریلہ ماز کینال ء سٹیشن ء داں دُور ء مردمانی محی جمیتنگ ات۔ سٹیشن ء
 نیمگ ء، با جگرانی میتگ ء نیمگ ء ء ڈگار ء چپ ء چاگرد ء بس ہر دیم ء کہ چم شانک
 داتین انت، مردم ء ابید دگہ ہچ گندگ نہ بوت۔۔۔۔۔ دوئیں گوٹھانی ہندو ء مسلمان
 دزہا اتلگ ات انت، میتگ ء دہکان ء بزرگ، سیاسی پارٹینی ہندی رہشون، سرکاری
 افسر ء سہرپاگیں سپاہی دزہا ہمد ء مچ ات انت۔

ڈگار ء کامریڈ قادر، فیض محمد، رام ء پری می اوشاتنگ ات انت۔ اشاں ابید
 بزرگ کمیٹی ء درائیں سرگر میں باسک ہم اتلگ ات انت۔

فیض محمد گوشانک دیگ ء ات:

” مرچگیں روچ پہ ماکلاں وشیں روچے۔ مرچگیں روچ ء بزرگ رانی جنر
 یک نوکیں راہے ء رہادگ بوہگ ء انت۔ پہ بزرگ رانی گل ساچی ء سرپدی ء یک نوک
 تریں راہے گچین کنگ بوتگ۔ بگندے ہے گام پہ بزرگ ران نوک تریں اوستے ء اُمیتے
 ودی بہ کنت ء زمیندارانی خلاف ء چست بوہگ ء کمکؑ بہ کنت۔ اے گپ ء ہچ
 شکؑ نیست۔ بلتے دگہ جبرے دلگوش کنگی انت کہ پیر، ملا، زمیندار، ودیرہ
 ء سرکاری افسران ء نول آس ماں پلکٹ ء انت۔ آہم انچو سیاہ پہ سیاہ ء نہ نند انت،

اے اوغام و ماساری ء انگریز سرکار ء خلاف ء جنگ کہ ” بہ کش یا بہ مر۔“ بلئے
مرچی ہے نعرہ ملک ء زمیندار، وڈیرہ، سرکاری افسر ء درملکی زوراکانی خلاف ء
مچنتگ۔۔۔“

چد ء پیش کہ فیض محمد ء گپ ہلاس بہ بیت تاوہدی کامریڈ قادر جذباتی بوت
ء گوشت ء ” سنگتاں! مرچی سرجمیں دنیا ء چم ہے کسانیں میتگ ء کسانیں ڈگار ء
سک انت، ہمے اشکر کہ چداں در سئیت چو آس ء روک بیت ء چہ سرجمیں دنیا ء
لوٹ ء پل ء ظلم ء زوراکئی ء درائیں پل ء پرچکاں آس دنت۔ مانوں دگہ یک نوکیں
گامے چست کتگ، دانکہ ماسو بین نہ بنیں مارا پد کنزگی نہ انت۔ تری مارا ہر وڈ بڑگ
کنگ بہ بیت، تری مئے سر روٹ بہ روٹ بلئے ما پشت ء نہ کنزایں۔ آشوب زندگ
بات!

چاریں نیمگاں آشوب زندگ بات! ء اوغام مچ ات۔ کامریڈ قادر کہ ننگار
زمین ء ایردات، نعرہ ہانی توار ء جہان سر ء زرت۔

پدا چہ باجگرنی میتگ ء ڈہل ء ڈومبانی توار جلس ات ء ساز ء زمیل ء
ہمبراہی ء یک نجھیں وشئی ء ہر گور ء تالان بوت۔

اے وہدی کہ در بیلہ کینال ء آپ گوں ساز ء زمیل ء گاماں ہوار میزاں
میزان ء مچگ ء ات، اے وہدی شاہ وتی مہمان جاہ ء تہنانشنگ ات۔۔۔۔

شاہ ء گوش ء سر جنکی ء گپتگ ات، برے اے دیم ء شت برے
آدیم ء۔

شیوک ہے دمان ء مہمان جاہ ء پترت ء چود ء رپٹان ء گوشت ء ” شاہ
مرچی من زانت! کہ تو مردماں کُش ء ء سران اش پہ لبرز لچین ء۔ چے دیم ء وتی

سنگت دیم داتگ انت ڈگار ۽ سر ۽ و ت اد ۽ نشنگ ۽ دانکہ ترا کس مہ زانت
بلئے۔۔۔“

شیوک پٿر ۽ سر ۽ نشت ۽ گوشتگ ۽ لگ ات ” من چہ تو جستاہاں، ترا کئے
گوشتگ کہ بے مئے جست ۽ زمین ۽ اشاں بد ۽؟ رہن ۽ کا گدانی تہا۔۔۔“

شاہ ۽ آئی ۽ جبر پروشت ۽ گوشت ۽ ” منی کر ۽ اے کا گدانی نام ۽
گرگ ۽ ترا کئے نہ رسیت، ترا کئے گوشتگ کہ اے زمین من داتگ؟“

” گڑ اشاں و ت قبضہ کنگ؟ اشانی بازار چے انت کہ چشیں مز نیں گامے
چست بہ کن انت؟“

شاہ ۽ گوں در شکلیں گالوار ۽ گوشت ” فیضو ۽ زانا تو نہ زان ۽۔۔۔۔۔“
” اشاں و ت قبضہ کنگ بزاں! گڑا من اشاں و ت سرے پر کناں، ترا
گوں اشاں کار نیست ناں؟“

شاہ و تی تہت ۽ سر ۽ نشت ۽ گوشت ۽ ” لہتیں روج تاگت کن۔ من تی
زراں گوں سوداں واپس کناں۔“

” شر!“ شیوک ۽ پ بے اوستی ۽ بسودات ” تو پمشکا اینجو سر ۽ لک گیتنگ
انت کہ تی سنگت انت، بلئے من ۽ مول ۽ و تی زراں کدی دے؟ یک ہفتنگ ۽
تہا؟“ شاہ ۽ روک روک ۽ چارات۔

شاہ ۽ گوں سنگینی ۽ گوشت ” اگاں ہفتنگ ۽ نہ بوت انت، دہ روج ۽ توک ۽
دیان اش، اگاں من ۽ زراں در نیاتک انت ترا دگہ زمینے دیاں۔۔۔۔۔“

” ناواجہ!! من چشیں بے سریں سودانہ جناں۔ من ۽ بس زراں کار انت۔“
” شر!۔۔۔۔۔ مرچی پت ۽ جست کن زراں گوں سوداں ہوار چنکاس انت،

پدا بیا من ۽ حال دے۔“

”شتر۔۔۔“

”شترنج ۽ ليٻي به بيت؟“

شيوڪ پاداٽڪ ۽ گوشت ۽ ”نه واجه! انون كار همنجو بازانت كه ليٻي نياں۔ من وت ۽ يڪ كر نه كناں ۽ نندارگ نه چاراں۔ هندء درائين سرڪاري افسرء زميندار هورء نشتگ انت ۽ بزگر اني جنزء هلاس كنگ ۽ چن ۽ لانچ ۽ انت ۽ من ادء به ننداں ليٻ به كناں!“

مولادته گوشگ ۽ ات كه اشاني مزن جگري ۽ سلام انت۔۔۔!

”اشان چي ۽ ترس انت كه گل نه بنت ۽ مزن مرزي نه كن انت؟ يڪين ترا كش آدگه درائين زميندار په مرگ ۽ كنگ ۽ ساڙي انت۔ ما ونه ننديں سنگتي نه كنين۔“ شيوڪ پاداٽڪ ۽ اوشات۔

”ما چشيس سنگتاني، جبر پله مرزي ۽ نه كنين، اشان ۽ انجھين كنده ۽ آپ ديگ به بيت كه تا هفت پشت ۽ يات به كن انت۔۔۔!“

شيوڪ دراتڪ ۽ شت۔

شاه ۽ عثمان ۽ تواركت ۽ گوشت ۽ ”شترنج ۽ ساماناں زور ۽ بيمارچي من ۽ توليئيه كنين۔“

”واجه! من وزندگي ۽ شترنج نه كتگ۔“

”من ترا گوشاں گون۔“ پدا دل ۽ گوشت ۽ ”من ۽ هي ترس انت كه اگاں من سياه په سياه ۽ به ننداں، چومه بيت كه تچان به باں ۽ به رواں گون بزگراں هوار به باں۔۔۔ چشيس شاهي ۽ هم كلام به بارت۔“

ہے روج، شپ، نیم۔۔۔۔۔

رام، مات، لوٹینگ، پمشکا سٹیشن، سر، سنگتے رخصت کت انت
 لوگ، اتک۔

رام انچو کہ لوگ، پترت مات، گوں ار سیگیں چمے ہڑوسکان، گور
 امبازکت۔

مات، گوشت ”توچے کنگ، ءے؟ اگاں ترانو کری کنگی نہ انت و مہ کن،
 باجگر، جاہلاں گوں مہ کپ، پاد میا۔۔۔۔۔“
 مات گریوگ، لگ، ات۔

رام، مات، امبازکت، داں تہت، کر، آؤرتے۔ وتی کر، نندارینت،
 دستے سر، مشت، گوشت، ءے ”اھاں! من گناہے نہ کتگ ناں؟“
 مات، ہڑوسکان، گوشت ”اگاں تئی پیریں پت زندگ بوتیں، تئی دل،
 تراشت، ءے کہ توچو روج، سر، ننگار بہ کش، ءے؟ نزانان کہ بھیمین، چے انت کہ
 یکوئی گوشت، نواب شاہ، برو۔۔۔۔۔ نواب شاہ، برو۔۔۔۔۔ ہے یکیں جبردپ، کپتگ
 ءدا شگلے۔“

” لالا ملامت نہ انت ماتی! نہ آئی، نہ کہ ذامات، من، مجبور کتگ، من
 ہرچی کنگ، آل چہ وت کنگاھاں۔“

” زی جگو، مات، گوشت کہ سرکاری افسر، زمیندار رام، گر انت، بند
 کن انت۔ کلام اے فیضو، بہ جنت، قاضی، بیچ، ءے۔۔۔۔۔“

” اھاں! فیض محمد، چیا بڈ، کپتگ، ءے؟ آئے درسانی رہشون انت۔ آئی،
 واہگ، ہمیش انت کہ درائیں بھارتی آجو بہ بنت، بلئے نوں آپیش، زمانگ نہ انت پمشکا
 فیضو، ہم وتی راہ مٹ، کتگ۔“

مات بڑگ ہیچ وڑء دلجم نہ بوت۔ گوں پرسوزیں گالوارے ء گوشت ءے ”
 مات ء دل انت ناں، کجام مات لوٹیت کہ آئی چک بزرگری بہ کنت، جنگ ء بند کنگ بہ
 بیت؟ بہ گوش است چشیں ماتے؟“

رام ء گوں جذباتی گالوارے ء گوشت ” چشیں مات باز انت کہ وتی زندء
 پہ بزرگری گوازین انت ء آہاں پد ہمیشانی چک ہمے کار ء کن انت۔ آہانی دل سگیت یا
 نہ سگیت کہ آہانی چکان ء ہمے کار کنگی انت ء لٹ ء کٹانی دیم دارگی انت۔ ماتی! اے
 زور اکیں چاگرد نہ چاریت کہ کتے چے لوٹیت چے نہ لوٹیت۔“

” پہ من بچار! اگاں منی ماتی چکلی ء کن ءے، چو وتی برات ء وڑء آرام ء دل
 بو بہ نند، کار کن ءے نہ کن ءے وت زان ءے بلتے چرے جنجالاں پہ حداء دوستی ء وت
 ء رکین۔“

رام ء بڑگ بڑگ ء گوشت ” اماں! من تراچوں سرپد بہ کنناں۔ اے
 چاگرد ء، لہتیں مردماں کش، پہ آدگہ درساں زندگی عذابے۔ ماتی تو مندر ء شتگ ءے
 نا؟ تو مہا بھارت ء قصہ اشکتگ۔ مرچیکیں زماںگ ء ہم کور ء پانڈوہانی جنگ برجم انت،
 بلتے کارست مٹ بوتگ انت۔ کرشن، ارجن ء گوشت پہ راستی ء انصاف ء بہ مر
 ناں؟ من مرچی ہمارا سستی ء جنگ بناکتگ، گڑ اتو پرچا من ء نیلگ ءے؟ چیاماتی ء چکلی
 ء نام ء من ء زور تر کن ءے؟ گیتا ء گیان ء وان ء وتی ء درامدی ء فرق ء درا۔۔۔“

داں دیراں مات ء چک ء نیام ء جو زگانی جنگ برجاہ ات، بلتے ہیچ آسرے
 ء نہ رست انت۔ نہ مات سرپد بوت ء نہ کہ چک وتی کار ء یلہ کنگ ء ساڑی ات۔
 مات ء پہ ہٹوسلگ شپ گوازینت۔ چک وتی و ابانی دنیا ء گار بوت۔

11

مولادتہ تچان تچان ءدیم پہ شاہ ء مہمان جاہ ء روگ ء ات۔ بھیر و حلوائی ء
 ء گوشت ” مولادتہ دلگوش، دیم ء کنڈے۔“

مولادتہ ء پیسک نہ کت۔

حکومت رائے ء گوشت ” مرچاں ایشی تچی کپتنگ انت۔ نوں چہ کٹ ء
 شتگ۔“

ہیرانی ء گوشت ” منی حیال ء اے بڑگ ہم نوں باجگراں گوں بزرگری
 کنگ ء انت۔“

سلیمان ماچھی ء گوشت ” ایشی ء ہم زاناں بھیمین ء برات ء وڑ ء باجگری جنکے
 پُشت ء کُشیتگ۔“

جمن قصاب ء گوشت ” رام ء فیض محمد وتی جل ء چہ آپ ء کش انت بلے
 باجگرانی ہمبراہی ء اے بڑگ ہم زندان ء سڑیت گوں۔“

” واجہ! رام؟“ مولادتہ جبری نہ ات۔

شاہء پہ نہ مہتلی جست کت ” چے بوتگ زاناں؟“

” پولیس باجی گرانی میتگ ء مانر تلگ۔“

شاہء گوشت ” گڑارام ہمودء بیت گوں!“

” ہودء نہ ات۔ پریکی ء من ء دیم دات کہ برودر گنج ء۔“

شاہء جست کت ” مرچی چے روچے؟“ پدا گوں وت گوشت ء ” چار

شعبے انت ناں۔ مکھیاء قرار ء تنیگت ء دور انت۔ مکھیاء گوں وتی ہمبریٹاں اینچو اشتاپ

و۔۔۔“

” واجہ! رام کجا بیت؟ لوگ ء اگاں۔۔۔؟“

” اگاں فیض ء تلگ گڑادوئیں کمال جلبانی ء لوگ ء بنت۔“

مولادتہ آہگ ء وهدء شاہء پدا گپت انت ء نہ کہ روگ ء وهدء، انچو در اتک

ء شت۔

شاہء ہم ہیچ حیال نہ کت۔

رام ء فیض محمد ء دست ء گپت ء گوشت ء ” توبہ نند ہمد ء من تہنا

رواں۔“

فیض محمد ء گوشت ” من ترا گنداں توچات ء کپگ ء ء ء ترا انچو بلان ء بہ

رواں۔“

” ہنو، پہ بز گرانی جنزء بہ چار۔ منی بند بوہگ ء نہ بوہگ ء معنائے نیست

بلئے تو اگاں گرگ مہ بے گڑا جنز دیم ء رواں کنت۔“

رام کسورہ کپت ء پدا و اتر کت ء گوشت ء ” بگندے من ء تو دوئیں

ساری ء وار نٹیں، منی گپ ء زور ء اٹوں چداں درا! جاہے برواندر گراؤنڈ بو۔“

رام ء مولادته ء ہلوت کنان ء پُرس ات ” پریکی ء ترسگ ء نہ انت
ناں؟“

مولادته ء گوشت ” تو اوں گپ کن ءے واجہ! پریکی ء ترس نہ ٹہیتگ
انت۔ سینگے مک کت ء گوں کنڈیارو ء انسپکٹر ء مڑ ات گوں۔“
رام ء گوں وتی چٹاں دیست، کہ پریکی چوشیر ء گرگ ء ات۔
گلاب دادا گار ات، پولیس درائیں میتگ ء مانزتگ ات۔ پریکی انگت ء
گوں سپاہی ء انسپکٹر ء سر ء لینڈ ات۔

شیامو، گھنء ایندگہ درائیں ورنہاں جول دست ء ات انت ء پولیساں آہانی
سر ء گاٹ داتگ ء لشتگ ات انت۔

رام ء انچو گوں رسگ ء انسپکٹر ء راجست کت ” تو چیا اشان ء گپتگ؟“
” دفعہ یک صد ء دہ ء رد ء اشان ء دزگیر کنگ بوتگ۔“
” زاناں اے گل ناشر انت؟“ رام گوں در شکلیں گالوارے ء گوشت۔
” اے ہند ء زمیندار ء زاناں اشان شکایت کتگ؟“

انسپکٹر ء بچکندان ء گوشت ” سید علی اکبر شاہ کدی اشان خلاف ء گپتے
جنت؟ بوت نہ کنت۔ بلئے ہند ء ایندگہ درائیں ہندو ء مسلمان زمینداران ء اشان
دل ریش کتگ۔“

رام ء زہر ء زہر گوشت ” ردی و منی انت، تو اے بزگان ء چیا دزگیر
کتگ؟“

انسپکٹر ء گوشت ” Young man! You are under arrest “
” دفعہ یک صد ء دہ ء رد ء؟“ رام زہر گپت ء جست ءے کت ” ہند ء
زمیندارانی دل ء من شیطانے آل ناں؟“

” سیفٹی ایکٹ، ردء ترا نظر بند کنگ بوگ، انت۔“

”گپ اش انت ہاں!“ رام، پتھن گوشت ”اگاں من یلہ بہ ہاں ملک

ء ایمنی نہ بیت ہاں؟ شتر گڑا من ء اوں جولوں دست ء دے۔“

”تئی وڑیں وانندیں مردماں کئے جول دست ء دنت؟“

”منی ء اے شیطان ء ناشرانی معنایکے، تووت ہم زان ء انسپکٹر!“

پریچی انسپکٹر ء نزیک ء اتک ء گوشت ء ”من ء ہم دزگیر کن گوں۔“

یک ہیڈ کا نسٹیلے ء گوشت ”بوشت! تئی ہم باری کئیت۔“

پریچی ء گوشت ”مرچی چیانہ برے گوں؟“

رام ء دڑا اینت ”پہ جیل ء روگ ء چیا اشتاپی ء۔ جیل ء توک ء وکارے

نیست، ہرچی بیت ڈن ء بیت۔“

”گڑا تو چیا جیل ء روگ ء ءے؟“

رام ء کندگ ء گپت، گوشت ء ”گنوک! من وتی وشی ء روگا ہاں۔“

انسپکٹر ء گوشت ”بہ بخش تو گوشت کن ءے کہ فیض محمد کجانت؟“

”فیض محمد وارنٹ انت ناں!“ رام ء گوشت ”بلئے تئی دست ء نہ کپیت

نوں۔ دانکہ یک بزگرے زندگ انت، تو فیض محمد ء لمپاں گپت نہ کن ءے۔ من ء

ہم دلگوش کن کہ چومہ بیت چہاں ژند ء پند بہ ہاں۔“

انسپکٹر ء ساری ء یک ہیڈ کا نسٹیلے ء را اشارہ کتگ ات۔

رام ء ٹالیں دست کہ جولوں بوت انت پریچی ء دل گوش ء ایر بڈ ات۔

گوں گٹ گیریں گالوارے ء گوشت ء ”اے ترا بر انت؟“

رام ء پچند ات ء گوشت ء ”اے ہما باجی گیریں جنک ء گپ انت؟“

”گڑا من پہ کئے زندگاں؟“

”من اگاں نہ مرتاں کایاں۔“ رام ء گوشت ”توپہ وتی مقصد ء زندگ
 ء۔“

”گڑا تو من ء میل کن ءے رو ءے؟“

”من ترا چوں میل دات کناں پریمی!“

انگت ء دڑہا یکپارگی ء میتگ ء پل ء دپ ء نیمگ ء چارگ ء لگ ات انت۔
 علی اکبر شاہ توک ء پترت۔

شاہ ء انچو گوں رسگ ء گوشت ”رام ء وڑیں شرپداریں مردے ء را
 جول چیا دست ء انت؟“

رام ء پستودات ”من وتی وٹھی ء دست ء کتگ انت۔ من کہ با جگرانی
 ہمبر اہاں، ہمیشانی وڑے باں۔“

شاہ ء پداجست کت، ”تو رام ء چہاں ضمانت کن ءے اگاں من کنڈیارو ء
 مجسٹریٹ ء کر ءے بیباہاں؟“

انسپکٹر ء گوشت ”ترا ہچ جاگہ روگی نہ انت۔ اے ورنہ سیفٹی ایکٹ ء رد ء
 گرگ بوتگ۔“ پدادیے گوں سپاہیاں کت ء گوشت ءے ”بیباہاروایں، گلاب ء
 رند ء گریں۔ داں کدین ء چیر بیت شیطان؟“

شاہ ء ارس گلگل بوت انت۔ رام ء امباز کت ء گوشت ءے ”من رواں
 کراچی ء سر وزیر ء۔۔۔۔۔“

رام ء صبر نہ کت کہ شاہ ء گپ ”تو ام بہ بیت، ساری ء بچکندرات ء گوشت
 ءے ”شاہ! توپہ من ساری ء باز کتگ، بلئے یک کارے انگت بہ کن۔ من واد ء نیاں
 منی ”شرم بوٹی“ تئی میار انت۔“

پریمیء پہ دلجمی گوشت ” نہ لوٹیت دگرے ء باہوٹی۔ من وتی لائق وت
 باں۔“

شاہ ء پریمی ء نیمگ ء چارات ء گوشت ء ” تو انگت ء گوں من زہرے؟
 من ء پہل کن من آروچی ترابد ء ردکت۔“

رام ء گوشت ” اے منی سنگت انت، اے پہ سنگتاں سرہم دنت۔ نوں
 کمو بچکند! تو چو گنج ء گنج ء، من تراچوں بلاں بہ رواں۔“

پریمیء پہ زور بچکند ات ء گوشت ء ” برو پہ سلامتی۔ اگاں لگور بوت
 ء ء و اتر اتک ء من تئی شکل ء ہم نہ چاراں۔“

رام ء ہم بچکند ات ” ہمک ماہ منی چارگ ء آہگی انت ترا۔“

شاہ ء گوشت ” من وت کارانے تئی چارگ ء۔“

انسپٹر ء گوشت ” بیارویں۔“

رام ء دڑا نینت ” جی!“

پریمیء گوشت ” کمو بوشت۔“ تچان تچان ء شت دیم پہ وتی کڈو ء۔

وہدے و اتر اتک گڑا سندور ء ڈٹی ء گون ات ء۔ ڈٹی ء پچ کت

ء لنکائی سر ء لگور بوت ء رام ء پیشانی ء بلائیں ٹٹکے جت ء۔

پریمی گریوان ء چمبیلی ء کر ء شت ء گوشت ء ” مرچی گریوگ وش نہ

انت، کند گل بو۔۔۔“

پیریں مول توک ء دور کت ء گوشت ءے ” گو سنگیں سال ء کہ گھنا
گرگ بوت، اے لٹک ء حرام انت ارسی تر مپے ہم نہ ریتک، نوں چیا بوتارے
داتگ؟“

پریمی وتی گشان زرت ء وتی دز گوہار ء ار سے پہک کت انت ء گوشت ءے
”نووں درائیں ڈبہ مئے کوپگ ء انت۔ دانکہ مئے مردین در نیا انت۔ ڈگارانی چارگ
ء دگوش مارا کنگی انت۔ اگاں در بیا انت ء بہ گند انت کہ مانچ نہ کتگ، مارا پہ شگان کچ
کن انت۔۔۔“

ہے دمان ء میتگ ء نیام ء چیزے ء در پگے جت۔ گلاب دادا چہ شت ء لمب
ء در چک ء سر ء تر پگ ء بُن ء دور کتگ ات۔

پریمی ء پہ زہر گوشت ” بز دل! آدگہ در ساں پہ وٹی پولیس ء چوڑی
دست ء کت انت ء شت انت، اے ناہار ہمد ء در چک ء سر ء چیر بوتگ۔۔۔“

گلاب دادا تنا و ہدی نزیک ء رست ء گوشت ءے ” من چشیں دلاپے
نیاں۔ من حُشک ء چیا جیل ء بہ رواں۔ آروچی کہ من تگروں ء میتگ ء کماش ء
لوگ جتگ ات من ہما دمان ء شتاں بریں۔ اٹوں و من ردی ءے نہ کتگ، ہشک ء چیا
جیل ء بہ رواں؟ تو بہ گوش! بز گری جرے زاناں؟ ایمانداری ء نان ء ورگ جرے؟
دانکہ من زندگاں ہشک ء من، ہجر جیل ء نہ رواں۔ تری من ء ہمد ء تیرے بہ جن
انت، منی جون ء جیل ء بہ بر انت۔ ناں من گھنا آں، نہ شیا مو ء ناں کہ چورام ء وڑیں
وانندہ ءے۔ من گلاب دادا آں، گلاب داد۔۔۔“

پریمی ء چاپ جنان ء گوشت ” شاباش! نوں من زاناں کہ تو پہ دل گلاب
دادا ءے۔۔۔“

گلاب داداء کو کارکنان ء گوشت ” اے کج ء انصاف انت؟ ما کہ دزی کت ما پولیس ء چم ء دلان اتیں، نوں کہ ماگناہ ء چندیلہ داتگ، انگت ء پولیس مئے دل ء سرء ایر انت۔ ہر روچ مارا گر کنت پہ جیل ء بارت۔ انچو ملک ء انچو ملک ء واجہ۔۔۔!“

چمبیلی ء گوشت ” واہ گلاب واہ! نوں تو ہم ہوش کتگ۔“
پریکی ء کندات ء گوشت ء ” اگاں مردماں ہوش مہ کتیں تو، ہجر نہ کتگ ات۔“

” من اوں نوں نہ گریواں۔“

گلاب ء گوشت ” نوں مانہ ٹگاں چہ ڈگارانی سرء، ماہمد ء کارکنان وراں۔
ٹری مارا بہ کُش انت مئے جوناں گر بہ کن انت۔“

پریکی جست کت ” دزی شر تر انت اگاں بز گری؟“
گلاب ء گوشت ” اے نوں جست کنگی گپے! بز گری ء وپادانی ناخن کپتگ
انت، دزی ء چوں گوں اشی ء مٹ کن ءے، بلتے پہ دل وتی کار ء مٹ نیست۔“

پریکی ء پہ لچی جست کت ” نوں ماسٹر ء من ءے ناں!۔۔۔“
گلاب ء گوشت ” من ماسٹر ء نہ منّاں۔ من آئی ء توکل ء منّاں۔ کجا بز گری ء کجا یک وانندہ یس ء آسودگیں لوگے ء نازا ہکیں بیچ! بلتے رام وتی زانت ء سرپدی شریں جاگہ ءے کار مرز کتگ۔“

پریکی ء پہ پہر گوشت ” چمبیلی توچے گوش ءے گڑا؟“
چمبیلی ء گوشت ” من گھنا ء ماسٹرے جوڑ کنّاں۔“
مول وتی پونز ء را کچینان ء گوشت ” بیت، یک روچے الم بیت۔ کئے ء زانتگ کہ اے گلاب چو شر بیت!“

دمانےء حاموشیء رند چمبیلی، پریمیء ہلوت کنانء جست کت ” دروگ
 مہ بند! ترا سٹرء روگء تورات اگاں ناں؟“

” گنوک!“ پریمیء گوں گریوگی گالوارےء گوشت ” زاناں من
 مردے نیاں؟ تورگء و آئیء راہم توریت، بلینے توچے گوش ءے زاناہ سجر یکجاہ نہ
 باں؟ کئیت یک روچے کہ منی رام۔۔۔۔“

چمبیلیء آئیء راکت کنانء گوشت ” شرم بوٹی!“

” من شرم بوٹی نیاں۔“ پریمی یک برے لوس گوات دات انتء پیدا
 جتے شہکےء گوشت ءے ” من ہمت بوٹی آں!“

چمبیلی آئیء گپ گپت گوںء گوشت ءے ” توپہ دل ہمت بوٹی ءے!“

پریمیء گوشت ” اے کار دژہا ہما جادو گریگ انت۔ انچو گندے آسنء
 پارسء جن ءے سہر جوڑ بیت، انچو منی جادو گرء منء چہ شرم بوٹیء ہمت بوٹی جوڑ
 کتگ۔ نوں معنا کن منی چانچء، تئی دل ءے اے جادو گر کئے بیت؟“

چمبیلیء گوشت ” ماسٹر!“

پریمیء دات لوسکےء پیدا بچنڈانء گوشت ءے ” رد۔“ منی جادو گرء
 نام ” رام“ انت، رام،، ایشکت تو!“

